

О.І. Гороховський, І.С. Колесник

**«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В ГАЛУЗІ
КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»**

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

О.І. Гороховський, І.С. Колесник

«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В ГАЛУЗІ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

Затверджено Вченою радою Вінницького національного технічного університету як навчальний посібник для студентів спеціальностей: “Комп’ютерні системи та мережі”, “Інтелектуальні системи прийняття рішень”, “Програмне забезпечення автоматизованих систем”, “Захист інформації в комп’ютерних системах та мережах”, “Адміністративний менеджмент у сфері захисту інформації з обмеженим доступом”

Протокол № 7 від 22 лютого 2007р.

Вінниця ВНТУ 2007

УДК 658.512.22

Г 77

Рецензенти:

В.А. Довбиш., кандидат технічних наук, доцент

В.А. Лужецький, доктор технічних наук, професор

С.І. Хом'яченко, кандидат юридичних наук, доцент

Рекомендовано до видання Вченою радою Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України

Гороховський О.І., Колесник І.С.

Г 77 **«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В ГАЛУЗІ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ».** Навчальний посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2007.- 145 с.

В посібнику розглянуто основні інститути права інтелектуальної власності для забезпечення захисту права інтелектуальної власності на програмне забезпечення, винаходи, корисні моделі, промислові зразки, компонування інтегральних мікросхем. Посібник розроблений відповідно до плану кафедри та програми дисципліни "Інтелектуальна власність".

УДК 658.512.22

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
1 ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ	9
1.1 Визначення права інтелектуальної власності	9
1.2 Суб'єкти права інтелектуальної власності.....	11
1.3 Майнові та немайнові права інтелектуальної власності.....	12
1.4 Передача прав інтелектуальної власності	13
1.5 Порухення та захист права інтелектуальної власності	15
Запитання до 1-го розділу	17
2 АВТОРСЬКЕ ПРАВО І СУМІЖНІ ПРАВА	18
2.1 Авторське право і суміжні права	18
2.2 Об'єкти авторського права.....	18
2.3 Суб'єкти авторського права	21
2.4 Співавторство	21
2.5 Виникнення авторського права	22
2.6 Особисті немайнові права автора.....	23
2.7 Майнові права інтелектуальної власності на твір	25
2.8 Опублікування твору	28
2.9 Право автора на винагороду за використання твору.....	29
2.10 Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір..	30
Запитання до 2-го розділу	31
3 СУМІЖНІ ПРАВА	32
3.1 Суміжні права. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав	32
3.2 Виникнення суміжних прав	33
3.3 Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав..	34
3.4 Строки чинності суміжних майнових прав	36
3.5 Передача прав на твір авторського права	36
3.6 Винагорода суб'єктів авторського права.....	41
3.7 Колективне керування майновими правами	42
3.8 Цивільно-правова відповідальність	44
3.9 Адміністративна відповідальність	45
3.10 Кримінальна відповідальність	45
Запитання до 3-го розділу	46
4 КОМП'ЮТЕРНА ПРОГРАМА – ОСОБЛИВИЙ ОБ'ЄКТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА	47
4.1 Комп'ютерна програма - поняття і правовий режим	47
4.2 Охорона, яка надається комп'ютерним програмам в Україні	47
4.3 Класифікація програм.....	48
4.4 Особливості правового режиму	50
4.5 Продаж екземплярів програм.....	54
4.6 Поширення програмних продуктів на умовах стандартних ліцензій	56
4.7 Комп'ютерне піратство та основні методи боротьби з ним.....	61
4.8 Різновиди комп'ютерного піратства.....	61

4.8.1 Виробництво і поширення контрафактних носіїв із програмними продуктами	61
4.8.2 Продаж обчислювальної техніки з попередньо інстальованим без згоди правовласника програмним забезпеченням	64
4.8.3 Установка і налаштування неліцензійних версій програмного забезпечення за замовленням користувача	65
4.8.4 Нелегальне поширення програм по телекомунікаційних каналах	66
4.9 Порухення, що допускаються кінцевими користувачами	66
4.10 Реєстр виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення. Реєстр комп'ютерних програм	67
4.11 Легалізація комп'ютерних програм в органах виконавчої влади	70
Запитання до 4-го розділу	71
5 ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА НАУКОВЕ ВІДКРИТТЯ	72
5.1 Поняття наукового відкриття	72
5.2 Право на наукове відкриття	73
Запитання до 5-го розділу	74
6 ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ВИНАХІД, КОРИСНУ МОДЕЛЬ, ПРОМИСЛОВИЙ ЗРАЗОК	75
6.1 Право інтелектуальної власності на винахід	75
6.2 Право інтелектуальної власності на корисну модель	76
6.3 Право інтелектуальної власності на промисловий зразок	77
6.4 Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок	78
6.5 Суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок	81
6.6 Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок	83
6.7 Дії, які не визнаються порушенням права інтелектуальної власності	85
6.8 Припинення чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок	90
6.9 Право попереднього користувача на винахід, корисну модель, промисловий зразок	92
6.10 Адміністративна відповідальність	94
6.11 Кримінальна відповідальність	94
Запитання до 6-го розділу	94
7 ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА КОМПОНУВАННЯ ІНТЕГРАЛЬНОЇ МІКРОСХЕМИ	95
7.1 Компонування інтегральної мікросхеми	95
7.2 Набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми	95

7.3 Суб'єкти права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.....	97
7.4 Майнові права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.....	98
7.5 Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.....	100
7.6 Право попереднього користувача на компонування інтегральної мікросхеми.....	104
Запитання до 7-го розділу	105
8 ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ.....	106
8.1 Поняття раціоналізаторської пропозиції	106
8.2 Суб'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.....	107
Запитання до 8-го розділу	108
9 ФІРМОВІ НАЙМЕНУВАННЯ	109
9.1 Поняття фірмового, комерційного, найменування.....	109
9.2 Охорона права інтелектуальної власності на комерційне найменування	110
9.3 Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування	111
Запитання до 9-го розділу	112
10 ТОРГОВЕЛЬНА МАРКА	113
10.1 Поняття торговельної марки	113
10.2 Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку ..	113
10.3 Набуття та охорона права інтелектуальної власності на торговельну марку	114
10.4 Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку..	115
10.5 Знаки, які не підлягають правовій охороні	116
10.6 Чинність майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку	118
10.7 Право попереднього користувача на торговельну марку	120
10.8 Особливості використання товарного знака в Інтернеті.....	120
10.9 Адміністративна відповідальність	121
10.10 Кримінальна відповідальність	122
10.11 Найменування місця походження товару	122
Запитання до 10-го розділу	123
11 ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА КОМЕРЦІЙНУ ТАЄМНИЦЮ.....	124
11.1 Поняття комерційної таємниці	124
11.2 Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.....	125
11.3 Захист комерційної таємниці	125

11.4	Відомості, які не складають комерційну таємницю	128
11.5	Порушення, від яких держава охороняє комерційну таємницю	129
11.6	Строк чинності права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.....	130
11.7	Види відповідальності за порушення права власника комерційної таємниці.....	130
11.8	Адміністративна відповідальність	132
11.9	Кримінальна відповідальність	132
	Запитання до 11-го розділу	133
12	ЕЛЕКТРОННИЙ ЦИФРОВИЙ ПІДПИС	134
12.1	Поняття електронного цифрового підпису	134
12.2	Засвідчення чинності та умови використання ЕЦП	135
12.3	Центральний засвідчувальний орган	136
12.4	Засвідчувальний центр	136
12.5	Порядок застосування ЕЦП	139
12.6	Обов'язкові реквізити документа на машинному носії	140
12.7	Міжнародна практика застосування ЕЦП	141
	Запитання до 12-го розділу	143
	ЛІТЕРАТУРА.....	144

ВСТУП

Право інтелектуальної власності порівняно молоде - йому ненабагато більше 500 років. Його основні складові частини - авторське право і право промислової власності $\Rightarrow$ розвивалися неоднаково. Передумовою виникнення авторського права є винахід друкарського верстата. До цього книги писалися вручну, коштували дуже дорого і були недоступні широкому колу читачів. Коли ж з'явилися друкарські верстати, тиражувати книги стало набагато легше. Однак разом з цим виникло негативне явище, яке пізніше одтримало назву - "піратство". Так, для того, щоб віддрукувати книгу, видавцеві потрібно було затратити значний час і засоби на перевірку тексту та інші організаційні моменти. "Пірат", який купив готову книгу, заощаджував час і гроші, просто передруковуючи її на своєму верстаті. Природно, його книга коштувала набагато менше, а "добропорядний" книговидавець зазнавав збитків. Книговидавці знайшли вихід із цього положення - вони стали вимагати від правителів видавати їм спеціальні грамоти, які юридично закріплювали б за ними монопольне право друкувати ту або іншу книгу.

Такі грамоти були прообразом сучасного авторського права. Поступово назріла необхідність не видавати окремі грамоти, а прийняти спеціальний законодавчий акт, який би встановлював загальні правила, що регулюють такі відносини.

Одним з перших відомих актів (першим законом про авторське право) є англійський Статут Ганни, виданий в 1709 р., який отримав свою назву на честь імені королеви, що правила тоді. Він починався такими словами: "Друкарі, книготорговці та інші особи взяли на себе волю друкувати, передруковувати і випускати у світ книги без дозволу авторів або власників, внаслідок чого останнім і їх родинам наносився значний збиток, а часто заподіювалося і повне розорення; щоб уникнути таких подій у майбутньому і для спонукання учених мужів до писання корисних книг ухвалено...".

Право промислової власності розвивалося трохи інакше. Як приклад можна навести майстерні, в яких виготовлялися мечі, підкови та інша продукцію з металу. В таких майстернях працювали, як правило, члени однієї родини. Якщо в родині народжувався хлопчик, то з упевненістю можна було сказати, чим він буде займатися, коли виросте: він наслідуватиме батька й діда. Досвід багатьох поколінь ремісників накопичувався і давав надзвичайні результати: в майстернях кувалася надтривка сталь, секрет виготовлення якої ніхто, крім членів родини, не знав. Технологія виробництва передавалася з покоління в покоління. Природно, держава було зацікавлено в тому, щоб налагодити виробництво такої диво-сталі в промислових масштабах. Ремісники в цьому зацікавлені не були, оскільки розкриття секрету призведе до виникнення конкуренції і підірве їх матеріальне становище. Не зважаючи на це, був знайдений

Удалено: Зміст¶	
Вступ¶	
1 Інтелектуальна власність.....¶	
1.1. Визначення права інтелектуальної власності.....¶	
1.2 Суб'єкти права інтелектуальної власності.....¶	
1.3 Майнові та немайнові права інтелектуальної власності.....¶	
1.4 Передача прав інтелектуальної власності.....¶	
1.5 Порушення та захист права інтелектуальної власності.....¶	
II Авторське право і суміжні права.....¶	
2.1 Авторське право і суміжні права.....¶	
2.2 Об'єкти авторського права.....¶	
2.3 Суб'єкти авторського права.....¶	
2.4 Співавторство.....¶	
2.5 Виникнення авторського права.....¶	
2.6 Особисті немайнові права автора.....¶	
2.7 Майнові права інтелектуальної власності на твір.....¶	
2.8 Опублікування твору.....¶	
2.9 Право автора на винагороду за використання твору.....¶	
2.10 Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір.....¶	
3. Суміжні права.....¶	
3.1. Суміжні права. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав.....¶	
3.2 Виникнення суміжних прав.....¶	
3.3 Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав..... [1]	

Удалено: -

Удалено: в

Удалено: при

Удалено: піде по стопах

компроміс: держава гарантувала ремісникові право протягом певного періоду часу виготовляти продукцію за тільки йому відомою технологією в обмін на розкриття секрету.

Поступово стали з'являтися все нові і нові об'єкти інтелектуальної власності. Виникнення більшості з них обумовлено розвитком техніки: фотографія, фонограма, передача організації ефірного або кабельного мовлення, топологія інтегральної мікросхеми та ін. Порівняно недавно з'явилися програми для ЕОМ. Вони також є об'єктами авторського права і прирівнюються в наш час до літературних творів.

Нові об'єкти, правовий режим яких ще потрібно чітко визначити, виникають і в наш час. Це мультимедійні, "мережеві" твори, Інтернет-сайти та ін.

Сьогодні інтелектуальна власність відіграє все важливішу роль. Практично жоден промисловий товар не обходиться без включення в нього якого-небудь об'єкта інтелектуальної власності. В деяких з них кількість таких об'єктів обчислюється десятками.

Удалено: и

Удалено: у

Оскільки користування об'єктами інтелектуальної власності будується на компенсаційній основі, то всі виробники зобов'язані робити так звані "ліцензійні відрахування" на користь патентовласників. Іноді істотна частина ціни продукту обумовлена саме витратами на об'єкти інтелектуальної власності, а не на сировину і робочу силу. Особливо це стосується таких специфічних товарів, як програмне забезпечення. Для розвитку економіки потрібно прагнути підвищувати частку інтелектуальної власності в собівартості промислових товарів.

У власності багатьох високотехнологічних компаній частка нематеріальних активів набагато перевищує частку матеріальних.

Удалено: разово

Даний посібник створений з метою ознайомлення студентів з основами права інтелектуальної власності, оскільки в подальшій своїй діяльності вони будуть створювати об'єкти інтелектуальної власності, а крім створення об'єктів необхідно також забезпечувати їх правовий захист.

Удалено: так як

1 ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ

1.1 Визначення права інтелектуальної власності

Термін "*інтелектуальна власність*" є збірним для об'єктів, які є результатом інтелектуальної діяльності людини, а також прирівняє до них результатів. До таких об'єктів відносяться, наприклад, твори мистецтва, літератури, фонограми, винаходи, товарні знаки, топології інтегральних мікросхем та ін. Інтелектуальна діяльність за своїм характером та змістом є творчою. Проте, не кожний результат творчої діяльності стає об'єктом інтелектуальної власності. Об'єктом інтелектуальної власності визнається лише такий результат творчої діяльності, який відповідає встановленим вимогам закону. Наприклад, вирішення технічного завдання може не відповідати умовам патентоспроможності і, отже, об'єктом права інтелектуальної власності не буде визнано, хоча воно і є результатом творчого пошуку.

Отже, не кожен результат творчого пошуку підлягає правовій охороні, а лише той, який відповідає умовам надання цієї охорони.

Згідно зі ст.418 ЦК України *інтелектуальна власність* – це власність на результати інтелектуальної діяльності, яким чинний закон надає правову охорону.

Іноді, коли мова йде про об'єкти "інтелектуальної власності" стосовно їх здатності приносити прибуток, вживається термін "інтелектуальний капітал".

Право інтелектуальної власності - це підгалузь цивільного права, яка є сукупністю правових норм, що регулюють використання об'єктів інтелектуальної власності. Ця підгалузь складається з декількох інститутів, серед яких особливо виділяють авторське право (плюс суміжні права) і право промислової власності.

Право інтелектуальної власності – це право особи на результат інтелектуальної, творчої діяльності або на інший об'єкт права інтелектуальної власності, визначений ЦК та іншими законами.

Право інтелектуальної власності потрібне для того, щоб закріпити компроміс між автором і суспільством. Якщо держава буде гарантувати занадто багато прав авторові, то знайомство з його творами буде ускладнене для суспільства. Якщо ж у суспільства, конкретного індивіда, буде занадто багато прав, які шкодять інтересам автора, то тоді зникне стимул до створення нових творів, винаходів та ін. Наприклад, кращим стимулом для програміста створити нову програму є гарантія того, що за свою працю він одержить справедливую винагороду. Приміром, в Росії є програма Back2Life, що відновлює видалені файли навіть у тому випадку, якщо "кошик" операційної системи Windows був очищений. Спочатку цю програму можна було купити на російському ринку. Це тривало доти, доки "пірати" не зробили економічно не вигідними роботи з її поліпшення. І тоді

Удалено: ¶

Удалено: .

Удалено:

Удалено: их

Удалено: ,

Удалено: н

Удалено: до

Удалено: являє собою

Удалено: ь

Удалено: ,

Удалено: існує

Удалено: лучені

програміст перестав поширювати програму в Росії і уклав ліцензійну угоду із закордонними партнерами. Тепер програма продається винятково в інших країнах.

Приклад із програмою Back2Life досить показовий: охорона інтелектуальної власності покладає собі за мету заохочення наукової і художньої творчості, винахідництва і новаторства.

Початком становлення законодавства України про інтелектуальну власність є прийняття закону України «Про власність» від 7 лютого 1991р., який містив спеціальний розділ 6 «Право інтелектуальної власності». Дещо пізніше, 21 квітня 1993р. був прийнятий Закон України «Про охорону прав на сорти рослин», який заклав початок формуванню системи чинного законодавства України про інтелектуальну власність.

Наприкінці 1993р. Верховна Рада України прийняла пакет законів про інтелектуальну власність: закони України «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі», «Про охорону прав на промислові зразки», «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг», «Про племінне тваринництво», які були прийняті 15 грудня 1993р.; 23 грудня 1993р. був прийнятий Закон України «Про авторське право і суміжні права».

Можна назвати ще низку законів, що тією чи іншою мірою стосуються інтелектуальної власності. Поміж них закони України «Про видавничу справу», «Про професійних творчих робітників» та інші.

Удалено:

Значною є група законів про промислову власність: «Про науково-технічну інформацію» від 25 червня 1993р., «Про державну таємницю» від 21 січня 1994р., «Про наукову і науково-технічну експертизу» від 10 лютого 1995р., «Про охорону прав на топології інтегральних мікросхем» від 5 листопада 1997р. та інші.

Удалено: топограф

За час існування зазначених законів до них вносилися певні зміни і доповнення.

Визначаючи «право інтелектуальної власності», слід враховувати, що воно може вживатися у суб'єктивному та об'єктивному значенні.

В об'єктивному значенні **право інтелектуальної власності** є сукупністю правових норм, які регулюють відносини, що складаються в процесі створення, використання та охорони результатів інтелектуальної, творчої діяльності.

В суб'єктивному значенні **право інтелектуальної власності** є правом творця (його правонаступників) на одержаний ним результат інтелектуальної, творчої діяльності. Іншими словами, це право яке належить авторові твору, винахідникові та іншому творцеві на його твір науки, літератури, мистецтва, науково-технічної діяльності та в будь-якій іншій сфері діяльності.

Удалено: б

Будь-яке порушення права інтелектуальної власності тягне за собою юридичну відповідальність у формі кримінальної, адміністративної та цивільно-правової відповідальності.

Якщо намагатися аналізувати термін "інтелектуальна власність", то можна сказати, що він означає якийсь вид власності, однак це правильно, лише частково. Справа в тому, що історично правознавці намагалися обґрунтувати, що права на результати інтелектуальної діяльності мають потребу в такому ж захисті, як і власність традиційна, але право власності розглядається в більшості законодавств як право на річ. Що ж стосується інтелектуальної власності, то вона нематеріальна і пов'язана з якою-небудь матеріальною річчю лише настільки, наскільки об'єкт інтелектуальної власності фіксується в такій речі. Наприклад, твір літератури фіксується на аркуші паперу. Однак якщо автор має виключне право на цей твір і право власності на листок паперу, то передача іншій особі аркуша паперу з твором не передбачає передачі прав на твір. Можна сказати, що в другій особи виникає лише право власності на листок паперу, і не більше. Кажучи юридичною мовою, виключне право на об'єкт інтелектуальної власності існує незалежно від права власності на матеріальний об'єкт, у якому інтелектуальний об'єкт виражений.

Удалено: вірно

Удалено: ,

Придбання картини не означає автоматичного переходу авторського права до особи, яка придбала цю річ.

Удалено: ¶

1.2 Суб'єкти права інтелектуальної власності

Одним з основних понять не тільки в праві інтелектуальної власності, але й, взагалі, в праві є поняття суб'єкта і об'єкта права.

Удалено: у

Так, автор є суб'єктом авторського права, винахідник - суб'єктом права промислової власності.

Удалено: у

Суб'єктами права інтелектуальної власності є не тільки фізичні, але і юридичні особи. Коло творців не вказане точно і не обмежене якимись вимогами до їхнього віку, стану здоров'я, дієздатності. Іншими словами, творцями будь-яких результатів творчої діяльності можуть бути як повнолітні, так і неповнолітні особи. Суб'єктом права інтелектуальної власності може бути частково дієздатна, обмежено дієздатна або недієздатна особа. Інша річ, що здійснювати авторські права ця особа може за допомогою інших осіб (батьків, опікунів, піклувальників).

Інші особи визнаються суб'єктами права інтелектуальної власності, якщо їм належать особисті немайнові права та (або) майнові права інтелектуальної власності. Наприклад, це може бути особа, якій автор відповідно до закону повністю або частково передав майнові права інтелектуальної власності, видавець літературного твору, який уклав із автором відповідний договір.

У праві інтелектуальної власності прийнято говорити про особу, якій належить яке-небудь право, як про правовласника.

Об'єктами авторського права є твори в галузі науки, літератури і мистецтва. Перелік цих творів містить стаття 8 Закону України „Про авторське право і суміжні права”.

Об'єктами суміжних прав, незалежно від призначення, змісту, оцінки, способу і форми вираження, є:

- а) виконання літературних, драматичних, музичних, музично-драматичних, хореографічних, фольклорних та інших творів;
- б) фонограми, відеограми;
- в) передачі (програми) організацій мовлення.

Об'єктами права промислової власності є винаходи, корисні моделі, промислові зразки, засоби індивідуалізації учасників ділового обігу, товарів, робіт і послуг, а саме фірмові найменування, товарні знаки (знаки обслуговування), найменування місць походження товарів. До складу інституту "право промислової власності" включаються також норми про несумлінну конкуренцію. У самостійні об'єкти виділені селекційні досягнення, топології інтегральних мікросхем і секрети виробництва.

Серед усіх цих об'єктів можна виділити ті, які визнаються результатами інтелектуальної діяльності (твір, виконання, фонограма, передача організації мовлення, винахід, корисна модель, промисловий зразок, селекційне досягнення, топологія інтегральної мікросхеми, секрети виробництва) і ті, які прирівнюються до таких (усі засоби індивідуалізації учасників ділового обороту, товарів, робіт, послуг та інші об'єкти).

Удалено: ¶

1.3 Майнові та немайнові права інтелектуальної власності

При використанні іншими особами об'єктів інтелектуальної власності часто вживається поняття "**виключні права**". "Виключне право" вже в самій назві містить істотну характеристику: власник цього права "виключає" всіх інших від використання об'єкта.

Власник виключного права на об'єкт інтелектуальної власності може передати це право іншій особі цілком або частково за договором, дозволити іншій особі використовувати цей об'єкт і надати право розпорядитися ним іншим способом, якщо тільки це не суперечить чинному законодавству. Виключні права переходять також у спадщину та у порядку правонаступництва при реорганізації юридичної особи, яка має виняткові права.

Виключні права, що передаються за договором, повинні бути чітко в ньому перераховані. Якщо ж передані права не перераховано в договорі, то вони вважаються непередаваними, поки не буде доведено інше, тобто поки зацікавлена сторона не доведе, що такі права були передані (презумпція "невинятковості").

Удалено: і

Удалено: передбачаються

Власник виключного права на об'єкт інтелектуальної власності може правомірно його використовувати за своїм розсудом у будь-якій формі і будь-яким чином. Обмеження виключних прав можливе тільки в тому випадку, якщо вони завдають шкоди нормальному використанню об'єкта інтелектуальної власності або необґрунтовано притісняють законні

інтереси правовласника. Такі обмеження встановлені національним законодавством.

Виключні права не є єдиним, гарантованим правом інтелектуальної власності. Існує також категорія **особистих немайнових прав**. Цю категорію легше всього розглянути на прикладі авторського права. Справа в тому, що авторське право містить найбільший перелік особистих немайнових прав серед усіх інститутів інтелектуальної власності. Коли говориться про права автора твору, то мається на увазі дві групи прав: майнові (про які говорилося вище) і особисті немайнові права. Останні тісно пов'язані з особистістю автора-творця. Поняття особистості застосовне тільки до людини, отже, ця група прав не може належати юридичній особі або державі. Більш того, особисті немайнові права є непередаваними, тому що знаходяться в нерозривному зв'язку з особистістю автора.

Особисті немайнові права, такі як право авторства, право на ім'я і право на захист репутації автора, охороняються безстроково, оскільки суспільство повинно знати, хто створив той або інший твір. Таким чином, навіть якщо автор твору помер, ніхто не має права привласнити собі перераховані вище безстрокові права, які охороняються.

Особисті немайнові права властиві не тільки авторському, але і праву промислової власності. Так, за автором винаходу визнається право авторства. Крім того, автор має право при**своїти** винаходу будь-яку назву, у тому числі своє ім'я.

1.4 Передача прав інтелектуальної власності

Передача прав оформляється договором, іменованим за іноземною аналогією **ліцензією**. Це поняття необхідно відрізнити від поняття ліцензії в адміністративній сфері, де ліцензія - це спеціальний державний дозвіл на здійснення ліцензованого виду діяльності при обов'язковому дотриманні ліцензійних вимог і умов, виданий органом, що здійснює ліцензування, юридичній особі або індивідуальному підприємстві. Види діяльності, на які видаються такі ліцензії, вичерпно визначені в законодавстві і до інтелектуальної власності не мають ніякого відношення. У сфері інтелектуальної власності цей термін використовується в іншому змісті - ліцензія припускає цивільно-правовий договір між правовласником і користувачем (строго юридично, між ліцензіаром і ліцензіатом). Предметом такого договору є надання дозволу використовувати відповідний об'єкт інтелектуальної власності. Ліцензійний договір може передбачати:

- надання ліцензіату права використання об'єкта інтелектуальної власності зі збереженням за ліцензіаром права його використання і права видачі ліцензії іншим особам (**невияткова ліцензія**);

Удалено: ,

Удалено: о

Удалено: власнити

Удалено: ¶

- надання ліцензіату права використання об'єкта інтелектуальної власності зі збереженням за ліцензіаром права його використання в частині, яка не охоплюється ліцензією, але без права видачі ліцензії іншим особам (*виняткова ліцензія*).

Якщо в ліцензійному договорі не зазначено, яка ліцензія надається (виняткова або невиняткова), то вона передбачається невинятковою.

Договір про передачу права власності на винахід (корисну модель) і ліцензійний договір вважаються дійсними, якщо вони укладені у письмовій формі і підписані сторонами. Зазначені договори набувають чинності стосовно будь-якої іншої особи лише після їх реєстрації в Установі.

Строк реєстрації ліцензійного договору в Установі не повинен перевищувати 2 місяців.

До форми договору про розпорядження майновими права інтелектуальної власності, який є зовнішньоекономічним і в якому не вказано місце його укладення, підлягає застосуванню право країни місця проживання фізичної особи або право країни місцезнаходження юридичної особи, яка зробила пропозицію укласти договір.

В практиці продажу примірників комп'ютерних програм застосовується декілька видів ліцензій та ліцензійних договорів для надання користувачам цих програм певного обсягу прав щодо їх використання. Такі договори, за загальним правилом, є **договором приєднання** (ст 634 ЦК), тобто договором, умови якого створені однією із сторін в стандартних формах, які можуть бути укладені лише шляхом приєднання другої сторони до запропонованого договору в цілому. Інша сторона не може запропонувати свої умови договору. Договір приєднання може бути змінений або розірваний на вимогу сторони, яка приєдналась.

Таким чином, в практиці роздрібного продажу примірників комп'ютерних програм пропозиція укласти ліцензійний договір, як правило, надходить від суб'єкта авторського права. Це, зокрема, означає, що коли в цьому договорі не зазначене місце його укладення і він є зовнішньоекономічним, до його форми підлягає застосуванню право країни місця проживання суб'єкта авторського права.

Розміщення творів у мережі Інтернет у вигляді, доступному для публічного використання, є їх відтворення у розумінні ст.1 ЗУ «Про авторське право і суміжні права», і тому на таке розміщення поширюється дія статті 15 цього Закону. Якщо у зв'язку з таким розміщенням порушуються майнові права суб'єкта авторського права, визначені ст. 15, то це дає підстави для судового захисту авторського права.

У вирішенні відповідних спорів, суд повинен встановити, чи перебуває веб-сайт та розміщена на ньому інформація в розпорядженні

особи, якій пред'явлено позовні вимоги, а також чим підтверджується факт порушення нею авторських прав.

Як уже було сказано, право інтелектуальної власності покликано закріпити баланс між інтересами "творців" і користувачів. А баланс припускає, що виключне право надається лише на певний строк, після закінчення якого кожний може безперешкодно користуватися результатами інтелектуальної діяльності. Однак закон може передбачати подовження цього терміну (наприклад, для товарних знаків). Можна стверджувати, що виключні права на об'єкти авторського права і суміжних прав завжди обмежені в часі, однак виключні права на деякі об'єкти права промислової власності можуть бути подовжені необмежену кількість разів (наприклад, для товарних знаків, що обумовлено їх функцією). На такі об'єкти права промислової власності, як винахід, корисна модель і деякі інші, виключні права надаються на певний строк.

Удалено: ж

Важлива характеристика виключних прав полягає в тому, що вони територіально обмежені. Виключні права охороняються тільки на території певної країни, а в силу міжнародних договорів охорона може надаватися і в інших державах. Про цю особливість необхідно завжди пам'ятати, навіть зважаючи на те, що в даний час діє ряд багатобічних міжнародних договорів, націлених на надання охорони в багатьох державах одночасно. При передачі права на об'єкт інтелектуальної власності в договорі обов'язково повинна бути зазначена територія держави (держав), на яку поширюються передані права.

Удалено: визначеної

1.5 Порушення та захист права інтелектуальної власності

Захист прав інтелектуальної власності набуває в останні роки в Україні дедалі більшої гостроти, оскільки масштаби порушення цих прав стрімко зростають.

Порушення права інтелектуальної власності трактується як будь-яке посягання на права, що впливають з інтелектуальної власності (в тому числі невизнання цього права чи посягання на нього).

Отже, порушення може відбуватися як у формі дії, так і у формі бездіяльності. Порушником права може бути як фізична, так і юридична особа. При цьому провина порушника для класифікації дій чи бездіяльності значення не має.

Удалено: ,

Порушенням права також вважається ввезення на митну територію України виробів (товарів), в яких використано права інтелектуальної власності, що захищаються на території України, без дозволу суб'єкта права інтелектуальної власності, з порушенням цього права, незалежно від того чи об'єкти захищалися чи захищаються в країнах походження.

Удалено: о

Удалено: чи

Продукція (товари), вироблені з використанням об'єкта інтелектуальної власності, розповсюджені в межах України з порушенням права на них, називаються **контрафактними**. Контрафактними є вироби,

Удалено: у

які вироблені незаконно, з порушенням права інтелектуальної власності, а також вироби, які виготовлені законно, але розповсюджені з порушенням права суб'єкта інтелектуальної власності.

Кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого права інтелектуальної власності відповідно до статті 16 ЦК України.

Стаття 16 ЦК передбачає загальні цивільно-правові засоби захисту. Згідно із згаданою статтею:

Удалено: .

1. Кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого особистого немайнового або майнового права та інтересу.

2. Способами захисту цивільних прав та інтересів можуть бути:

- 1) визнання права;
- 2) визнання правочину недійсним;
- 3) припинення дії, яка порушує право;
- 4) відновлення становища, яке існувало до порушення;
- 5) примусове виконання обов'язку в натурі;
- 6) зміна правовідношення;
- 7) припинення правовідношення;
- 8) відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди;
- 9) відшкодування моральної (немайнової) шкоди;
- 10) визнання незаконними рішення, дій чи бездіяльності органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб.

Суд може захистити цивільне право або інтерес іншим способом, що встановлений договором або законом.

Разом із тим цією статтею передбачаються спеціальні заходи, переаховані вище. Для цього необхідна наявність таких умов:

- 1) існують достатні підстави вважати, що дана особа є порушником права ІВ;
- 2) зазначені дії стосуються виробництва, відтворення, розповсюдження, використання, а також транспортування, збереження або володіння твором;
- 3) щодо яких є достатні підстави вважати їх контрафактними;
- 4) зазначені дії вчиняються з метою випуску в цивільний обіг цих контрафактних товарів.

Суд також має право винести ухвалу про накладання арешту і вилучення всієї партії виробів, щодо яких припускається, що вони є контрафактними, а також матеріалів і обладнання, призначених для їх виготовлення і розповсюдження. Якщо дії права інтелектуальної власності мають ознаки злочину, за який передбачено кримінальну відповідальність, орган дізнання, слідства або суд зобов'язані вжити заходів для

забезпечення вчиненого або можливого в майбутньому цивільного позову шляхом розшуку і накладення арешту на:

1) вироби (товари);

2) матеріали та обладнання, призначені для виготовлення та використання зазначених виробів;

3) документи, рахунки та інші предмети, що можуть бути доказом вчинення дій, за які відповідно до чинного законодавства передбачена кримінальна відповідальність.

Удалено: ,

Згідно з п.9 ст. 16 ЦК України кожна особа може звернутися до суду з вимогою відшкодування моральної шкоди, заподіяної внаслідок порушення права інтелектуальної власності. Моральна шкода полягає, зокрема, в приниженні честі, гідності, ділової репутації фізичної чи юридичної особи, а її відшкодування здійснюється грошима, іншим майном або в інший спосіб (ст.23 ЦК).

Вирішуючи спори про відшкодування моральної шкоди, заподіяної внаслідок порушення права інтелектуальної власності, господарські суди мають з'ясувати: наявність такої шкоди, протиправність дій особи, яка їх заподіяла, наявність причинного зв'язку між шкодою і протиправними діями особи, яка їх заподіяла та вини останньої в її заподіянні. Суд повинен встановити, зокрема, чим підтверджується факт заподіяння позивачеві втрат немайнового характеру, за яких обставин та якими діями вони заподіяні, в якій сумі чи в якій матеріальній формі позивач оцінює заподіяну йому шкоду та з чого він у цьому виходить, а також інші обставини, що мають значення для вирішення спору.

У розгляді відповідних справ судам необхідно враховувати викладене в роз'ясненні президії Вищого арбітражного суду України від 29.06.96 № 02-5/95 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з відшкодуванням моральної шкоди».

Запитання до 1-го розділу

1. Що таке право інтелектуальної власності ?

2. Дайте визначення суб'єктів та об'єктів права інтелектуальної власності.

3. Співвідношення авторського права й права промислової власності.

4. "Виключні права", "майнові й особисті немайнові права", їх особливості та специфіка.

5. Підстави виникнення (набуття) права інтелектуальної власності.

Формат: Список

6. Строк чинності прав інтелектуальної власності.

7. Захист права інтелектуальної власності судом.

8. Способи захисту цивільних прав та інтересів.

2 АВТОРСЬКЕ ПРАВО І СУМІЖНІ ПРАВА

Удалено: П

2.1 Авторське право і суміжні права

Удалено: ¶

Авторське право і суміжні права є однією з основних частин всієї системи права інтелектуальної власності. Авторське право захищає права авторів творів та інших правовласників, яким відповідні права належать в силу закону або договору. Суміжні права охороняють інтереси виконавців, виробників фонограм, організацій ефірного й кабельного телебачення.

До основних законодавчих актів, що регулюють суспільні відносини із приводу використання творів, відносяться Закон України "Про авторське право і суміжні права" та Цивільний кодекс України. Необхідно відзначити, що розглянуті відносини регулюються також міжнародними договорами й угодами, учасницею яких є Україна. Ці міжнародні документи відповідно до ст. 5 "Про авторське право і суміжні права" мають пріоритет над національним українським законодавством. Вони значно розширюють коло творів, які охороняються і об'єктів суміжних прав за рахунок того, що вони надають правову охорону іноземним творам в Україні, а українським за рубежом.

Удалено: ставляться

Удалено: у

Удалено: сті зі

Удалено: "

Удалено: "

Удалено: ¶

2.2 Об'єкти авторського права

Об'єктами авторського права є твори у різних галузях людської діяльності. Це можуть бути твори у галузі науки, літератури, мистецтва. Твір – це результат творчої праці, комплекс ідей, образів, поглядів. Проте охорона надається не будь-якому творові, а лише тому, який має встановлені законом ознаки. Твір повинен бути виражений у будь-якій об'єктивній формі. Не визнається об'єктом авторського права задум творця, який склався в його свідомості у закінчену форму чи образ.

Твір визнається об'єктом правової охорони незалежно від призначення, художнього рівня, цінності або достоїнства, незалежно від його змісту, жанру, обсягу, мети (реклама, пропаганда, освіта, інформація, розваги). Не впливає на це спосіб чи форма його вираження. Ця форма може бути найрізноманітнішою – усною чи письмовою – рукопис, ноти, креслення, схеми, запис на магнітну плівку, фотографії та інше. Не має значення завершено чи не завершено твір, опубліковано (оприлюднено) твір чи ні. Частина твору, яка може використовуватись самостійно, у тому числі і оригінальна назва твору, розглядається як твір і підлягає правовій охороні відповідно до ст. 433 ЦК.

Ця стаття захищає тільки форму як таку, але ніяк не поширюється на ідеї, принципи, методи, процедури, системи, способи, концепції, відкриття. Також ця стаття не надає правової охорони відкриттям, корисним моделям, раціоналізаторським пропозиціям, компонованням інтегральних мікросхем, сортам рослин, породам тварин, комерційним найменуванням, географічним зазначенням, комерційній таємниці, тому що ці об'єкти

охороняються іншими законами та статтями Цивільного кодексу. Приміром, автор написав роман, сюжет якого полягає в багаторічному протиборстві двох позаземних цивілізацій. Ніхто не може без дозволу автора копіювати текст роману й поширювати його, перекладати і т.д., тобто захищається форма. Разом з тим автор не може заборонити іншій особі написати ще один роман про протиборство двох позаземних цивілізацій, оскільки сюжет твору ставиться до категорії змісту або ідеї, а вони не охороняються авторським правом. Відомо, що в мистецтві існує приблизно 120 різних сюжетів, і тому охороняти сюжет означає монополізувати його, тобто обмежувати інших осіб у його використанні.

Комп'ютерні програми є особливим та порівняно новим для нашого законодавства об'єктом авторського права. Комп'ютерна програма – набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи у будь-якому іншому вигляді, у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його в дію для досягнення певної мети чи результату. Це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах.

Удалено: ивнн

Одним з об'єктів авторського права є компіляція (база) даних. Це сукупність творів, даних або будь-якої іншої незалежної інформації у довільній формі, в тому числі і в електронній, підбір і розташування складових частин якої є доступними індивідуально і можуть бути знайдені за допомогою спеціальної пошукової системи на основі електронних засобів.

Творчий характер цього об'єкта проявляється в особливому, оригінальному підборі і організації даних, незалежно від того, чи є ці дані об'єктом авторського права. Правова охорона бази даних не поширюється на самі дані, втілені в цю базу.

Які твори науки, літератури і мистецтва охороняються авторським правом? Вичерпної відповіді на це питання немає. Закон України "Про авторське право і суміжні права" (З про АП) у ст. 8 містить лише зразковий перелік:

- 1) літературні письмові твори белетристичного, публіцистичного, наукового, технічного або іншого характеру (книги, брошури, статті тощо);
- 2) виступи, лекції, промови, проповіді та інші усні твори;
- 3) комп'ютерні програми;
- 4) бази даних;
- 5) музичні твори з текстом і без тексту;
- 6) драматичні, музично-драматичні твори, хореографічні та інші твори, створені для сценічного показу, та їх постановки;
- 7) аудіовізуальні твори;
- 8) твори образотворчого мистецтва;
- 9) твори архітектури, містобудування і садово-паркового мистецтва;

Удалено: пантоміми,

10) фотографічні твори, у тому числі твори, виконані способами, подібними до фотографії;

11) твори ужиткового мистецтва, у тому числі твори декоративного ткацтва, кераміки, різьблення, ливарства, з художнього скла, ювелірні вироби тощо; (Пункт 11 частини першої статті 8 із змінами, внесеними згідно із Законом № 850-IV (850-15) від 22.05.2003)

Удалено: N

12) ілюстрації, карти, плани, креслення, ескізи, пластичні твори, що стосуються географії, геології, топології, техніки, архітектури та інших сфер діяльності;

Удалено: топограф

13) сценічні обробки творів, зазначених у пункті 1 цієї частини, і обробки фольклору, придатні для сценічного показу;

14) похідні твори;

15) збірники творів, збірники обробок фольклору, енциклопедії та антології, збірники звичайних даних, інші складені твори за умови, що вони є результатом творчої праці за доббором, координацією або упорядкуванням змісту без порушення авторських прав на твори, що входять до них як складові частини;

16) тексти перекладів для дублювання, озвучення, субтитрування українською та іншими мовами іноземних аудіовізуальних творів;

17) інші твори.

Варто враховувати, що авторсько-правова охорона складеним творам надається у випадку, якщо за підбором і розташуванням матеріалів вони є результатами творчої діяльності. Так, у більшості випадків авторсько-правова охорона не надається арифметичним таблицям, телефонним довідникам, картам вин, каталогам книг і цін і т.п.

Удалено: по

Удалено: у

Удалено: ю

Відповідно до ЗпроАП складені і похідні твори охороняються авторським правом незалежно від того, чи є об'єктами авторського права твори, на яких вони засновані або які вони включають, однак авторське право на такі твори виникає у випадку, якщо враховані права авторів первісних творів або творів, що вони включають.

Вказівка на те, що до об'єктів авторського права також відносяться "інші твори", дозволяє віднести до таких навіть ті види творів, що на момент розробки закону не були відомі, а з'явилися пізніше в результаті технічного прогресу. Питання про віднесення до того або іншого виду творів флеш-анімації, Інтернет-сайтів і т.п. ще може мати місце, але не викликає сумнівів, що в будь-якому випадку ці об'єкти охороняються авторським правом.

Разом з тим існують об'єкти, які не є об'єктом авторського права. До них відносять:

1) акти органів державної влади та органів місцевого самоврядування;

2) державні символи України, грошові знаки, емблеми, затверджені органами державної влади;

3) повідомлення про новини дня або інші факти, що мають характер звичайної прес-інформації;

4) інші твори, встановлені законом (твори народного фольклору).

Удалено: Ь

Удалено: ¶

2.3 Суб'єкти авторського права

Суб'єкти авторського права. Первинний суб'єкт – автор твору. За відсутності доказів іншого автором твору вважається фізична особа, зазначена звичайним способом як автор на оригіналі або примірнику твору.

Суб'єктами авторського права є також інші фізичні або юридичні особи, які набули прав на твори відповідно до договору або закону.

На рівні з громадянами України мають права іноземні громадяни та особи без громадянства.

Іншими суб'єктами авторського права можуть бути: спадкоємці; роботодавець і замовник. Особисті немайнові права інтелектуальної власності на твір, створений в зв'язку з виконанням трудового договору та на замовлення належать авторові твору. Деякі немайнові права на твір можуть належати роботодавцю та замовнику.

Майнові права на твір, створений в зв'язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив цей твір, та юридичній або фізичній особі, де або у якої він працює, або замовнику, спільно, якщо інше не встановлено договором.

Удалено:

Удалено: ¶

2.4 Співавторство

Крім індивідуальних робіт, твори можуть також створюватися і у **співавторстві**, тобто спільною творчою працею декількох осіб. **Співавторство** буває двох видів:

- нероздільне співавторство;
- роздільне співавторство.

Проте авторське право на весь твір, створений у співавторстві, належить усім співавторам при кожному вигляді співавторства. Але й кожен співавтор зберігає право авторства на створену ним частину. Особи, які надали фінансову, організаційну, технічну допомогу авторові в процесі створення твору не можуть бути визнані співавторами. Співавторство повинно бути добровільним. Винагорода за використання об'єкта авторського права належить усім співавторам у рівних частинах.

Удалено: е

Співавторством є також авторське право на інтерв'ю. Співавторами інтерв'ю є особа, яка взяла інтерв'ю та особа, яка дала інтерв'ю. Опублікування запису допускається лише за згодою особи, яка дала інтерв'ю.

У випадку коли твір, створений у співавторстві складається з декількох частин, кожна з яких має самостійне значення, то кожен із співавторів має право використати створену ним частину, що має

Удалено: в

Удалено: і

самостійне значення, за своїм розсудом, якщо інше не передбачено угодою.

Право на використання твору в цілому належить співавторам спільно. Взаємини співавторів визначаються угодою між ними. Право опублікування та іншого використання твору в цілому належить усім авторам. Якщо твір, створений у співавторстві, утворює одне нерозривне ціле, то кожен із співавторів не може без достатніх підстав відмовити іншим у дозволі на опублікування, інше використання або зміну твору. У разі порушення спільного авторського права кожен співавтор може доводити своє право у судовому порядку.

2.5 Виникнення авторського права

Авторське право виникає з моменту створення твору. Особа, яка має авторське право, для сповіщення про свої права може використовувати спеціальний знак, встановлений законом.

Для отримання правової охорони твору немає необхідності здійснювати його державну реєстрацію чи будь-яке інше оформлення. Він не потребує спеціальних експертиз, а також виконання будь-яких інших формальностей.

Автор твору або особа, яка отримала авторське майнове право на підставі договору чи закону, для сповіщення про свої права може використовувати **знак охорони** авторського права. Цей знак складається з таких елементів:

- латинська літера «с», обведена колом ©;
- ім'я особи, яка має авторське право;
- рік першої публікації твору.

Для сповіщення про авторське право цей знак проставляється на оригіналі і кожному примірникові твору.

Історія обов'язковості (у минулому) цього знака така. Знак © з'явився і споконвічно існував лише в країнах з англосаксонською системою права. Відповідно до американського законодавства без так званого "повідомлення про авторські права" автор міг втратити права відносно до ним створених та оприлюднених творів.

Інтернаціоналізація культурного життя поставила перед державами важливе питання: як зробити так, щоб права авторів - громадян однієї держави могли бути надійно захищені в інших державах. Тут на поверхню виплили всі розходження в законодавствах і правових системах. Підписана ще в 1886 р. Бернська конвенція початково передбачала, що для користування авторськими правами не потрібно виконувати жодних формальностей.

Довгий час США не приєднувалися до Бернської конвенції, зокрема, саме через наявність у ній положень про заборону вимоги виконання формальностей.

Удалено: ¶

Удалено: .

Удалено: и

Удалено: .

Удалено: Я

Удалено: с

Удалено: по

Удалено: шенню

У 1952 р. з'явилася Всесвітня конвенція про авторське право. Вона містила в собі набагато менше положень, які б вимагали від держав змінювати своє законодавство, але при цьому гарантувала певний мінімум міжнародної авторсько-правової охорони. Всесвітня конвенція дозволила співіснувати країнам з англосаксонською системою права разом із країнами з континентальною системою права (практично всі країни Європи).

Удалено: визначений

Однак зберігалася положення, при якому у випадку, якщо автори - громадяни держав з континентальною системою права - бажали одержати охорону в країнах з англосаксонською системою права, вони повинні були виконувати запропоновані формальності, зокрема робити "повідомлення про авторські права".

Була визначена форма "повідомлення про авторські права". Належним визнавалося повідомлення, зроблене в такий спосіб: "*Copyright* [дата] by [ім'я автора]" або "с [дата] [ім'я автора]". Найчастіше як дата вказувався часовий проміжок, наприклад "1997-1999". Цікаво відзначити, що настільки розповсюджена форма вказівки на наявність авторських прав, як "(с)" (тобто буква "с" у круглих дужках), ніколи не визнавалася належним повідомленням.

Така ситуація зберігалася до 1 березня 1989 р., коли остання (за датою приєднання) з найбільших країн з англосаксонською системою права - США - приєдналася до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів. Після приєднання до Бернської конвенції в законодавство країн з англосаксонською системою права вносилися відповідні зміни, що зробили обов'язковим використання "повідомлення про авторські права".

У наш час знак © не несе в собі істотного юридичного наповнення, хоч як і раніше широко використовується. Він дозволяє правовласнику в простій формі довести до відома всіх третіх осіб інформацію про свої права. При цьому вказівка імені автора (найменування правовласника) на екземплярі твору, навіть при відсутності знака ©, є підставою для презумпції авторства. Це означає, що поки суду не буде надано доказів протилежного, автором (правовласником) буде вважатися особа, зазначена на екземплярах твору

Удалено: представлено

Удалено: зворотного

Дуалізм авторського права означає, що, з одного боку, авторське право на твір не пов'язано з правом власності на матеріальний об'єкт, у якому твір виражений, а з іншого боку - припускає як **особисті немайнові**, так і **майнові права**.

Удалено: ¶

Удалено: :

2.6 Особисті немайнові права автора

До особистих немайнових прав відносяться права:

1) вимагати визнання свого авторства шляхом зазначення належним чином імені автора на творі і його примірниках і за будь-якого публічного використання твору, якщо це практично можливо;

2) забороняти під час публічного використання твору згадування свого імені, якщо він як автор твору бажає залишитись анонімом;

3) вибирати псевдонім, зазначати і вимагати зазначення псевдоніма замість справжнього імені автора на творі і його примірниках і під час будь-якого його публічного використання;

4) вимагати збереження цілісності твору і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору або будь-якому іншому посяганню на твір, що може зашкодити честі і репутації автора.

Ст 423 ЦК встановлює, що особистими немайновими правами є:

1) право на визнання людини творцем об'єкта права інтелектуальної власності. Це право полягає в тому, що тільки дійсний творець має право називати себе автором твору. Це право можна визначити як юридичну можливість особи вважати себе автором твору і вимагати визнання цього факту від інших осіб. Право авторства є абсолютним. Воно не потребує будь-якого затвердження і породжується фактом створення твору. Його не можна передати та не можна від нього відмовитись.

Удалено: П

Удалено: в

Удалено: і

2) право перешкоджати будь-якому посяганню на право інтелектуальної власності, здатному завдати шкоди честі чи репутації творця об'єкта інтелектуальної власності. Закон України «Про авторське право і суміжні права» містить право вимагати збереження цілісності твору і протидіяти будь-якому перекрученню, спотворенню чи іншій зміні твору або будь-якому іншому посяганню на твір, що може зашкодити честі або репутації автора.

Удалено: .

Удалено: П

3) інші особисті немайнові права автора, встановлені законом.

Удалено: .

Що стосується вимоги зазначати своє ім'я в зв'язку із використанням твору, то автор має право вимагати зазначати своє ім'я на кожному примірникові, при кожному публічному виконанні та інше. Можуть зазначатись прізвище, ім'я або ініціали, звання і титул. Ім'я автора не згадується у випадку, коли це неможливо з технічних причин. При створенні твору кількома авторами, їх імена зазначаються послідовно за їх згодою.

Удалено: а

Автор має право обнародувати твір взагалі без згадування свого імені, обирати псевдонім у зв'язку з використанням твору. Співавтори також можуть користуватись псевдонімом. Це право може бути обмежене, наприклад, виходячи з норм моралі. Не можна використовувати за псевдонім ім'я відомого автора, це може ввести споживача в оману.

У разі смерті автора недоторканість твору охороняється особою, уповноваженою на це автором. За відсутності такого уповноваження

Удалено: і

Удалено: ю

недоторканість твору охороняється спадкоємцем автора, а також іншими зацікавленими особами.

Право на недоторканість твору має свої межі. Не визнається порушенням цього права творча інтерпретація твору виконавцем або режисером-постановником, відтворення частин твору з інформаційною метою, пародії, стилізації твору.

Особисті немайнові права авторів не переходять у спадщину.

Удалено: ¶

2.7 Майнові права інтелектуальної власності на твір

Майновими правами інтелектуальної власності на твір є:

- 1) право на використання твору;
- 2) виключне право дозволяти використання твору;
- 3) право перешкоджати неправомірному використанню твору, в тому числі забороняти таке використання;
- 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

Майнові права на твір належать його авторові, якщо інше не встановлено договором чи законом.

Право на використання – це вилучення із твору корисних якостей. Способи цього вилучення можуть бути найрізноманітніші, головне, щоб вони не суперечили закону. Згідно [з](#) ст. 441 ЦК використанням твору є:

- 1) опублікування (випуск у світ);
- 2) відтворення будь-яким способом та у будь-якій формі;
- 3) переклад;
- 4) переробка, адаптація, аранжування та інші подібні зміни;
- 5) включення складовою частиною до збірників, баз даних, антологій, енциклопедій тощо;
- 6) публічне виконання;
- 7) продаж, передання в найм (оренду) тощо;
- 8) імпорт його примірників, примірників його перекладів, переробок тощо.

Цей перелік не є вичерпним, тому що сучасні технічні засоби дозволяють використовувати твір ще й іншими способами, кожний з яких неможливо передбачити в законі.

Одним із способів заборони неправомірного використання твору є безпосереднє повідомлення особи, яка здійснює таке використання, про авторське право на твір. Дії, що порушують авторське право, передбачені ст. 50 ЗУ «Про авторське право і суміжні права». Найрозповсюдженіші з них – це піратство і плагіат.

Удалено: більш

Піратство – це опублікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів, тобто примірників, створених із порушенням авторського права.

Плагіат – це опублікування, повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

Захистити авторське право можливо в порядку, передбаченому цивільним, кримінальним та адміністративним законодавством. Цивільно-правовим способом захисту порушених прав є звернення до суду.

Серйозним випробуванням для авторського права і суміжних прав у даний час є так звані пірінгові мережі (від англ. p2p - peer2peer, "рівний рівному"). Пірінгові мережі дозволяють легко обмінюватися через мережу Інтернет різними файлами (музика, фільми, тексти і т.п.). Для цього користувач має скачати спеціальну програму-клієнт (eMule, KaZaa і ін.), зробити доступними папки на своєму комп'ютері для інших користувачів і приєднатися до Інтернету. Далі програма-клієнт шукає комп'ютери користувачів, що знаходяться в режимі онлайн. Користувачеві, для того щоб знайти файл, необхідно тільки ввести його ім'я, а програма сама сформує список комп'ютерів, з яких його можна скачати.

Удалено: і

Удалено: і

Це часто називають обміном файлами, а мережі, які використовуються для цього, - файлообмінними. Однак юридично в результаті таких дій відбувається не обмін у звичному розумінні цього слова, а копіювання (у термінології ЗпроАП - відтворення) файлів. Таким чином, скопійований файл є як на комп'ютері, з якого провадилося завантаження, так і на комп'ютері, що файл скачував.

З погляду українського законодавства існування файлообмінних мереж теж є порушенням авторських (суміжних) прав, однак ці мережі поки що не є настільки розвиненими, щоб становити серйозну загрозу вітчизняній музичній індустрії. В українському сегменті Інтернету контрафактні екземпляри музичних композицій можна легко знайти.

Удалено: представляти

Однак існує точка зору, що файлообмінні мережі не тільки не загрожують звукозаписувальним компаніям, але і сприяють придбання компакт-дисків з піснями, які раніше були прослухані при скачуванні з мережі Інтернет.

Удалено: ним

Використання твору здійснюється лише за згодою автора, крім випадків правомірного використання твору без такої згоди, встановлених Цивільним Кодексом та іншим законом.

Питання розпорядження майновими правами інтелектуальної власності регулюються главою 75 ЦК.

Автор може розпоряджатися своїми майновими правами на підставі таких договорів:

- 1) ліцензія на використання твору;
- 2) ліцензійний договір;
- 3) договір про створення за замовленням і використання твору;
- 4) договору про передання виключних майнових прав на твір;
- 5) інший договір щодо розпорядження майновими правами на твір.

Твір може бути вільно, без згоди автора та інших осіб, та безоплатно використаний будь-якою особою:

1) як цитата з правомірно опублікованого твору або як ілюстрація у виданнях, радіо- і телепередачах, фонограмах та відеограмах, призначених для навчання, за умови дотримання звичаїв, зазначення джерела запозичення та імені автора, якщо воно вказане в такому джерелі, та в обсязі, виправданому поставленою метою;

2) для відтворення у судовому та адміністративному провадженні в обсязі, виправданому цією метою;

3) в інших випадках, передбачених законом.

Особа, яка використовує твір, зобов'язана зазначити ім'я автора твору та джерело запозичення.

Статті 21-25 ЗУ «Про авторське право і суміжні права» передбачають випадки вільного використання твору. Що стосується комп'ютерних програм, то особа, яка правомірно володіє примірником комп'ютерної програми, має право без згоди автора або іншої особи, яка має авторське право на цю програму:

1) внести до комп'ютерної програми зміни (модифікації) з метою забезпечення її функціонування на технічних засобах особи, яка використовує ці програми, і вчинити дії, пов'язані з функціонуванням комп'ютерної програми відповідно до її призначення, зокрема запис і збереження в пам'яті комп'ютера, а також виправлення явних помилок, якщо інше не передбачено угодою з автором чи іншою особою, яка має авторське право;

Удалено: ня

Удалено: й

Удалено: их

2) виготовити одну копію комп'ютерної програми за умови, що ця копія призначена тільки для архівних цілей або для заміни правомірно придбаного примірника у випадках, якщо оригінал комп'ютерної програми буде втраченим, знищеним або стане непридатним для використання. При цьому копія комп'ютерної програми не може бути використана для інших цілей, ніж зазначено у цьому пункті та пункті 1 цієї частини, і має бути знищена у разі, якщо володіння примірником цієї комп'ютерної програми перестає бути правомірним;

3) декомпілювати комп'ютерну програму (перетворити її з об'єктного коду у вихідний текст) з метою одержання інформації, необхідної для досягнення її взаємодії із незалежно розробленою комп'ютерною програмою за дотримання таких умов:

Удалено: ,

а) інформація, необхідна для досягнення здатності до взаємодії, раніше не була доступною цій особі з інших джерел;

б) зазначені дії здійснюються тільки щодо тих частин комп'ютерної програми, які необхідні для досягнення здатності до взаємодії;

в) інформація, одержана в результаті декомпіляції, може використовуватися лише для досягнення здатності до її взаємодії з іншими

програмами, але не може передаватися іншим особам, крім випадків, якщо це необхідно для досягнення здатності до взаємодії з іншими програмами, а також не може використовуватися для розроблення комп'ютерної програми, схожої на декомпільовану комп'ютерну програму, або для вчинення будь-якої іншої дії, що порушує авторське право;

4) спостерігати, вивчати, досліджувати функціонування комп'ютерної програми з метою визначення ідей і принципів, що лежать в її основі, за умови, що це робиться в процесі виконання будь-якої дії із завантаження, показу, функціонування, передачі чи запису в пам'ять (збереження) комп'ютерної програми.

2.8 Опублікування твору

Відповідно до ЗУ «Про авторське право і суміжні права» опублікування твору, фонограми, відеограми — випуск в обіг за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і (або) суміжних прав виготовлених поліграфічними, електронними чи іншими способами примірників твору, фонограми, відеограми у кількості, здатній задовольнити, з урахуванням характеру твору, фонограми чи відеограми, розумні потреби публіки шляхом їх продажу, здавання в майновий найм, побутового чи комерційного прокату, надання доступу до них через електронні системи інформації таким чином, що будь-яка особа може його отримати з будь-якого місця і у будь-який час за власним вибором або передачі права власності на них чи володіння ними іншими способами. Опублікуванням твору, фонограми, відеограми вважається також депонування рукопису твору, фонограми, відеограми у сховищі (депозитарії) з відкритим доступом та можливістю одержання в ньому примірника (копії) твору, фонограми, відеограми.

Опублікування може бути зроблено шляхом видання, публічного виконання, публічного показу, передачею по радіо чи телебаченню, відображен~~ня~~ у загальнод~~оступних~~ електронних системах інформації, тобто публічного сповіщення та іншими способами.

Публічний показ — демонстрація твору безпосередньо або за допомогою плівки, слайд~~а~~, телевізійного кадру (за винятком передачі в ефір чи по кабелях).

Публічне сповіщення — передача творів в ефір чи по проводах.

Усі ці дії повинні здійснюватись таким чином, щоб твір міг бути сприйнятий необмеженою кількістю осіб, які не належать до звичайного кола сім'ї чи близьких знайомих сім'ї автора.

Заборона опублікування творів, що порушує права людини на таємницю її особистого і сімейного життя, зумовлена захистом конституційного права кожної людини на недоторканість особистого і сімейного життя. Не допускається збирання, зберігання, використання та

Удалено: ¶

Удалено: ,

Удалено: ий

Удалено: у

Удалено: у

поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом.

Не можуть бути опубліковані твори, що суперечать суспільним інтересам, принципам гуманності та моралі.

До права на опублікування твору автором належать такі права: право на опублікування, як майнове право на твір, належить автору та його роботодавцю або замовнику твору спільно. Також автор може передати це право будь-якій особі за договором. Після смерті автора право на опублікування переходить до спадкоємців, проте автор може заборонити публікацію.

Удалено: інші

Удалено:

2.9 Право автора на винагороду за використання твору

Удалено: ¶

Автор має право на плату за використання його твору, якщо інше не встановлено ЦК та іншим законом.

Право на винагороду за використання твору є одним з найважливіших майнових прав. Творча діяльність – це один із способів добування коштів.

Винагорода може виплачуватись у різних формах:

- одноразового, так званого паушального платежу;
- платежу або відрахувань за кожний проданий примірник чи кожне використання твору (роялті);
- комбінованих платежів.

Розмір і порядок виплати винагороди за створення і використання твору встановлюється сторонами в авторському договорі або у договорах, що укладаються за дорученням суб'єктів авторського права організаціями колективного управління з особами, які використовують твори.

Кабінет Міністрів України може встановлювати мінімальні ставки винагороди за використання твору та порядок їх індексації. Такі ставки визначаються постановою Кабінету Міністрів «про мінімальні ставки авторської винагороди за використання творів літератури і мистецтва», від 18 січня 2003р. Так, зокрема, згідно з Додатком 1 цієї постанови для комп'ютерних програм, баз даних публічне сповіщення яких здійснюється у передачах кабельного телебачення і (або) радіомовлення чи через мережу Internet мінімальна ставка становить 5 відсотків прибутків, одержаних з того виду діяльності, у процесі якої відбулося публічне сповіщення.

Удалено: .

Удалено: В

Удалено: у

Крім мінімальних ставок у законодавстві немає більше ніяких правил, що регламентують розмір авторської винагороди.

При реалізації роялті автор має право саме на відрахування від суми продажу, а не одноразовий платіж при первинному продажу оригіналу. Це право є невідчужуваним, й називається правом наслідування.

Удалено: , це право

Удалено:

Право наслідування передбачене ст. 27 ЗУ «Про авторське право та суміжні права». Автор твору образотворчого мистецтва, а у разі його

смерті - спадкоємці впродовж встановленого статтею 28 цього Закону строку користуються щодо проданих автором оригіналів творів образотворчого мистецтва невідчужуваним правом на одержання п'яти відсотків від ціни кожного наступного продажу твору через аукціон, галерею, салон, крамницю тощо, що йде за першим його продажем, здійсненим автором твору (право слідування). Виплата винагороди у цьому випадку здійснюється зазначеними аукціонами, галереями, салонами, крамницями тощо.

Збір винагороди, одержаної в результаті використання права наслідування, здійснюється особисто автором, через його повіреного або через організації колективного управління.

Удалено: і виплата в

Інший спеціальний випадок передбачає ст.17. Автори аудіовізуального твору за оприлюднення та кожне публічне виконання, показ, демонстрацію чи сповіщення твору, здавання твору у майновий найом або комерційний прокат його примірників мають право на справедливую винагороду, що розподіляється між авторами.

2.10 Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір

Удалено: ¶

Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір спливає через сімдесят років, що відліковуються з 1 січня року, наступного за роком смерті автора чи останнього із співавторів, який пережив інших співавторів, крім випадків, передбачених законом.

Якщо твір було оприлюднено під псевдонімом, чинність авторського права завершується через сімдесят років після того, як твір було оприлюднено. Винятком з цього правила є випадок, коли взятий автором псевдонім не викликає сумніву щодо особи автора або коли анонімний твір чи твір, оприлюднений під псевдонімом, розкривається не пізніше, ніж через сімдесят років після оприлюднення твору. У цьому випадку застосовується загальний строк дії авторського права.

Якщо твір публікується частинами, томами, випусками, серіями, то строк дії авторського права визначається окремо для кожної частини твору.

Авторське право померлих реабілітованих авторів охороняється протягом сімдесяти років після їх реабілітації. Якщо твір було опубліковано протягом тридцяти років після смерті автора, то авторське право на нього чинне протягом сімдесяти років від дати правомірного опублікування твору.

Може статися, що твір не оприлюднено протягом усього строку його правової охорони. У цьому випадку, якщо будь-яка особа оприлюднює твір після закінчення цього строку, то вона отримує захист майнових прав. Строк цього захисту становить двадцять п'ять років від дати оприлюднення.

Після закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір він може вільно та безоплатно використовуватися будь-якою особою за винятками, встановленими законом.

Удалено: ,

Таким винятком є можливість Кабінету Міністрів встановлення спеціальних відрахувань до фондів творчих спілок України за використання на території України творів, які стали суспільним надбанням.

Запитання до 2-го розділу

1. Авторське право і суміжні права.
2. Об'єкти авторського права.
3. Твори, які не є об'єктом авторського права.
4. Співавторство.
5. Виникнення авторського права.
6. Особисті немайнові права автора.
7. Забезпечення недоторканості твору.
8. Використання твору.
9. Опублікування твору.
10. Використання твору за згодою автора.
11. Випадки правомірного використання твору без згоди автора.
12. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір.
13. Право автора на частку від суми продажу оригіналу твору.

Формат: Список

3 СУМІЖНІ ПРАВА

3.1 Суміжні права. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав

Раніше ми з'ясували, що об'єктами авторського права є твори науки, літератури і мистецтва, які є результатом творчої діяльності, незалежно від призначення і достоїнства твору, а **об'єктами суміжних прав** є виконання, постановки, фонограми, передачі організацій ефірного або кабельного мовлення. Примітно, що постановки в міжнародних угодах не включаються в число об'єктів суміжних прав.

Згідно з "Глосарієм термінів з авторського права і суміжних прав Всесвітньої організації інтелектуальної власності", **суміжні права** - це права, надані для охорони інтересів виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення у зв'язку з публічним використанням творів авторів, виступів артистів або публічним сповіщенням подій, інформації і звуків або зображень http://www.intuit.ru/departement/history/law/3/law_3.html - footnote.4.

Суб'єктами суміжних прав є **виконавці** (музиканти, співаки, пародисти, актори, танцюристи й ін.), виробники фонограм (організації ефірного або кабельного мовлення).

Суміжні права безпосередньо пов'язані з авторськими правами, саме тому вони називаються суміжними. Особливістю суміжних прав є те, що вони ґрунтуються на використанні, як правило, чужих авторських прав. Суміжні права впливають з творчої діяльності з реалізації, інтерпретації, використання уже **оприлюднених** творів літератури і мистецтва.

Суміжні права набули останнім часом прискореного розвитку. Сучасні технічні засоби надають можливості певним чином фіксувати виконання будь-якого виконавця (артиста, диригента, клоуна) і таким чином вилучати доходи з чужої майстерності, таланту. Щоб цьому запобігти і запроваджено охорону авторських прав.

Виконанням визнається публічне здійснення чужого твору фізичною особою.

Фонограми і програми мовлення є результатами як інтелектуальної діяльності, так і виробничо-технічної. Ці результати втілюють в собі творчі, **розумові**, інтелектуальні зусилля, виробничі, фінансові, технічні, організаційні, професійні затрати фізичної чи юридичної особи, які здійснюють особливого роду діяльність. В підсумку створюється матеріальний продукт – специфічна форма втілення твору, оптимальна і необхідна для його розповсюдження.

У ст. 1 Закону «Про авторське право і суміжні права» дається таке визначення **виконавця**: це актор, співак, музикант, диригент, танцюрист або інша особа, яка виконує роль, співає, читає, декламує, грає на музичному інструменті, чи будь-яким іншим способом виконує твори літератури або мистецтва, включаючи твори фольклору, а також інші

Удалено: ¶

Удалено: .

Удалено:

Удалено: ю

Удалено: по

Удалено: му

Удалено: у

Удалено: м

Удалено: ам

Удалено: ня

Удалено: бнародуваних

Удалено: мислительні

особи, які займаються такою ж творчою діяльністю, в тому числі виконують циркові, естрадні, лялькові номери.

Усі виконавці мають право на своє виконання.

Виробник фонограми – фізична чи юридична особа, яка вперше здійснила запис будь якого виконання або інших звуків на фонограмі. ЗУ наділяє виробників фонограм виключним правом дозволити чи заборонити відтворення, розповсюдження фонограм.

Важливо відзначити, що виробник фонограми - це особа, яка відповідає за перший звуковий запис. На практиці виробник фонограми замовляє тиражування записів сторонній організації. Запис - це фіксація звуків і (або) зображень за допомогою технічних засобів у певній матеріальній формі, що дозволяє здійснювати їх кількарізне сприйняття, відтворення або повідомлення.

Удалено: ¶

3.2 Виникнення суміжних прав

1. Право інтелектуальної власності на виконання виникає з моменту першого його здійснення.

2. Право інтелектуальної власності на фонограму чи відеограму виникає з моменту її вироблення.

3. Право інтелектуальної власності на передачу (програму) організації мовлення виникає з моменту її першого здійснення.

4. Особа, яка має суміжне право, для сповіщення про свої права може використовувати спеціальний знак, встановлений законом.

Цей знак складається з таких елементів:

- латинська літера “P”, обведена колом, (зображення знака не наводиться);

Удалено: ,

Удалено: —

- імена (назви) осіб, які мають щодо цих фонограм (відеограм) суміжні права;

- рік першої публікації фонограми (відеограми).

Необхідно відзначити, що зазначення знака охорони бажано, якщо об'єкт призначається для поширення не тільки на території України. Справа в тому, що в силу міжнародних угод у країнах, де для виникнення прав існують певні формальності (депонування екземплярів, реєстрація і т.п.), вони вважаються виконаними іноземними авторами (іншими суб'єктами), якщо проставлено знак охорони. Сам по собі символ "P" в кружечку, походить від перших букв англійських слів Performer і Phonogram Producer - виконавець і виробник фонограми відповідно. Щодо передач мовленнєвих організацій знака охорони не існує.

Удалено: окружності

Удалено: у

Удалено: відношенні

Удалено: віщальних

За відсутності доказів іншого виконавцем, виробником фонограми чи відеограми вважаються особи, імена (назви) яких зазначені на фонограмі, відеограмі та їх примірниках або на їх упаковці.

3.3 Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав

Удалено: ¶

Майновими правами інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав є:

- 1) право на використання об'єкта суміжних прав;
- 2) виключне право дозволяти використання об'єкта суміжних прав;
- 3) право перешкоджати неправомірному використанню об'єкта суміжних прав, у тому числі забороняти таке використання;
- 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав належать відповідно виконавцеві, виробнику фонограми, виробнику відеограми чи організації мовлення, якщо інше не встановлено договором чи законом.

Удалено:

Використанням виконання є:

- 1) доведення виконання до відома публіки під час його здійснення;
- 2) записування (фіксування) виконання під час його здійснення, якщо таке записування дає можливість сприйняття, відтворення та передачі виконання за допомогою технічних засобів;
- 3) пряме чи опосередковане відтворення запису виконання будь-яким способом та у будь-якій формі;
- 4) продаж та інше відчуження оригіналу чи примірника запису виконання;
- 5) оренда оригіналу чи примірника запису виконання;
- 6) забезпечення засобами зв'язку можливості доступу будь-якої особи до записаного виконання з місця та в час, обрані нею.

Удалено: х

Використанням фонограми, відеограми є:

- 1) пряме або опосередковане відтворення будь-яким способом та у будь-якій формі відеограми, фонограми;
- 2) продаж та інше відчуження оригіналу чи примірника фонограми, відеограми;
- 3) оренда оригіналу чи примірника фонограми, відеограми;
- 4) забезпечення засобами зв'язку можливості доступу будь-якої особи до фонограми, відеограми з місця та в час, обрані нею.

Удалено: их

Без згоди виробника фонограми і без виплати йому винагороди можуть розповсюджуватись правомірно опубліковані примірники фонограми за умови, що вони вже введені в цивільний обіг шляхом їх продажу. Тобто власник екземпляра фонограми може знищити його, подарувати, продати тощо. Але він не може займатися комерційним прокатом запису, оскільки це право зберігається за виробником фонограми незалежно від права власності на примірники фонограми.

Удалено: у

Удалено: зберігається за виробником фонограми

Також допускається без згоди правовласника відтворення фонограми в особистих цілях (ст. 43 Закону «Про авторське право») за умови виплати винагороди виробником носія інформації і запису вального пристрою.

Удалено: ючого

Незважаючи на це, вітчизняні і закордонні правовласники наполегливо прагнуть припиняти будь-які спроби копіювання, у тому числі і для особистих (та, архівних) цілей. Так, Американська асоціація кінокомпаній (МРАА) позивала проти 321 Studios за те, що та випустила програму DVD X Copy gold для копіювання DVD-дисків. Сама компанія повідомляє, що програма призначена винятково для резервного копіювання, причому скопіювати диск можна тільки один раз. МРАА наполягає на тому, що цим порушуються права кіновиробників.

Удалено: у тому числі

Використанням передачі (програми) організації мовлення є:

1) здійснення (трансляція, ретрансляція) передачі (програми) організації мовлення;

2) запис (фіксування) передачі (програми) організації мовлення, якщо такий запис дає можливість сприйняття, відтворення та здійснення її за допомогою технічних засобів;

3) відтворення запису передачі (програми) організації мовлення;

4) передачі (програми) організації мовлення публіці у місці, де встановлено вхідну плату.

Удалено: представлення

Що стосується обмеження прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення, то допускається без згоди відповідних суб'єктів і без виплати винагороди використання виконання, постановки, передачі в ефір, передачі по кабелю і їх записів, а також відтворення фонограм з метою:

2) навчання;

3) наукового дослідження;

4) цитування у формі невеликих уривків за умови, що таке цитування здійснюється в інформаційних цілях;

5) включення в огляд про поточні події невеликих уривків з виконання, постановки, фонограми, передачі й ін.

Формат: Список

Також організація ефірного мовлення може без згоди автора і без виплати додаткової винагороди робити запис короткострокового використання того твору, відносно якого ця організація одержала право на передачу в ефір, за умови що такий запис провадиться організацією ефірного мовлення за допомогою її власного устаткування і для її власних передач. При цьому організація зобов'язана знищити такий запис протягом шести місяців після його виготовлення, якщо триваліший термін не був погоджений з автором записаного твору. Такий запис може бути збережений без згоди автора твору в офіційних архівах, якщо запис носить винятково документальний характер.

Удалено: по

Удалено: шенню

Удалено: до

Удалено: більш

Удалено: ий

Важливо при цьому пам'ятати, що Закон «Про авторське право і суміжні права» містить вичерпний перелік таких виключень, а передбачені обмеження застосовуються без шкоди нормальному використанню

фонограми, виконання, постановки, передачі в ефір або по кабелю і їх записів, а також включених у них творів літератури, науки і мистецтва й без обмеження законних інтересів виконавця, виробника фонограми, організації ефірного або кабельного мовлення та авторів зазначених творів.

Удалено: і

Кабінетом Міністрів України можуть установлюватися мінімальні ставки винагороди за використання об'єктів суміжних прав та порядок їх індексації.

Удалено: ¶

3.4 Строки чинності суміжних майнових прав

1. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на виконання спливає через п'ятдесят років, що відліковуються з 1 січня року, наступного за роком здійснення першого запису виконання, а за відсутності такого запису - з 1 січня року, наступного за роком здійснення виконання.

2. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на фонограму, відеограму спливає через п'ятдесят років, що відліковуються з 1 січня року, наступного за роком її опублікування, а за відсутності такого опублікування протягом п'ятдесяти років від дати її виготовлення – з 1 січня року, наступного за роком виготовлення фонограми, відеограми.

3. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на передачу (програму) організації мовлення спливає через п'ятдесят років, що відліковуються з 1 січня року, наступного за роком її першого здійснення.

4. Законом в окремих випадках можуть встановлюватися інші строки чинності суміжних прав.

До спадкоємців виконавця і правонаступників виробників фонограм і організацій мовлення переходить право дозволяти чи забороняти використання виконання фонограм, передачі в ефір і по кабелях, а також право на одержання винагороди в межах частини строків чинності права, що залишилися.

Удалено: проводах

Взагалі, суміжні права нерідко потрапляють у центр зіткнень інтересів суб'єктів господарської діяльності, які завершуються найчастіше тільки в судах.

Удалено: ,

Удалено: ¶

3.5 Передача прав на твір авторського права

Майнові права можуть переходити від однієї особи до іншої. Вони можуть переходити від працівника до роботодавця, якщо працівником створений твір у порядку виконання службових обов'язків або службового завдання роботодавця (службовий твір). Перехід майнових прав можливий також у спадщину. Автор і сам може розпорядитися своїми майновими правами, передавши їх на підставі договору.

Передача авторських прав оформляється договором. Автор може передати свої права на певний час або поступитися ними. Розходження між

Удалено: уступити їх

передачею прав і поступленням, полягає в тому, що в першому випадку автор надає права на час, менший за термін охорони авторського права. В другому ж випадку автор надає права на увесь час дії своїх виняткових майнових прав. З певною часткою умовності можна передачу прав порівняти з орендою (орендоване майно рано або пізно повернеться до орендодавця), а поступлення - із продажем (при продажі майно вибуває з власності продавця назавжди).

Удалено: уступанням

Авторові, як відомо, належить широке коло правомочностей. Автор може надати іншій особі або одне з прав, або декілька одночасно. Можлива величезна кількість варіантів обсягу та умов переданих прав.

Удалено: уступання

Більш того, надані права поширюються на певну територію. До того ж, у силу різних міжнародних угод, права автора охороняються не тільки на території України. Наприклад, автор може передати одній особі право на відтворення своєї книги на території України й одночасно укласти угоду з іноземною особою про передачу права на переклад на території іншої країни.

Удалено: визначену

Удалено: ,

Потрібно відзначити, що не тільки автор може укладати договори про надання прав. Стороною в договорі, що надає права, може бути не автор, а інша особа (у випадках, коли майнові права автора вже комусь ним передані).

Закон України „Про авторське право і суміжні права” передбачає обмеження майнових прав, тобто випадки, коли будь-яка особа може використовувати твір без згоди правовласника на таке використання, але з виплатою винагороди або без такої. Однак дані випадки не можна розглядати як передачу прав, це лише виняток, при яких бездоговірне використання творів не буде визнаватися порушенням. Ніяких майнових прав в осіб, що користуються цими винятками, не з'являється.

Удалено: виключення

Закон „Про авторське право” (ЗпроАП) розрізняє два види авторського договору.

Авторський договір про передачу виключних прав. За авторським договором про передачу виключного права на використання твору автор (чи інша особа, яка має виключне авторське право) передає право використовувати твір певним способом і у встановлених межах тільки одній особі, якій ці права передаються, і надає цій особі право дозволяти або забороняти подібне використання твору іншим особам. При цьому за особою, яка передає виключне право на використання твору, залишається право на використання цього твору лише в частині прав, що не передаються (п. 3 ст. 32 ЗпроАП). Іншими словами, якщо автор надав іншій особі які-небудь виключні права (або одне з прав, або кілька прав, передбачених ст. 15 ЗпроАП), то сам автор уже не може передати ці самі права іншій особі. Більш того, укладення такого договору означає, що особа, якій передаються виключні права, сама, замість автора, буде забороняти іншим особам користуватися тими самими правами, що і ті,

Удалено: ."

Удалено: ж

Удалено: ж

котрі були передані за договором. Загалом, така особа має право відслідковувати порушення переданого їй права іншими особами. При цьому автор не втручається доти, доки не з'ясується, що така особа, незважаючи на порушення переданих їй прав, сама не здійснює їх захист. У цьому випадку автор сам має право здійснювати захист переданих виключних прав.

Удалено: ,

Удалено: вправі

Удалено: вправі

Авторський договір про передачу невиключних прав. За авторським договором про передачу невиключного права на використання твору автор (чи інша особа, яка має авторське право) передає іншій особі право використовувати твір певним способом і у встановлених межах. При цьому за особою, яка передає невиключне право, зберігається право на використання твору і на передачу невиключного права на використання твору іншим особам (п. 4 ст. 32 ЗпроАП). У цьому випадку автор передає права і при цьому у нього залишається право передати ці ж права іншій особі. Таким чином, передаються невиключні права, а автор або інший правовласник вважається власником виключних прав, що чітко зазначено в статті. Більш того, за автором зберігається право на захист переданих за договором прав. Відповідно, особа, якій права передаються, у випадку виявленого порушення повинна звернутися до автора.

Удалено: невиняткових

Удалено: "

Удалено: вправі

Удалено: невиняткові

Важливе положення, що має практичне значення, закріплене в п. 6 ст. 32: «Права на використання твору, що передаються за авторським договором, вважаються невиключними, якщо у договорі не передбачено передачі виключних прав на використання твору». Трапляється, що сторони в договорі не вказують, які права передаються (виключні чи ні). Закон недвозначно говорить про те, що в такому випадку передані права вважаються невиключними.

Удалено: виняткові

Удалено: невинятковими

Авторський договір повинен обов'язково містити ряд умов. Якщо вони не передбачені в ньому, то договір вважається неукладеним. До **істотних умов авторського договору** ЗпроАП відносить:

Удалено: :

- 1) строк дії договору;
- 2) спосіб використання твору;
- 3) територію, на яку поширюється передаване право;
- 4) розмір і порядок виплати авторської винагороди.

Удалено: ;

Сторони договору можуть також визначити й інші умови, які вважають істотними для даного договору.

Що стосується терміну, на який передається право, то він повинен бути зазначений в авторському договорі. Якщо ж сторони його не передбачили, то діє таке правило: договір може бути розірваний автором після закінчення п'яти років з дати його укладення, якщо користувач буде письмово сповіщений про це за шість місяців до розірвання договору.

Те ж саме стосується й умови про територію, на яку передається право, - вона повинна обумовлюватися в договорі. Якщо ж її не обумовлено, то дія переданого права обмежується територією України.

При визначенні обсягу переданих прав не допускається розширене тлумачення: «Майнові права, не зазначені в авторському договорі як передані суб'єктом авторського права, вважаються такими, що не передані, і зберігаються за ним». Іншими словами, сторона не може посилається на те, що деякі права сторони припускали передати, - передані права повинні бути прямо перераховані в договорі. Предметом авторського договору не можуть бути права на використання твору, невідомі на момент укладання договору.

За авторським **договором замовлення** автор зобов'язується створити у майбутньому твір відповідно до умов цього договору і передати його замовникові. Договором може передбачатися виплата замовником автору авансу як частини авторської винагороди.

Авторський договір може бути укладений в одній із двох форм: письмовій або усній. ЗпроАП передбачає можливість укладення авторського договору й в усній, і в письмовій формі, при цьому максимально обмежуючи застосування сторонами усної форми. В усній формі може бути укладений тільки авторський договір про використання твору в періодичній пресі (статті і листи, що направляються авторами в газети і журнали). Правилom є те, що авторські договори повинні укладатися в письмовій формі.

До числа найскладніших творів, що підлягають авторсько-правовій охороні, входить Інтернет-сайт. У договорі про його створення бажано вказувати умови про проміжні і кінцеві терміни виконання, можливість замовника стежити за ходом роботи. Сторони, як правило, складають технічне завдання, у якому обумовлюється структура сайту, оптимізація під конкретні браузері, використовувані служби, сервіси і технічні рішення (флеш, php, аплеті) і т.п. Часто на виконавцеві також лежить обов'язок розмістити сайт в Інтернеті і навіть періодично оновлювати його зміст. Виконавець може також виконувати роль хостінг-провайдер. Закінчення робіт оформляється, як правило, актом здавання-прийняття. Можливе проведення випробування сайту в реальних або наближених до них умовах. Якщо виявлено недоліки, виконавець повинен їх усунути.

Установлена законодавством відповідальність за авторським договором диференціюється, залежно від характеру правопорушення. Сторона, що не виконала або виконала неналежним чином зобов'язання за авторським договором, зобов'язана відшкодувати збитки, заподіяні іншій стороні, включаючи упущену вигоду. Якщо автор не надав замовлений твір відповідно до умов авторського договору замовлення, він зобов'язаний відшкодувати реальний збиток, заподіяний замовнику. Згідно з законодавством, збитки складаються з реального збитку й упущеної вигоди. Реальний збиток - це витрати, які особа, чиє право порушене, зазнала або повинна буде зазнати для відновлення порушеного права, втрати або ушкодження її майна. Упущена вигода - це недержані доходи,

Удалено: писемній

Удалено: у

Удалено:

Удалено: о

Удалено: більш складних

Удалено: у

Удалено: у

Удалено: і

Удалено: в

Удалено: сті

Удалено: у

Удалено: потерпіла

Удалено: потерпіти

які ця особа одержала б за звичайних умов господарського обороту, якби її право не було порушено. Якщо особа, що порушила право, одержала внаслідок цього доходи, особа, право якої порушено, має право вимагати відшкодування разом з іншими збитками упущеної вигоди в розмірі не меншому, ніж такі доходи. Зазначені міри відповідальності застосовуються у випадку порушення певних договірних зобов'язань, при порушенні ж виключних авторських прав, не пов'язаному з виконанням умов договору, можливе застосування жорсткіших санкцій, а також кримінальної або адміністративної відповідальності.

Удалено: що

Удалено: вправі

Удалено: поряд

Удалено: виняткових

Удалено: більш твердих

Окремо варто розглянути так звану GPL (General Public License), яка одержала широке поширення за кордоном, а останнім часом і в нашій країні.

Загальний зміст GPL і подібних *відкритих ліцензій* (LGPL, BSD, MIT) полягає у розширенні повноважень користувача програми й одночасному накладанні на нього деяких обов'язків, що не властиві традиційним авторським договорам. І все це в сукупності є якісно новим явищем у взаєминах автора і користувача. Важливо відразу відзначити, що відкриті ліцензії ніяк не впливають на особисті немайнові права авторів програм - вони мають справу лише з деякими майновими правами. Скоріше навпаки, автори програм, розповсюджуваних на основі відкритих ліцензій, усвідомлюють особливу важливість немайнових прав. Проставлення знака охорони, року першого опублікування й імені (найменування) автора (або іншого правовласника) є постійною практикою при поширенні програм за такими ліцензіями.

Удалено: являє собою

Удалено: є

Іноді "відкрита" ліцензія асоціюється з безкоштовними програмами (так зване *freeware*), але це не так. Якщо вживається слово free у GPL-ліцензії і їй подібних, то мова, як правило, йде не про ціну (free означає в перекладі з англійського не тільки безкоштовний, але і вільний), а про свободу використання. Програма ж може поширюватися відповідно до GPL-ліцензії як платно, так і безкоштовно.

Взагалі, GPL-ліцензія більше орієнтована на професійних користувачів комп'ютерів, особливо на програмістів. Вона передбачає "свободу": відтворення програми, поширення і переробки (модифікації, адаптації).

Усі програми, розповсюджені на підставі GPL-ліцензії, містять прикріплений вихідний текст програми. Користувач може вільно відтворювати і поширювати програму і її текст. При цьому користувач може брати плату за відтворення програми. Однак накладається й обов'язок. Поширення програми повинно є супроводжуватися і поширенням з нею її вихідного тексту. Часто такі програми називаються "open-source-програмами" (програмами з відкритим кодом). Подальше відтворення, поширення програми не можуть бути здійснені на інших умовах, ніж ті, за якими користувач придбав програму, тобто користувач не може якимось

Удалено: є

чином придбати більше майнових прав на програму, ніж ті, що отримані ним за GPL-ліцензією. Цього не відбувається навіть у тому випадку, якщо користувач розробив свою програму на основі програми, розповсюдженої за GPL-ліцензією.

Удалено: їм

Удалено: по

Удалено: ї

Удалено: по

Удалено: ї

Удалено: і

Вихідний текст додається до програми для того, щоб можна було її переробляти (модифікувати, адаптувати). Маючи вихідний текст, користувач може усувати помилки ("баги"), а також переконатися в тому, що в програмі немає так званих лазівок або шпигунських модулів (backdoor, spyware).

Використання "вільної" програми означає, що її можна переробити і створити свою програму - "похідний твір" у термінах ЗпроАП. Однак при поширенні своєї програми на автора покладається обов'язок інформувати про те, що деякі файли первісної програми були змінені. Це потрібно для того, щоб не завдати шкоди авторам первісної програми у випадку, якщо похідна програма виявиться неякісною і нефункціональною. Більш того, поширювати свою похідну програму автор повинен на умовах GPL-ліцензії, що логічно, оскільки друга програма з'явилася на світ завдяки програмі, розповсюдженій саме на таких умовах.

Удалено: ¶

Удалено: 5

3.6 Винагорода суб'єктів авторського права

Винагорода може бути визначена в авторському договорі:

- у вигляді відсотка від доходу за відповідний спосіб використання твору;
- у виді зафіксованої в договорі суми, якщо неможливо установити винагороду у вигляді відсотка від доходу у зв'язку із характером твору або особливостями його використання;
- іншим способом, якщо неможливо установити винагороду у вигляді відсотка від доходу у зв'язку з характером твору або особливостями його використання.

Таким чином, законодавцем розцінюється винагорода у вигляді відсотка за відповідний спосіб використання твору як та, що найбільше відповідає інтересам автора. Передбачена ще одна гарантія: " ... ставки авторської винагороди не можуть бути нижчими за мінімальні ставки, встановлені Кабінетом Міністрів України " (п. 2 ст. 33 ЗпроАП). Більш того, якщо в авторському договорі про видання або інше відтворення твору винагорода визначається у виді фіксованої суми, то в договорі повинен бути встановлений максимальний тираж твору. Це ще в більшій мірі захищає майнові права автора (право на винагороду).

Удалено: на

Природно, що будь-який автор зацікавлений у тому, щоб одержати гідну винагороду за свою працю. Традиційно програми поширювалися на носіях інформації за гроші, що користувач сплачував при купівлі екземпляра програми. Однак багато в чому завдяки поширенню піратства розробники стали шукати нові способи одержання винагороди. Так

Удалено: покупці

з'явилося явище *shareware* - умовно безкоштовні програми. Програма безкоштовна протягом певного періоду часу, за який користувач може визначити, потрібна вона йому чи ні. Потім програма перестає функціонувати до сплати користувачем визначеної суми розробникам. Можливий також інший варіант - програма безкоштовна, але її функціональність обмежена. Якщо ж потрібний більш професійний варіант, то за таку версію програми необхідно заплатити.

Удалено: ий

Ще один варіант - *adware* - програма, що містить рекламу. Сама програма поширюється безкоштовно, а автор одержує винагороду від рекламодавців за розміщення реклами і від користувачів, що зацікавлені в тому, щоб реклами не було.

“Найрадикальнішим” способом одержання винагороди є "система чайових". У цьому випадку програма поширюється безкоштовно. Однак, якщо користувачеві вона подобається і він зацікавлений у тому, щоб автор продовжив працювати над її поліпшенням, користувач може заплатити будь-як суму або визначену автором мінімальну ціну. Але свідомість суспільства ще не досягла того рівня, щоб серйозно говорити про цей спосіб авторської винагороди. Відомий письменник-фантаст С. Кінг спробував поширювати через мережу Інтернет свій роман "Рослина". При цьому скачати його можна було безкоштовно, і якщо він сподобається читачеві, то йому пропонувалося заплатити 1 долар. Як тільки письменник "накопичував" певну суму, він сідав за написання продовження. І хоча експеримент не був успішним, такий спосіб одержання оплати за працю не можна визнати абсолютно безнадійним.

Удалено: більш "радикальним"

Удалено: визначену

3.7 Колективне керування майновими правами

Удалено: ¶

Удалено: 6

Як відомо, майже будь-яке комерційне використання авторського твору повинно бути погоджене з правовласником. Така можливість є не завжди, а для організацій телевізійного і радіомовлення, для мережних інформаційних ресурсів, що містять десятки і сотні творів, це стає непосильною задачею. Для вирішення цих питань була розроблена унікальна правова конструкція, що одержала назву "*колективне керування майновими правами*".

Удалено: e

Колективне керування здійснюється з метою забезпечення майнових прав авторів, виконавців, виробників фонограм і інших власників авторських і суміжних прав у випадках, коли їх важко практично здійснити в індивідуальному порядку (публічне виконання, у тому числі на радіо і телебаченні, відтворення твору шляхом механічного, магнітного й іншого запису, репродукування й інші випадки). Зрозуміло, що популярний автор не може укласти угоду з кожним, хто хоче використовувати його твір. Якщо хтось виконує твір на концерті, автор може взагалі не знати про цей факт.

Початкова мета організацій із колективного керуванню правами - допомогти авторам, виконавцям, тобто в основному фізичним особам, у тих випадках, коли самостійне керування правами для них дійсно ускладнене; наприклад, колективне керування правами на програми або на кінофільми, що створюються великими корпораціями, ніде у світі не практикується.

Удалено: по

Удалено: му

У сучасних умовах виконавець чужого твору, як правило, укладає угоду не з автором, а з організацією із колективного керування (ця організація в термінах ЗпроАП "видає ліцензії") і робить їй грошові відрахування, що потім одержує автор. Виконавець може укласти угоди про використання твору прямо з автором, але не завжди це можливо. Також система колективного керування допомагає укласти договори й одержувати гонорари авторам, коли самостійне керування правами для них є складною задачею.

Удалено: по

Удалено: му

Удалено: ю

Для колективного керування майновими правами створюються організації, що керують майновими правами зазначених осіб на колективній основі. Допускається створення або окремих організацій із різних прав і різних категорій власників прав або організацій, що керують різними правами в інтересах різних категорій власників прав, або однієї організації, що одночасно керує авторськими і суміжними правами.

Удалено: по

Удалено: ах

Удалено: ях

Удалено: ,

Повноваження на колективне керування майновими правами передаються безпосередньо власниками авторських і суміжних прав добровільно на основі письмових договорів, а також за відповідними договорами з іноземними організаціями, які керують аналогічними правами.

Удалено: по

Удалено: х

Удалено: х

У функції організації із колективного керування входить:

Удалено: по

Удалено: му

Удалено: ю

- погоджувати з користувачами розмір винагороди й інших умов, на яких видаються ліцензії;
- надавати особам ліцензії на використання прав, керуванням яких займається така організація;
- збирати винагороду;
- розподіляти і виплачувати зібрану винагороду власникам авторських і суміжних прав, яких вона представляє, та ін.

Все частіше правовласники використовують різні технічні засоби для захисту авторських і суміжних прав в електронному середовищі. Технічні засоби захисту можна класифікувати в такий спосіб:

- технічні засоби, що збільшують накладні витрати при копіюванні;
- технічні засоби, що контролюють поширення копій (наприклад, шість географічних зон DVD-дисків);
- технічні засоби, що захищають від несанкціонованого доступу.

ЗпроАП містить означення технічних засобів захисту авторських і суміжних прав. Технічні засоби захисту - технічні пристрої і (або) технологічні розробки, призначені для створення технологічної перешкоди

Удалено: ви

порушенню авторського права і (або) суміжних прав при сприйнятті і (або) копіюванні захищених (закодованих) записів у фонограмах (відеограмах) і передачах організацій мовлення чи для контролю доступу до використання об'єктів авторського права і суміжних прав" (див. ст. 1 ЗпроАП).

Порушенням авторського права і суміжних прав (ст. 50 ЗпроАП), що дає підстави для судового захисту є:

а) вчинення будь-якою особою дій, які порушують особисті немайнові права суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав, та їх майнові права;

б) піратство у сфері авторського права і (або) суміжних прав;

в) плагіат;

г) ввезення на митну територію України без дозволу осіб, які мають авторське право і (або) суміжні права, примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних), фонограм, відеограм, програм мовлення;

д) вчинення дій, що створюють загрозу порушення авторського права і (або) суміжних прав;

е) будь-які дії для свідомого обходу технічних засобів захисту авторського права і (або) суміжних прав, зокрема виготовлення, розповсюдження, ввезення з метою розповсюдження і застосування засобів для такого обходу;

є) підроблення, зміна чи вилучення інформації, зокрема в електронній формі, про управління правами без дозволу суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав чи особи, яка здійснює таке управління;

ж) розповсюдження, ввезення на митну територію України з метою розповсюдження, публічне сповіщення об'єктів авторського права і (або) суміжних прав, з яких без дозволу суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав вилучена чи змінена інформація про управління правами, зокрема в електронній формі.

Захист особистих немайнових і майнових прав суб'єктів авторського права і (або) суміжних прав здійснюється в порядку, встановленому адміністративним, цивільним і кримінальним законодавством.

3.8 Цивільно-правова відповідальність

Цивільний кодекс України визначає:

„Стаття 432. Захист права інтелектуальної власності судом

1. Кожна особа має право звернутися до суду за захистом свого права інтелектуальної власності відповідно до статті 16 цього Кодексу.

2. Суд у випадках та в порядку, встановлених законом, може постановити рішення, зокрема, про:

Удалено: ¶

Удалено: 7

1) застосування негайних заходів щодо запобігання порушенню права інтелектуальної власності та збереження відповідних доказів;

2) зупинення пропуску через митний кордон України товарів, імпорту чи експорту яких здійснюється з порушенням права інтелектуальної власності;

3) вилучення з цивільного обороту товарів, виготовлених або введених у цивільний оборот з порушенням права інтелектуальної власності;

4) вилучення з цивільного обороту матеріалів та знарядь, які використовувалися переважно для виготовлення товарів з порушенням права інтелектуальної власності;

5) застосування разового грошового стягнення замість відшкодування збитків за неправомірне використання об'єкта права інтелектуальної власності. Розмір стягнення визначається відповідно до закону з урахуванням вини особи та інших обставин, що мають істотне значення;

6) опублікування в засобах масової інформації відомостей про порушення права інтелектуальної власності та зміст судового рішення щодо такого порушення”.

Удалено: ¶

Удалено: 8

3.9 Адміністративна відповідальність

Стаття 51 Кодексу України про адміністративні правопорушення „Порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності”:

„Незаконне використання об'єкта права інтелектуальної власності (літературного чи художнього твору, їх виконання, фонограми, передачі організації мовлення, комп'ютерної програми, бази даних, наукового відкриття, винаходу, корисної моделі, промислового зразка, знака для товарів і послуг, топології інтегральної мікросхеми, раціоналізаторської пропозиції, сорту рослин тощо), привласнення авторства на такий об'єкт або інше зумисне порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності, що охороняється законом, - тягне за собою накладення штрафу від десяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією незаконно виготовленої продукції та обладнання і матеріалів, які призначені для її виготовлення”

Удалено: топограф

Удалено: ¶

Удалено: 9

3.10 Кримінальна відповідальність

Стаття 176 Кримінального кодексу України „Порушення авторського права і суміжних прав”:

1. Незаконне відтворення, розповсюдження творів науки, літератури і мистецтва, комп'ютерних програм і баз даних, а так само незаконне відтворення, розповсюдження виконань, фонограм, відеограм і програм мовлення, їх незаконне тиражування та розповсюдження на аудіо- та відеокасетах, дискетах, інших носіях інформації, або інше зумисне

Удалено: „

Удалено: ,

порушення авторського права і суміжних прав, якщо це завдало матеріальної шкоди у великому розмірі, - караються штрафом від двохсот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією всіх примірників творів та знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для їх виготовлення.

Удалено: ,

Удалено: матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, відеограм, програм мовлення

Удалено: ,

2. Ті самі дії, якщо вони вчинені повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або завдали матеріальної шкоди в особливо великому розмірі, - караються штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років, з конфіскацією всіх примірників творів, матеріальних носіїв комп'ютерних програм, баз даних, виконань, фонограм, відеограм, програм мовлення та знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для їх виготовлення.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені службовою особою з використанням службового становища щодо підлеглої особи, - караються штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Удалено: Примітка. У статтях 176 та 177 цього Кодексу матеріальна шкода вважається завданою у великому розмірі, якщо її розмір у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, а завданою в особливо великому розмірі - якщо її розмір у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян'.¶

Формат: Список

Запитання до 3-го розділу

1. Об'єкти суміжних прав.

2. Суб'єкти суміжних прав.

3. Виникнення суміжних прав.

4. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних

прав.

5. Використання виконання.

6. Використання передачі (програми) організації мовлення.

7. Строки чинності суміжних майнових прав.

8. Цивільно-правова, адміністративна, кримінальна

відповідальність.

4 КОМП'ЮТЕРНА ПРОГРАМА – ОСОБЛИВИЙ ОБ'ЄКТ АВТОРСЬКОГО ПРАВА

4.1 Комп'ютерна програма - поняття і правовий режим

В умовах, коли програмне забезпечення використовують у процесі діяльності майже всі громадяни нашої країни, проблема захисту від неправомірного використання комп'ютерних програм в Україні стоїть надзвичайно гостро. Шкоду для держави, яку завдає піратство, навіть важко оцінити, тому що втрати лежать в декількох площинах.

Удалено: 4 КОМП'ЮТЕРНА
ПРОГРАМА – ОСОБЛИВИЙ
ОБ'ЄКТ
АВТОРСЬКОГО ПРАВА

Удалено: .

Економічними складовими таких втрат є: зменшення податкових надходжень, втрати на митних зборах і платежах, втрати від збоїв в системах, керованих неналежним програмним забезпеченням, нестворені робочі місця, від'їзд із країни високоінтелектуальних кадрів, зменшення інвестиційної привабливості країни, міжнародні економічні санкції.

Удалено:

Морально-політичними: втрата авторитету держави на міжнародній арені, втрата довіри та поваги до держави з боку громадян, формування в суспільстві правового нігілізму, зневажливе ставлення до результатів чужої праці і відповідне зникнення стимулів до інтелектуальної праці взагалі.

Удалено:

Удалено: ,

Крім того, питання порушення прав інтелектуальної власності в нашій державі, і, насамперед, значний рівень використання неліцензійних комп'ютерних програм, останнім часом активно обговорюється як суттєва перепона для інтеграційних сподівань України. Міжнародні організації уважно спостерігають за кроками українського уряду щодо забезпечення охорони об'єктів інтелектуальної власності та будуть приймати рішення про членство України в міжнародних організаціях з урахуванням послідовності позиції країни в здійсненні заходів з наближення держави до загальноєвропейських вимог та стандартів.

Удалено:

Удалено: по

Удалено: ю

4.2 Охорона, яка надається комп'ютерним програмам в Україні

Згідно з чинним законодавством комп'ютерні програми є об'єктом авторського права й охороняються як літературні твори, відповідно до Бернської конвенції про охорону літературних і художніх творів від 24.07.71р., із змінами від 02.10.79 р., Законом України від 23 грудня 1993 року № 3792-XII “Про авторське право і суміжні права” в редакції Закону від 11.07.2001р. № 2627-III, інших нормативно-правових актів. Авторське право захищає комп'ютерну програму у формі вихідного тексту або об'єктного коду, а зміст - ідея, процес, технічне рішення - авторським правом не охороняється.

Удалено: ¶

Удалено: ого

Удалено: а

Удалено: у

Удалено: сті

Удалено: з

Удалено: ю

Удалено: є

Удалено: ю

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено: ми

Удалено: ми

Удалено: ами

Саме таке розуміння правової охорони комп'ютерних програм відповідає міжнародним нормам. Встановлення авторсько-правової охорони на національному рівні автоматично означає і міжнародну охорону комп'ютерних програм, що забезпечується міжнародними

конвенціями в області авторського права, відносно будь-якого твору громадянина країни-учасниці або вперше випущеного у світ на території країни-учасниці.

Удалено: по

Удалено: відношенню

Удалено: до

Національна нормативно-правова база постійно розвивається та удосконалюється. Внесення змін до діючого законодавства пов'язано із необхідністю виконання зобов'язань України, що випливають з міжнародних договорів, до яких приєдналась або має намір приєднатися Україна. І хоча з законодавчої точки зору захист комп'ютерних програм в Україні відповідає вимогам, прийнятим в світі, реальний стан речей залишає бажати кращого.

Удалено: ¶

4.3 Класифікація програм

Програми, що застосовувалися в перших обчислювальних машинах на початку комп'ютерної ери, вирішували різні задачі, пов'язані з перетворенням інформації, що вводиться, від розрахунків балістичних траєкторій польотів снарядів до перебору мільйонів комбінацій шифртекста з метою його розшифровки. Введення певної інформації (наприклад, за допомогою перфокарт) дозволяло досягати необхідного результату роботи програмувальних пристроїв, наприклад верстатів. Простіше кажучи, ЕОМ була не чимось іншим, як машиною із переробки інформації, що вводиться, а програма була одним з елементів машини, що визначає алгоритм такої переробки.

Удалено: визначеної

Удалено: по

Удалено: ці

Пізніше, з розвитком технологій збереження великих обсягів інформації в цифровому вигляді, власне програми стали доповнюватися базами даних; і вже з базами даних програмні продукти з інструмента обробки інформації перетворилися для людини в джерело нового знання. З'явилися експертні системи, навчальні програми, програми для тестування.

Поява мультимедійних технологій і широке поширення персональних домашніх комп'ютерів з початку 90-х років минулого сторіччя сприяли появі нового, самостійного класу програм, що несуть вже не інструментальний, а розважальний характер. Ці програми викликають емоційні і естетичні переживання, тобто за своїм впливом схожі скоріше на традиційні твори мистецтва.

Сьогодні, з погляду людини, яка взаємодіє з різними комп'ютерними пристроями, можна виділити як мінімум три функціональні складові, що приписуються програмному забезпеченню:

Удалено: ,

1) програма як інструментальний засіб обробки інформації і розв'язання інших прикладних задач користувача;

Удалено: в

Удалено: вирішення

2) програма як джерело нового знання (пізнавальної і довідкової інформації);

3) програма як твір, здатний здійснювати емоційний вплив і володіючий естетичними якостями.

Виділення функціональних складових носить досить умовний характер, проте дозволяє продемонструвати різноплановість сучасних програмних продуктів і незвідність їх тільки до інструментальних систем, свого роду "цифрових засобів виробництва". Навпаки, вдосконалення техніки і телекомунікаційних каналів приводить до більш тісної інтеграції програм з іншими творами - музикою і фотографією, літературними і відеопрацями. Програми перетворюються в комплексні складені об'єкти авторського права.

Удалено: им

Удалено: ам

Удалено: вдосконалювання

Світова практика свідчить про те, що в абсолютних показниках кількість реалізованих екземплярів так званих продуктів домашнього призначення зараз істотно перевищує число реалізованих копій програм ділового призначення. Розподіл програм серед основного типу користувачів (домашні і ділові програми) значною мірою визначає, як буде показано нижче, форми їхнього поширення.

Важливо розділяти програмне забезпечення на замовлені і тиражні програми.

Замовлене програмне забезпечення (в англomовній літературі *custom software, bespoke software*) історично раніший клас ПЗ. Власне кажучи, у часи великих ЕОМ у 60-70-х рр. XX століття **системні програми** постачалися винятково виробниками устаткування разом із самим устаткуванням, а прикладне ПЗ писалося під конкретні задачі колективами штатних програмістів або сторонніх організацій за підрядними договорами, відповідно до технічного завдання. Сторонні колективи програмістів пропонували клієнтові в цьому випадку не готовий програмний продукт, а свої послуги із написання, налаштування і супроводу програмного забезпечення. Такі прикладні програми були пристосовані під потреби конкретної організації (тільки організація тоді могла дозволити собі мати ЕОМ) і в незмінному вигляді для інших користувачів були малоцікаві.

Удалено: більш ранній

Удалено: поставлялися

Удалено: по

Удалено: х

Удалено: х

Удалено: по

Удалено: ю

Удалено: настроюванню

Тиражні програми (в англomовній літературі *canned software, packaged software, standard software*) — це системні, прикладні або *розважальні* програмні продукти, споживчі властивості яких дозволяють задовольняти потреби широкого кола користувачів. Такі програми з кінця 70-х рр. почали постачалися у вигляді стандартизованих пакетів, готових до безпосередньої експлуатації користувачами. У наші дні дистрибутиви з такими програмами звичайно тиражуються досить великими кількостями на носіях (звідси і назва) або поширюються через Інтернет. Можливості із зміни або наращування функціональності в таких програмних пакетах або відсутні, або надані користувачу в незначному ступені (налаштування інтерфейсу, підключення зовнішніх компонентів і т.п.).

Удалено: являють собою

Удалено:

Удалено: поставлятися

Удалено: по

Удалено: і

Удалено: ю

Удалено: настроювання

Даний розподіл також є досить умовним, оскільки на практиці можна зустріти безліч комбінованих варіантів постачань. Наприклад, є налаштоване тиражне ПЗ, що дозволяє вибагливому користувачу в разі потреби здійснити тонке налагоджування типового прикладного рішення

Удалено: існує

Удалено: настроювання

під свої потреби, у тому числі збільшити необхідну функціональність. З погляду клієнта, що укладає комплексний договір на постачання і впровадження автоматизованих систем, найчастіше нелегко зрозуміти, де закінчується постачання тиражних програмних компонентів і починаються послуги самого постачальника із написання або налаштування замовленого ПЗ. Замовлені розробки можуть писатися на основі і з використанням якоїсь певної технологічної платформи, що є тиражним продуктом.

Але з позицій юридичної кваліфікації відносин між замовником і постачальником небезпідставно все-таки розділяти ці два класи ПЗ: важливе розходження між тиражним і замовленим ПЗ полягає в мірі участі замовника в процесі розробки програми, у можливості впливати на якість і функціональні характеристики ПЗ.

4.4 Особливості правового режиму

Сьогодні українське законодавство визначає комп'ютерні програми виключно як об'єкти авторського права. Так, ст. 8 Закону про авторські права в редакції від 11 липня 2001 р., що діє на даний момент, визначає комп'ютерні програми як окремий об'єкт авторського права; ст. 18 цього ж закону в повній відповідності з міжнародними конвенціями, учасницею яких є й Україна, встановлює, що комп'ютерні програми охороняються як літературні твори незалежно від способу чи форми вираження програм. Разом з тим, ч. 3, ст. 6 Закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» від 15 грудня 1993 р. з наступними змінами й доповненнями визначає, що комп'ютерні програми не можуть одержати охорону згідно з цим законом. З іншого боку, п. 3, ст. 8 Закону про авторські права стверджує, що передбачена цим законом правова охорона поширюється тільки на форму вираження твору й не поширюється на будь-які ідеї, теорії, принципи, методи, процедури, процеси, системи, способи, концепції, відкриття, навіть якщо вони виражені, описані, пояснені, проілюстровані в творі. Це означає, що в Україні охороняється лише форма виразу програм (по-суті, вихідний та об'єктний коди), а їх структура, алгоритми й ідеї, що лежать в основі програм, не підлягають охороні й можуть вільно використовуватись третіми особами.

До речі, країни англо-американської правової системи цей недолік авторсько-правової охорони комп'ютерних програм вирішили за допомогою судових прецедентів. Так, 4 серпня 1986 р. Апеляційний суд США прийняв принципове рішення про обсяг охорони комп'ютерних програм, в якому зазначалося, що охорона комп'ютерних програм не обмежується випадками прямого або часткового копіювання, а поширюється на структуру програми й на переклад з однієї машинної мови на іншу. Доцільність охорони структури, алгоритмів та ідей, які лежать в основі програми, разом з охороною форми її виразу, призводить до висновку про необхідність введення особливого режиму охорони

Удалено: по

Удалено: ю

Удалено: настроюванн

Удалено: ю

Удалено: визначеної

Удалено: представляє собою

Удалено: й

Удалено: ¶

Удалено: 3

Удалено: 3

Удалено: яються

Удалено: поряд

комп'ютерних програм. Численні публікації з цього приводу доводять інтерес як науковців, так і практиків (юристів і програмістів) до цієї проблеми. Однак ситуація досі залишається невирішеною.

Отже, комп'ютерна програма в Україні є об'єктом авторського права та охороняється як літературний твір. Означення цього об'єкту містить ст. 1 Закону про авторські права «означення термінів»: комп'ютерна програма - набір інструкцій у вигляді слів, цифр, кодів, схем, символів чи в будь-якому іншому вигляді, виражених у формі, придатній для зчитування комп'ютером, які приводять його в дію для досягнення певної мети або результату (це поняття охоплює як операційну систему, так і прикладну програму, виражені у вихідному або об'єктному кодах).

Удалено: Ви

Удалено:

Удалено:

На комп'ютерні програми поширюються правила про об'єкти, суб'єкти, зміст і терміни охорони авторських прав, а також всі випадки вільного використання творів, крім вільного використання в особистих цілях.

Особливості режиму охорони саме комп'ютерних програм як особливого виду творів визначає ст. 24 Закону про авторські і суміжні права. Ця стаття дає користувачеві комп'ютерної програми право зробити й зберігати одну архівну або резервну копію правомірно придбаної програми, а також декомпілювати (перевести з об'єктного коду в вихідний текст) й модифікувати програму (внести зміни) винятково для досягнення взаємодії з іншими програмами. При цьому в разі, якщо подальше використання програми стає неправомірним, архівна або резервна копія має бути знищена. Наприклад, у разі продажу програми третій особі первісний власник втрачає право користуватись програмою і має стерти її зі свого комп'ютера та знищити архівну (резервну) копію. Щодо декомпіляції програм, то практично всі правовласники забороняють такі дії незалежно від їхнього призначення. При цьому не слід забувати про те, що на території України діятиме норма ст. 24 Закону про авторські права щодо декомпіляції, оскільки вона є імперативною.

Удалено:

Слід звернути увагу на таке виключне майнове авторське право, як дозвіл або заборона подання своїх творів до загального відома публіки таким чином, що її представники можуть здійснити доступ до творів з будь-якого місця й у будь-який час за їх власним вибором (пп. 9 п. 3, ст. 15 Закону про авторські права). Цей вид використання в першу чергу застосовується до комп'ютерних програм і їх використання в комп'ютерних мережах, в тому числі в Інтернеті. Отже, законодавство визначає, що розміщення твору, в тому числі комп'ютерної програми, в Інтернеті без дозволу автора або правовласника є забороненим і вважатиметься порушенням авторських прав. Використання розміщеного в Інтернеті твору без дозволу автора або правовласника також є порушенням авторських прав.

Удалено: 3

Використання майнових авторських прав на твори (відтворення, публічний показ, переклад, переробка тощо), в тому числі комп'ютерні програми, третіми особами є можливим лише на підставі особливих авторських договорів. Але це правило не застосовується щодо права розповсюдження правомірно введених в обіг примірників творів. Пункт 7 ст. 15 Закону про авторські права визначає, що якщо примірники правомірно опублікованого твору законним чином введені до цивільного обігу шляхом їх першого продажу в Україні, то допускається їхнє повторне введення до обігу шляхом продажу, дарування тощо без згоди автора (чи іншої особи, яка має авторське право) й без виплати авторської винагороди (так зване «вичерпання прав» автора та правовласника). Отже, будь-які заборони правовласника, видавця або продавця програм відчужувати придбаний користувачем примірник програми не мають сили на території України. Правовласник може лише при укладенні авторського договору з усіма істотними умовами, яких вимагає законодавство, заборонити подальшу передачу авторських прав, але не перепродаж примірника програми. Пункт 7 ст. 15 Закону про авторські права також передбачає, що навіть у випадку правомірного придбання примірника твору право здавання в майновий найм чи комерційний прокат залишається виключно за особою, яка має авторське право. Тобто для того, щоб здати програму в оренду, необхідно укласти авторський договір із правовласником. Використання комп'ютерних програм у комп'ютерних клубах вважається здаванням програм у комерційний найм або прокат і потребує укладення авторського договору.

Більшість примірників комп'ютерних програм розповсюджується разом з так званою «*обгортковою*» ліцензією, умови якої, що можуть бути викладені в тому числі в самих примірниках програм, регулюються статтею 634 ЦК про договір приєднання. Відповідно до цієї статті договір, умови якого встановлені однією із сторін у формулярах або інших стандартних формах, може бути укладено лише шляхом приєднання другої сторони до запропонованого договору «в цілому» без зміни його окремих положень і акцепт таких договорів здійснюється, зокрема, користувачем комп'ютерної програми, шляхом будь-яких дій, що свідчать про використання програми у будь-який спосіб.

Слід зазначити, що на відміну від багатьох країн світу, в тому числі й Російської Федерації, в нашій країні статус «обгорткової ліцензії» як особливого виду договору, який міститься на примірниках програм і укладається між користувачами програм і правовласником, не визначений.

Розглянемо питання закритих і відкритих вихідних кодів комп'ютерних програм, а також безоплатних («freeware») та умовно-безоплатних («shareware») програм. Програмісти в процесі написання програм працюють з так званим «вихідним» кодом. Але для нормальної дії програми її необхідно «компілювати», тобто перетворити з вихідного коду

Удалено: -

в цифрову форму. Загальнодоступним залишається «об'єктний» код. У разі, якщо програма є досить складною, процес декомпіляції ускладнюється або стає майже неможливим. Скопіювати таку програму (з закритим вихідним кодом) можна, але коректно внести зміни або запозичити щось для написання іншої програми - ні. Саме в таких випадках компанії-розробники дорогих комерційних програм із закритим вихідним кодом охороняють цей код як конфіденційну інформацію.

Разом з тим, в Інтернеті можна знайти безліч програм з відкритими вихідними кодами, що поширюються на умовах різних спеціальних ліцензій. Найпоширенішою з них є вже згадувана Генеральна публічна ліцензія (GRL), що проповідує принцип «авторського ліва» («Copyleft»). Цей принцип означає, що автор дозволяє використовувати свою розробку кожному користувачеві, однак за умови, що останній також поширюватиме свою програму з відкритим вихідним кодом і дозволить використовувати її на тих самих умовах. Таким чином, принцип «авторського ліва» спрямований не на обмеження прав суспільства на користь автора, а на розширення кола користувачів програми, яка використовується з метою створення «вільного програмного забезпечення» на протидію закритим дорогим комерційним програмам. Проте у випадку порушення користувачами умов Генеральної публічної ліцензії захист прав автора здійснюється засобами авторського права, оскільки комп'ютерна програма залишається об'єктом авторського права.

Розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності на комп'ютерну програму відповідно до статті 1107 ЦК здійснюється на підставі:

1. Ліцензії на використання об'єкта права інтелектуальної власності;
2. Ліцензійного договору;
3. Договору про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності;
4. Договору про передання виключних майнових прав інтелектуальної власності;
5. Іншого договору щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності.

Договір щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності має бути укладеним у письмовій формі. У разі недодержання письмової форми договору щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності такий договір є недійсним. Передача авторського майнового права на комп'ютерну програму здійснюється також на підставі авторського договору, порядок укладення та суттєві умови якого визначено статтями 31-34 Закону „Про авторське право і суміжні права”

Удалено: Найбільш розповсюдженою

Удалено: л

Формат: Список

Удалено: л

Удалено: л

Удалено: л

Удалено: і

Удалено: .

Удалено: істотні

4.5 Продаж екземплярів програм

Як вже зазначалося, згідно зі статтею 441 ЦК використанням твору є, зокрема, його продаж або передання в найм (оренду), тобто, відповідно, реалізація примірників комп'ютерних програм за плату чи надання в тимчасове користування з метою одержання вигоди. Автор комп'ютерної програми або інший власник авторських прав на цю програму може розповсюджувати її шляхом першого продажу, відчуження іншим способом або через передання в майновий найм чи прокат. Якщо примірники комп'ютерної програми правомірно введені в цивільний обіг шляхом першого їх продажу в Україні, то допускається їх подальше розповсюдження через продаж, дарування тощо без згоди автора або іншого власника авторських прав.

Звичайно програмне забезпечення поширюється правовласником не самостійно, а через мережу дистриб'юторів, дилерів і інших посередників.

Відносно ПЗ, розповсюджуваного за договором купівлі-продажу, діє вже згадуване правило "першого продажу", відповідно до якого подальше поширення правомірно введеного в обіг екземпляра програми допускається без згоди правовласника, тобто без заключення з кожним з посередників яких-небудь спеціальних договорів, що санкціонують перепродаж.

Постачання ліцензійної програмної продукції кінцевим користувачам оформляється стандартними товаросупроводжувальними документами (накладні, рахунки-фактури, товарні чеки і т.д.). Досить, щоб такі документи відповідали загальним вимогам, передбаченим законодавством в області бухгалтерського обліку й оподаткування.

Досить вузьким місцем при постачанні на масовий ринок вважаються питання, пов'язані з якістю ПЗ. Це в мінімальному ступені відноситься до виняткових дефектів носіїв інформації, що без зайвих формальностей обмінюються постачальниками ПЗ, а стосується якості самого програмного коду, кількість помилок у якому при всій ретельності розробників прямує до нуля, але практично майже ніколи його не сягає. Проблеми, однак, виникають не тільки і не стільки через недоліки коду, але і через різноманітні (іноді маловиправдані) очікування користувачів щодо функціональних характеристик, які, на думку останніх, повинен мати конкретний тиражний програмний продукт.

До постачання ПЗ повною мірою застосовні правила ст. 673 Цивільного кодексу, що стосуються якості переданого за договором купівлі-продажу товару.

Насамперед, товар повинен відповідати стандартам і іншим обов'язковим вимогам до якості, установленим законодавством. Однак у даний час відсутні які-небудь обов'язкові держстандарти або технічні регламенти, що установлюють вимоги до характеристик програмного забезпечення.

Удалено: .

Удалено: .

Удалено: ,

Удалено: У відношенні до

Удалено: борот

Удалено: рідких

Удалено: агне

Удалено: але рідко з ним на практиці порівнюється

Удалено: ими

Удалено: володіти

За відсутності офіційно установлених вимог до якості ст. 673 Цивільного кодексу пропонує звертатися до умов договору купівлі-продажу - якість переданого товару може бути договірною умовою. Вище відзначалося, що при продажу у недорогих тиражних продуктів як такого узгодження і підписання договору між покупцем і постачальником не відбувається. Разом з тим договірними умовами про якість за певних умов можуть бути визнані описи функціональних характеристик програмних продуктів у супровідних і рекламних матеріалах, зафіксовані заяви постачальника про деякі функціональні можливості програмного продукту, посилення на результати обов'язкової або добровільної сертифікації.

Удалено: При

Удалено: і

Повідомлені покупцем цілі, для яких здобувається програмний продукт, можуть розглядатися також як договірні умови. У такому випадку ПЗ повинно бути цілком придатне для використання відповідно до цілей придбання, про які покупець заздалегідь повідомив продавця.

І, нарешті, за відсутності договірних умов про якість товару, що поставляється, (або неможливості їх однозначно визначити), відповідно до тієї ж ст. 673 Цивільного кодексу, застосовується правило, згідно з яким товар, що поставляється, принаймні, повинен бути придатний для цілей, для яких товар такого роду звичайно використовується. Дане правило, однак, навряд чи застосовно до програмних продуктів. Оскільки на ринку ПЗ відносно небагато взаємозамінних продуктів і практично кожна програма має набір унікальних властивостей, посилення на якусь "програму такого ж роду, використовувану звичайно для тих же цілей", малоймовірні.

Удалено: при

Удалено: ,

Удалено: відповідно до

Удалено: ого

Суворіші вимоги висуваються до роздрібного продажу програмних продуктів споживачам - громадянам, яким потрібні екземпляри ПЗ для особистого (домашнього) використання.

Удалено: Більш суворі

Удалено: пред'являються

На відміну від замовленого ПЗ, тиражні програмні продукти випускаються партіями, у межах яких всі екземпляри ідентичні, у зв'язку з цим у покупця, як правило, немає можливості впливати на набір функціональних можливостей і тим більше на якість ПЗ до моменту його придбання й інсталяції. Споживач може або купити пропонований стандартний продукт, або відмовитися від його придбання - це свого роду розплата за істотно нижчу, порівняно з замовленим ПЗ, вартість продукту. У цих умовах особливого значення набуває вірогідність і обсяг інформації, яка дозволить йому зробити усвідомлений вибір на користь конкретного програмного продукту і буде доведена до споживача в момент здійснення угоди.

Удалено: у

Удалено: і

Ст. 10 Закону України „Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних” визначає, що роздрібна торгівля примірниками аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних здійснюється тільки в місцях спеціалізованої роздрібної торгівлі.

Вимоги до місць спеціалізованої роздрібної торгівлі примірниками аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних та правила такої торгівлі встановлюються Кабінетом Міністрів України.

4.6 Поширення програмних продуктів на умовах стандартних ліцензій

Удалено: ¶

Проміжним способом придбання програм є придбання тиражних програмних продуктів у формі так званих стандартних ліцензій.

Слід відзначити, що в діловій практиці терміни "програмний продукт" і "ліцензія" часто ототожнюються. І в цьому випадку під ліцензією розуміється не традиційний договір про передачу прав на об'єкт інтелектуальної власності, а стандартизовані набори умов, що визначають правомочності щодо використання екземпляра програми, пропоновані невизначеному колу осіб. Як указувалося вище, набір умов може виражатися у письмовому документі (ліцензійній угоді, обгортковій ліцензії), а також впливати з інших обставин здійснення угоди.

Удалено: по

Удалено: ю

Угоди, пов'язані з використанням програм на умовах стандартних ліцензій, за своєю суттю є договорами приєднання (ст. 634 Цивільного кодексу), тому що користувач не має можливості змінювати умови такої ліцензії, а може або погодитися з її умовами в цілому, або відмовитися від здійснення угоди. Також, оскільки придбати програмний продукт на пропонованих умовах може будь-яка особа (або визначений в умовах постачання клас осіб, наприклад освітні установи), стандартні ліцензії можна визнати публічними договорами (ст. 633 Цивільного кодексу).

Взагалі спроби проаналізувати все різноманіття стандартних ліцензій з погляду їх правової природи можуть викликати деякі ускладнення у зв'язку з великою кількістю різновидів останніх.

Можна, наприклад, виділити клас *ліцензій з "обмежувальними" умовами*. Відповідно до них програмні продукти поширюються за пільговими цінами або взагалі безкоштовно. Разом з тим такі пільгові ліцензії накладають на споживача певні обмеження, пов'язані з використанням і розпоряджанням екземпляром. У підсумку в кінцевого користувача виявляється правомочностей не більше (а частіше менше), ніж передбачено законодавчо встановленими "правилами за замовчуванням".

Удалено: е

Обмеження можна зустріти такого роду:

Удалено: наступного

- 1) за колом суб'єктів, що можуть використовувати ПЗ;
- 2) за можливістю подальшого розпоряджання екземпляром програми;
- 3) за сферою застосування ПЗ (наприклад, тільки для особистого некомерційного користування);
- 4) за терміном його використання та ін.

Удалено: е

Як приклад пільгових стандартних ліцензій можна назвати ліцензії для освітніх і урядових закладів, OEM-ліцензії, що постачаються

Удалено: поставляються

винятково з устаткуванням і "прив'язані" до нього, NFR (not-for-resale) і бета-версії, що поширюються серед партнерів розробника або в презентаційних цілях, пільгові продукти для користувачів попередніх версій програми (upgrades). До класу стандартних обмежених ліцензій можна віднести і більшість схем поширення freeware- і shareware-продуктів в Інтернеті, як правило, умовами ліцензії забороняється використання програм у комерційній діяльності, додатково можуть бути встановлені обмеження щодо доступних для даного користувача функцій або терміну використання екземпляра. Обмеження щодо терміну або щодо кількості запусків додатка дозволяють також реалізовувати такі схеми експлуатації ПЗ, як оренда ПЗ і підписки на ПЗ (subscriptions).

Удалено: -

Удалено: по

Удалено: м

Удалено: ям

Удалено: по

Удалено: по

Удалено: більш широке

Удалено: у

Удалено: і

Інший клас схем ліцензування умовно можна назвати "**розширенням**", оскільки ці ліцензії надають кінцевому користувачу ширше коло правоможностей, порівняно з встановленими в ст. 24 Закону „Про авторське право” "правилами за замовчуванням".

Одним із різновидів розширених ліцензій є **пакетні ліцензії** (volume licenses), на умовах яких звичайно поставляється відносно дороге програмне забезпечення ділового призначення. Специфіка даної форми постачання визначена значною мірою особливостями самих користувачів; як правило, це організації, які з юридичної точки зору є однією особою, однак мають потребу в автоматизації великої кількості робочих місць своїх співробітників. Як відзначалося вище, за відсутності спеціальних установлених правовласником правил використання екземпляра діє презумпція однокористувальницької ліцензії, відповідно до якої організація повинна була б закупити кількість екземплярів, що відповідає кількості комп'ютерів, на яких планується використовувати програму. Очевидною альтернативою закупівлі численних коробок з дисками на кожне робоче місце є придбання одного екземпляра з можливістю відтворення і використання програми на багатьох робочих місцях.

Удалено: в

Удалено: ій

Удалено: і

Удалено: представляють собою

Удалено: у

Удалено: у

Удалено: при

Як приклад можна навести кілька моделей пакетного ліцензування:

Удалено: при

Удалено: л

1. Ліцензії за кількістю комп'ютерів - визначається, на якій конкретно кількості комп'ютерів може використовуватися програма; тут можна згадати необмежені ліцензії, що дозволяють використовувати програму на всіх комп'ютерах, що належать даній організації, незалежно від того, де вони знаходяться;

Удалено: же

2. Ліцензії за кількістю мережних робочих місць - визначається гранична кількість користувачів у мережі, що можуть одночасно працювати з програмою або підключатися до сервера в мережі, включаючи необмежені ліцензії, які дозволяють застосовувати програму на всіх комп'ютерах, підключених до однієї локальної мережі або до одного сегмента мережі;

Удалено: л

3. Територіально обмежені ліцензії - визначаються територіальні границі (наприклад, будинок, населений пункт, регіон), у межах яких

Удалено: т

програма може вільно використовуватися співробітниками організації; відповідно, для регіональних підрозділів організації буде потрібно придбати аналогічні додаткові ліцензії;

Удалено: ,

4. Персональне ліцензування - допускається відкріплення ліцензій від пула ліцензій підприємства для роботи співробітників вдома або у відрядженнях; як тільки людина перестає бути співробітником даної організації, вона втрачає право використовувати програму.

Удалено: п

Похідними від пакетних ліцензій є схеми так званого **відкритого ліцензування** (open licenses), які полягають у тому, що, розмістивши одноразово велике замовлення на ПЗ, організація надалі одержує можливість закуповувати програми з фіксованою знижкою. Деякі схеми пакетного ліцензування допускають можливість поширення дії ліцензій не тільки на головну компанію, але і на її афілійованих осіб (дочірніх або залежних компаній, що є окремими юридичними особами).

Удалено: що

Особливим типом ліцензій з розширеними умовами можна визнати ліцензії, що супроводжують інструментальні засоби розробки ПЗ і "набори розробника" (SDK). Відповідно до таких ліцензій користувачам може бути надане право без виплати додаткової винагороди включати в створювані продукти окремі типові приклади, підготовлені правовласником (sample code), і поширювати разом зі своїми продуктами бібліотеки у вигляді об'єктного коду або навіть складні "движки" (redistributable components).

Удалено: ,

Окремо серед стандартних схем поширення тиражних продуктів варто згадати ліцензії на так зване вільне ПЗ (free software), яке уже розглядалося в розділі 2. Філософія вільного програмного забезпечення ґрунтується на чотирьох основних свободах, що у звичних юристам термінах можна викласти в такий спосіб:

Удалено: і

Удалено: и

- свобода відтворювати на комп'ютері і запускати програму для будь-яких цілей;

- свобода вивчення роботи програми й адаптації її до потреб користувача;

- свобода тиражувати і поширювати отримані копії вільного ПЗ;

Удалено: о

- свобода поліпшувати програму, тобто модифікувати її і поширювати в модифікованому вигляді.

Необхідною умовою реалізації зазначених свобод є доступ до вихідних текстів програм. Це означає, що програми, у тому числі і модифіковані користувачем, надалі також повинні поширюватися з додаванням усіх вихідних текстів. Режим використання таких програм за широтою наданих майнових прав чимось віддалено нагадує режим творів, що перейшли в суспільне надбання.

Удалено: по

Удалено: і

Однак, оскільки програми можуть існувати як у вигляді відкритих вихідних текстів, так і у вигляді коду, є ризик привласнення такого "суспільного надбання" несумлінними користувачами. Після незначної переробки і компіляції вільне ПЗ може бути видане за їх власні (але вже

Удалено: існує

Удалено: своєння

закриті) програми, що такі заповзятливі користувачі можуть вводити в комерційний обіг, наприклад, шляхом перевідступлення прав на них (на практиці плагіат вихідного коду програм дуже важко довести). Щоб уникнути зазначеного привласнення, ентузіастами вільного ПЗ у минулому розроблені стандартні умови, подібні до GNU General Public License (GNU GPL). GPL одночасно з наданням насправді необмежених свобод користувачеві вимагають від нього завжди поставляти з програмою повний її вихідний код. Такий режим своєрідного суспільного надбання без можливості комерційної експлуатації прав на вільні програми проте не виключає можливості одержання комерційної вигоди, зокрема від продажу носіїв з вільним ПЗ, надання послуг або підтримки користувачів. Режим GPL, однак, не рятує користувачів від ризиків іншого роду: ніхто не може гарантувати ліцензійної чистоти всього отриманого коду - цілком може з'ясуватися, що деякі з "поліпшень", внесених у код вільної програми, були запозичені без належного дозволу з інших проектів, що робить подальше поширення такої програми в цілому незаконним.

Удалено: орот

Удалено: уступки

Удалено: свосення

Наведений короткий огляд різних схем постачань програмних продуктів з використанням стандартних ліцензій дає деяке уявлення про розмаїтість і неоднорідність умов таких угод. Можна спробувати виділити лише деякі загальні моменти:

Удалено: представлення

- на відміну від традиційної купівлі-продажу екземплярів передача матеріального носія в таких угодах носить другорядне значення або ж взагалі відсутня, програма і оновлення до неї можуть поставлятися по мережі;

Удалено: від

- використання програми кінцевим користувачем, як правило, не виходить за рамки внутрішнього (у рамках організації і її афілійованих осіб) використання, користувач не може отримувати прибуток від розпорядження майновими правами на саму програму (традиційні авторські договори звичайно передбачають передачу прав саме з метою їх комерційної експлуатації);

- умови ліцензійних угод стандартизовані і не підлягають узгодженню з користувачем і зміненню;

Удалено: і

- стандартні ліцензії можуть допускати використання програм відразу декількома особами, наприклад, декількома афілійованими організаціями (така багатосуб'єктність також нетипова для авторських договорів);

- програмні продукти часто надаються у формі ліцензій, що присутні окремими рядками в прайс-листах постачальників ПЗ і самі стають об'єктом купівлі-продажу, при цьому кінцевий користувач може "купувати" ліцензії не прямо у правовласника, а в різних посередників;

- ліцензії-продукти поширюються іноді у вигляді програмних або апаратних компонентів технічних засобів захисту авторського права, і

замість паперового документа власник ліцензії може одержати якийсь пристрій, ключовий файл, пароль і т.п.

Названі особливості, як вказувалося вище, не дозволяють однозначно кваліфікувати всі угоди із постачання ПЗ на основі стандартних ліцензій як купівлю-продаж товару або як передачу майнових прав за авторським договором.

Удалено: по

Удалено: ю

З цим пов'язаний певний рід проблем: неоднозначність правової кваліфікації угод веде до невизначеності в оподатковуванні і митному оформленні об'єктів угод. А це, як відомо, може спричинити накладення санкцій уже з боку держави.

Удалено: з

Удалено: визначений

І в західній, і у вітчизняній юридичній літературі можна зустріти різні міркування про відповідність такої практики поширення комп'ютерних програм діючому національному законодавству.

Наскільки юридично коректна форма таких ліцензій? Чи не виявиться, що різні положення про передачу користувачеві широкого діапазону прав виявляться недійсними і користувача обвинуватять у порушенні авторських прав (особливо це актуально для таких екзотичних форм ліцензування, як GPL)?

В цілому можна констатувати, що зазначені типи угод, хоч і є за формою свого вираження досить незвичайними для української правової системи, проте не суперечать українському законодавству в області інтелектуальної власності. Це своєрідний змішаний тип договорів, порядок складання яких і форма визначаються на сьогоднішній день сформованими на світовому ринку програмного забезпечення діловими звичаями. Треба визнати, до речі, що подібна практика позитивно позначилася на розвитку ринку ПЗ, оскільки дозволила значною мірою знизити транзакційні витрати при постачанні ПЗ масовим користувачам. Розмаїтість схем ліцензування в кінцевому рахунку сприяє оптимізації витрат на придбання ПЗ, що відповідає інтересам самих користувачів. Є надія, що зазначені особливості поширення програм знайдуть незабаром відображення в податковому і митному законодавстві, і це дозволить усунути невизначеність для постачальників і споживачів програмних продуктів.

Удалено: в

Удалено: йи

Удалено: і

Удалено: що

Однією з тенденцій розвитку сучасного авторського права є, за спостереженнями багатьох фахівців, поширення спеціального правового режиму, введеного для програм, на будь-який цифровий зміст, чи то літературні, музичні або аудіовізуальні твори. Передумови для застосування гнучких схем ліцензування відповідно до будь-яких об'єктів авторського права, виражених у цифровій формі, зокрема, закладені Директивою ЄС від 22.05.01 2001/29/ЕС "Про гармонізації деяких аспектів авторського права і суміжних прав в інформаційному суспільстві". Уже зараз у мережі Інтернет розвиваються сервіси, що дозволяють, разом із придбанням екземпляра твору (музичного диска, наприклад), скористатися обмеженою ліцензією, яка має більше пільг на завантаження і

Удалено: будь

Удалено: у відношенні

Удалено: поряд

Удалено: більш пільговою

Удалено:

прослуховування музичної композиції визначену кількість разів або протягом певного періоду часу.

Удалено: визначеного

4.7 Комп'ютерне піратство та основні методи боротьби з ним

Комп'ютерне піратство - одна з найсерйозніших проблем, які гальмують розвиток вітчизняної індустрії програмного забезпечення. Що розробники можуть протиставити масовим порушенням? Виходячи із закордонного і вітчизняного досвіду, поряд із застосуванням технічних засобів захисту авторського права можуть бути використані інші підходи, що дозволяють зменшити негативний вплив піратства на бізнес, зокрема:

Удалено: більш

Удалено: их

Удалено: що

- "пропаганда", що полягає в демонстрації переваг ліцензійної продукції і роз'ясненні недоліків піратських копій, організації PR-кампаній у ЗМІ з проблем комп'ютерного піратства тощо;

- "навчання", проведення тематичних семінарів, конференцій, публікація методичної і довідкової літератури, що дозволяє користувачеві обрати дешевші, але разом з тим законні способи придбання ПЗ;

- "силові методи", або юридичний шлях, що ґрунтується на виявленні виробників і розповсюджувачів нелегальної продукції і притягненні їх до кримінальної або адміністративної відповідальності. Такі процедури неможливі без активної участі правоохоронних органів держави: підрозділів МВС, прокуратури, антимонопольної і митної служб, судової системи.

Удалено: ,

Не завжди прийнятними виявляються для виробників методи цінової боротьби з "піратами". В умовах, коли розповсюджувачі піратських копій позбавлені витрат, пов'язаних з початковим етапом життєвого циклу програм (проектування, кодування, тестування, маркетингові заходи, пов'язані з виведенням продукту на ринок), цінова конкуренція з ними практично неможлива. Абсолютно незастосовна вона до програмних продуктів ділового призначення через те, що при досить великій собівартості розробки і підтримки таких продуктів їх тиражі відносно невеликі (у порівнянні з програмами домашнього призначення). Втім, сумлінна конкуренція неможлива з будь-якими суб'єктами, що початково будують свою комерційну діяльність на протиправній основі.

Нижче будуть розглянуті основні різновиди комп'ютерного піратства.

4.8 Різновиди комп'ютерного піратства

4.8.1 Виробництво і поширення контрафактних носіїв із програмними продуктами

Наймасштабнішим і небезпечним видом піратства є тиражування і поширення контрафактних носіїв. Згідно зі ст. 1 Закону „Про авторське право і суміжні права”, контрафактними вважаються екземпляри, виготовлення і поширення яких спричиняє порушення авторських прав.

Удалено: більш

Удалено: им

Українська та російська правоохоронні системи вже мають деякий досвід щодо припинення правопорушень такого роду.

Удалено: по

Удалено: ю

Контрафактну продукцію можна розділити на дві великі категорії.

По-перше, це грубі підробки, що випускаються, як правило, маленькими партіями на носіях типу CD-R, DVD-R (так звані "золоті" диски, що допускають запис у побутових умовах і супроводжені надрукованими на принтері вкладками), а також диски, виготовлені заводським способом, на яких збірники програмного забезпечення або локалізовані без договору з закордонним правовласником ігри. Оформлення вкладок до таких дисків цілком залежить від фантазії "піратів". Такі підробки легко відрізнити за зовнішніми ознаками.

Удалено: иш

Удалено: присутні

Удалено: ишів

Друга форма піратства пов'язана з виробництвом контрафактної продукції, зовнішній вигляд якої практично повністю відповідає легальним зразкам. При цьому основним об'єктом піратських підробок "один в один" залишаються jewel-версії ігор та іншої продукції домашнього призначення, випадки підробок коробкових версій програмних продуктів "один в один" у нас зустрічаються нечасто. Контрафактне походження такого роду продукції без відповідного дослідження виявити досить складно. Такі диски можна іноді розпізнати за відсутністю реєстраційної анкети або за номерами на анкетах користувача, що збігаються (не є унікальними), нижчою якістю поліграфії й іншими ознаками.

Удалено: не є

Удалено: им

Удалено: випадком

Удалено: більш

Удалено: зькою

Сьогодні носії з легальним програмним забезпеченням проводяться і поширюються, як правило, або в економічному (*jewel-box*, *slim-box* і т.д.), або в коробковому варіанті.

Упаковка jewel-box є традиційною пластиковою коробочкою з вкладеним компакт-диском і барвистою вкладкою. На робочій поверхні носія CD-ROM, як правило, є присутнім маркування IFPI з кодами заводу-виробника диска, а також номер партії. На вкладці розміщується інформація про виробника, адреси і/або телефони його лінії консультації, часто вкладка супроводжується реєстраційною анкетою користувача. Сама коробочка найчастіше запаюється в целофан і/або оклеюється фірмовими стікерами, що гарантують цілісність комплекту (хоча, звичайно, ушкодження упаковки, що допускається іноді продавцями, саме по собі не свідчить про контрафактність). Упакування типу jewel в основному застосовується для недорогих програмних продуктів домашнього призначення. Наприклад, у такому вигляді постачається більшість вітчизняних комп'ютерних ігор, довідників, словників і навчальних програм.

Удалено: явля

Удалено: собою

Удалено: у

Удалено: у

Удалено: у

Удалено: им

Удалено: ишем

Удалено: иш

Удалено: ю

Програмне забезпечення ділового призначення реалізується в роздрібній торгівлі в основному у вигляді коробкових версій. Для правомірно введених у господарський обіг екземплярів таких програмних продуктів, як правило, характерні такі ознаки:

Удалено: орот

- переданий покупцеві носій і пакет супровідних матеріалів упаковані в картонну коробку, що виконується типографським способом з використанням багатоколірного го друк. На упаковку наносяться вихідні дані виробника, його товарні знаки, артикульний номер продукту;

Удалено: і

Удалено: печатки

Удалено:

- всередині коробки містяться супровідні документи (посібник користувача і реєстраційна картка кінцевого користувача програм, що застосовують багато фірм для подальшої технічної підтримки, іноді - ліцензійна угода). Технічний посібник користувачу щодо установки та головних навичок роботи з продуктом виконано у виді буклету, де описані основні функції продукту і даються рекомендації з його установки і використання;

Удалено: по

Удалено: ці

Удалено: основним

Удалено: кам

- програмні продукти деяких виробників комплектуються технічними засобами захисту (ключовими дискетами, апаратними ключами захисту), без наявності яких легальні копії програм функціонувати не зможуть;

- деякі програмні продукти містять сертифікат дійсності, що має різними засобами захисту (водяні знаки, голографічні і термочутливі смужки). Сертифікат дійсності розташовується на коробці, що містить програмний продукт, або вкладається в неї;

Удалено: володі

- на неробочу поверхню носія (CD-ROM) найчастіше наноситься спеціальне маркування із вказанням назви продукту, найменуванням правовласника і номером продукту за внутрішньофірмовим рубрикатором або реєстраційним номером комплекту;

Удалено: івкою

- програмні продукти практично ніколи не випускаються в "збірниках", на одному компакт-диску міститься лише один програмний продукт.

Згідно з Законом України „Про розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних” розповсюдження на території України примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм та баз даних, а також їх прокат дозволяються лише за умови їх маркування контрольними марками (ст. 3). Контрольна марка - спеціальний знак, що засвідчує дотримання авторських і (або) суміжних прав і надає право на розповсюдження примірників аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних. Контрольна марка є самоклеїним знаком одноразового використання, зовнішній бік якого має спеціальний голографічний захист. Примірники, які маркуванню контрольними марками не підлягають, перераховані у ч. 5 ст. 8 даного Закону.

Удалено: у

Удалено: ,

Розповсюдження примірників комп'ютерних програм, баз даних, упаковки яких не марковані контрольними марками або марковані контрольними марками, що мають серію чи містять інформацію, які не відповідають носію цього примірника, або номер, який не відповідає

даним Єдиного реєстру одержувачів контрольних марок, - тягне за собою накладення штрафу від десяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією цих примірників.

4.8.2 Продаж обчислювальної техніки з попередньо інсталюваним без згоди правовласника програмним забезпеченням

Установка нелегальних екземплярів програм для ЕОМ на жорсткий диск персональних комп'ютерів і продаж таких комп'ютерів разом із програмним забезпеченням - також один з найрозповсюдженіших видів комп'ютерного піратства.

Удалено: більш

Очевидно, що фірми, які реалізують персональні комп'ютери з попередньо інсталюваним програмним забезпеченням, мають конкурентну перевагу перед продавцями комп'ютерної техніки, які цього не роблять. Багато виробників програмного забезпечення пропонують фірмам-збирачам спеціальні схеми ліцензування OEM-поставки для продажу нових комп'ютерів разом із попередньо інсталюваним програмним забезпеченням.

Постачальники обчислювальної техніки мають право встановлювати OEM-версії програмних продуктів на реалізовану техніку в режимі аудита, що дозволяє продавцеві продемонструвати працездатність техніки. Якщо покупець виявляє бажання придбати комп'ютер із попередньо інсталюваним на ньому програмним забезпеченням, йому повинен бути переданий OEM-пакет, у вигляді запечатаної пластикової упаковки, в яку у більшості випадків вкладений матеріальний носій (звичайно - компакт-диск), а також технічний посібник користувача. Якщо ж покупець відмовляється від попереднього установлення, то продавець зобов'язаний повністю видалити програму з пам'яті комп'ютера, включаючи командні файли.

Удалено: що представляє собою

Удалено: у

Удалено: у

Удалено: у

Удалено: і

Удалено: ки

Деякі великі виробники обчислювальної техніки, що мають договори з правовласником, початково закладають у ціну нового комп'ютера вартість OEM-версії програм, при цьому вони самостійно здійснюють установлення та активацію програмних продуктів, а користувачеві разом із комп'ютером замість OEM-пакета передається лише фірмовий носій з резервними копіями програм.

Удалено: ку

Однак деякі фірми, що торгують комп'ютерною технікою, не дотримуються викладеної вище процедури, причому найчастіше зустрічаються такі два типи порушень авторських прав на програми для ЕОМ при їх поширенні разом із новими комп'ютерами. По-перше, все ще значно поширена практика установки програм на комп'ютери з контрафактних (неправомірно введених у господарський оборот) носіїв. Така установка може відбуватися як з диска продавця, так і з диска покупця з ініціативи кожної зі сторін. По-друге, багато продавців, що

Удалено: широко

Удалено: розповсюджена

придбали один або кілька екземплярів OEM-версій програмних продуктів, установлюють їх на більше число реалізованих персональних комп'ютерів.

4.8.3 Установка і налаштування неліцензійних версій програмного забезпечення за замовленням користувача

Удалено: строюв

Не меншу втрату прав власникам наносить присутність на ринку послуг так званих "чорних впровадників". У газетах, на сторінках в Інтернеті, у вагонах метро нерідко можна знайти рекламні оголошення, у яких різні фахівці пропонують свою допомогу із встановлення і налаштування програм, комп'ютерів і мереж. Нерідко такі "фахівці" займаються поширенням неліцензійного програмного забезпечення. У "чорного впровадника" є, як правило, один носій (контрафактний або ліцензійний - не так важливо), з якого і провадиться установлення програми на комп'ютери всіх замовників. У випадку з дорогими програмами ділового призначення, у яких розробниками застосовуються спеціальні системи захисту від копіювання і керування доступом, після установлення порушники здійснюють злам таких систем. За бажанням замовника йому може бути запропонована "резервна" (контрафактна) копія встановленої програми.

Удалено: по

Удалено: установці

Удалено: строюванню

Удалено: ка

Удалено: ки

У діях такого установника, як правило, присутні ознаки відразу двох злочинів, передбачених відповідними статтями Кримінального кодексу: 176 "Порушення авторських і суміжних прав" - за незаконне копіювання і поширення програмного продукту і 363 „Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них обробляється” - за злам технічних засобів захисту авторського права (ст. 50 Закону „Про авторське право”). Часто такі особи не мають офіційного статусу підприємця, у зв'язку з чим їх діяльність додатково може бути кваліфікована як незаконне підприємництво.

Удалено: юс

На практиці зустрічаються ситуації, коли сумлінний користувач вводить "чорним впровадником" в оману щодо ліцензійності поставленого йому програмного продукту. Користувачеві, наприклад, можуть виписуватися рахунки на постачання легального продукту, його можуть навіть забезпечити певними фрагментами документації на програму, але в підсумку в нього на комп'ютері виявляється піратська версія. У тих випадках, коли користувач після внесення відповідної передоплати не одержує повноцінний ліцензійний продукт, можна говорити про зазіхання на власність у формі шахрайства з боку "впровадника" (ст. 190 Кримінального кодексу України).

Удалено: відносн

4.8.4 Нелегальне поширення програм по телекомунікаційних каналах

Нелегальне поширення програмного забезпечення електронною поштою, через Інтернет і інші інформаційні мережі загального доступу - один з найсерйозніших видів правопорушень, що наносить розробникам величезні збитки. За лічені години з одного сервера можуть бути поширені тисячі копій програмного продукту.

Удалено: по

Удалено: ій

Удалено: і

Удалено: більш

Нижче наводиться перелік дій, визнаних порушеннями авторських прав (природно, у тому випадку, коли вони здійснюються без згоди правовласника). Зокрема, це:

- завантаження будь-якого твору, у тому числі програм і/або їхніх компонентів, електронної документації на сервер у мережі Інтернет. Оскільки виключне право на відтворення порушується самим фактом копіювання файлів, не має значення мета розміщення матеріалів (наприклад, "тільки для зареєстрованих користувачів", "для особистих потреб власника сайту" тощо), а також те, чи обмежений доступ до ресурсу (паролі для користувачів і "перевічених партнерів" і т.п.);

Удалено: ,

- пересилання будь-якого твору, у тому числі програм і їхніх компонентів мережею, за допомогою електронної пошти або інших програм обміну даними;

Удалено: по

Удалено: і

Удалено: ,

Удалено: що

- відкриття загального доступу до мережного ресурсу (у тому числі з паролем ідентифікацією), наприклад до диска або директорії, які містять легальні копії програм і/або їхніх компонентів, таким чином, що треті особи одержують можливість скопіювати ці програми.

Удалено: ¶

Удалено: 8

4.9 Порушення, що допускаються кінцевими користувачами

Можна виділити кілька типів порушень, що допускаються кінцевими користувачами.

Перший тип - повне **неліцензійне використання**. Маються на увазі випадки, наприклад, коли в організації немає жодного законно придбаного екземпляра використовуваного програмного забезпечення.

Так, вироком Центрального окружного суду м. Сочі в 2002 р. громадянин М. був визнаний винним за ст. 146 КК РФ у порушенні авторських прав і присуджений до штрафу в 30 тис. рублів у дохід держави. Суть обвинувачення полягала в тому, що громадянин М., керівник невеликого підприємства, придбав контрафактний компакт-диск із програмним забезпеченням і віддав розпорядження установити його на комп'ютери організації, яка використовувала ці програми протягом 2 років, доти, доки факт порушення не був виявлений співробітниками правоохоронних органів. У рамках цієї кримінальної справи був задоволений і цивільний позов представника правовласника. При цьому суд, використовуючи можливості, надані ст. 54 УПК ("Цивільний відповідач") і ст. 1068 ГК РФ ("Відповідальність юридичної особи або

Удалено: що

громадянина за шкоду, яка заподіяна його працівником") визнав відповідачем саме організацію, а не засудженого громадянина М.

Другий тип порушень - **вихід за межі** встановлених правовласником умов використання конкретного екземпляра ПЗ.

Най**типовіший** спосіб виходу за межі ліцензійних умов - перевищення числа робочих місць. Дана ситуація характерна для програмного забезпечення, що використовується в багатокористувацькому режимі, **більше** ніж на одному робочому місці. Наприклад, організація купує екземпляр, призначений для використання на трьох робочих місцях, а **установлення** і використання його провадиться на 30 комп'ютерах.

Удалено: більш

Удалено: ,

Удалено: ка

Зустрічаються порушення й іншого плану: користувач - головна організація - купує один ліцензійний екземпляр програмного продукту, з якого виконується **установлення** програми у всіх підрозділах і філіях юридичної особи, у тому числі і тих, які розташовуються у віддалених регіонах. Треба враховувати, що якщо програми ліцензуються на **певну** кількість робочих місць або локальних мереж (мережні версії), а не на організацію в цілому, то кількість екземплярів мережних версій придбаного програмного продукту повинна відповідати числу підрозділів, що мають власні локальні мережі, у яких планується використовувати даний продукт. Деякі правовласники обумовлюють можливість використання мережних версій програм тільки на комп'ютерах, підключених до локальної мережі в межах одного будинку.

Удалено: ка

Удалено: визначену

Менше **поширеним** порушенням є використання **разом** з легально придбаними базовими компонентами додаткових (але вже неліцензійних) компонентів, що істотно розширюють загальну функціональність системи.

Удалено: розповсюдженням

Удалено: поряд

Іноді користувачі зовні "прикривають" незаконне використання програми придбанням **дешевшої** її версії. Наприклад, купується локальна версія продукту, а фактично на комп'ютери здійснюється **установлення** мережної версії зі зламаною системою захисту. Очевидно, усвідомлюючи переваги сервісів, якими забезпечуються ліцензійні екземпляри ПЗ, і маючи якусь мінімальну кількість ліцензій, несумлінні користувачі все-таки одержують підтримку розробника (нехай і не зовсім повноцінну). До того ж створюється видимість хоч якогось юридичного прикриття, адже **певна** кількість ліцензій все-таки є в наявності, і, якщо пощастить, не дуже допитливі перевіряльники можуть не помітити невідповідності і відповідальності вдасться уникнути. Різновидами такого роду порушень є недотримання розробниками порядку використання і поширення компонентів третіх осіб у складі власних продуктів.

Удалено: більш д

Удалено: ка

Удалено: визначена

4.10 Реєстр виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення. Реєстр комп'ютерних програм

Удалено: ¶

Удалено: 9

Проблема неправомірного використання комп'ютерних програм в Україні стоїть надзвичайно гостро. Зрозуміло, що основними причинами

широкого використання в країні неліцензійних комп'ютерних програм є несприятливі умови розвитку ринку інформаційних технологій, відсутність негативного ставлення у суспільстві до нелегального використання програмного забезпечення та неспроможність більшої частини населення придбати легальне програмне забезпечення через його високу вартість, проте незважаючи на ці причини, які мають об'єктивне підґрунтя, ситуація потребує рішучого виправлення.

З цією метою Уряд України активно взявся за вирішення проблем, що виникають у зв'язку з високим рівнем піратства і зробив конкретні практичні кроки на цьому шляху, починаючи з державних органів.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15.05.2002 р. № 247-р, затверджено "Концепцію легалізації програмного забезпечення та боротьби з нелегальним його використанням", яка визначила основні наукові та практичні заходи, спрямовані на встановлення ефективної системи правової охорони програмного забезпечення, розвитку і вдосконалення ринку програмних продуктів. Власне легалізація є комплексом заходів спрямованих на припинення використання контрафактного програмного забезпечення, перехід на використання ліцензійного програмного забезпечення і розбудову вітчизняної індустрії та ринку програмного забезпечення, що є стратегічною метою і кінцевим завданням усіх заходів з легалізації.

Удалено: представляє собою

На досягнення цієї мети, зокрема, спрямовано і створення Реєстру виробників і розповсюджувачів програмного забезпечення, ведення якого провадить Державний департамент інтелектуальної власності. Цей Реєстр покликаний забезпечити усім користувачам програмного забезпечення, в тому числі органам державної влади, бюджетним установам і організаціям, достовірні дані про діяльність суб'єктів підприємницької діяльності, які пропонують їм для придбання програмні продукти, та встановити правомірність таких пропозицій.

Внесення суб'єктів господарювання до Реєстру відбувається на підставі їхніх заяв і пакета документів, що підтверджують правомірність діяльності заявників у галузі виробництва та (чи) розповсюдження програмного забезпечення. Зазначені документи мають містити відомості про суб'єкт господарювання, які в своїй сукупності можуть бути підтвердженням того, що заявник на легальних підставах виробляє та (або) реалізує програмне забезпечення на території України.

Удалено:

Удалено: а

Крім того, наказом Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 02.06.03 № 141 внесені зміни до "Положення про порядок створення та головні функції тендерних комітетів щодо організації та здійснення процедур закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти", затвердженого наказом Міністерства економіки України від 26.12.2000 № 280, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 16.01.2001 за № 20/5211: а саме, підпункт 2.6 доповнено абзацом такого

Удалено:

Удалено: му

Удалено: А

змісту: “У разі здійснення закупівлі засобів програмного забезпечення тендерний комітет в обов'язковому порядку включає в тендерну документацію вимогу щодо надання учасниками процедури закупівлі копії довідки Державного департаменту інтелектуальної власності про внесення учасника процедури закупівлі до Реєстру виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення і дійсності прав цього суб'єкта реєстрації (учасника процедури закупівлі) на період проведення тендера”.

Таким чином, в разі проведення тендерних закупівель програмного забезпечення (або комп'ютерного обладнання з встановленим програмним забезпеченням) та усунення можливості придбання неліцензійних програмних продуктів, державний орган чи бюджетна організація отримують достовірну інформацію про постачальників, які на законних підставах займаються розповсюдженням або є законними правовласниками програмних продуктів та внесені до Реєстру виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення.

В такому випадку державний орган чи бюджетна організація, які оголосили тендер, надсилають запит про надання довідки щодо реєстрації постачальників, які подали заяву на участь у тендері, і дійсності такої реєстрації на час проведення тендеру. Запит складається у довільній формі із зазначенням повної назви суб'єктів господарювання і їхніх ідентифікаційних кодів і подається до Держдепартаменту за адресою: вул. Урицького, 45, Київ-35, МСП, 03680.

Достовірну інформацію про постачальників, які на законних підставах займаються розповсюдженням або є правовласниками програмних продуктів, і внесені до Реєстру виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення, можуть отримати будь-які суб'єкти господарювання незалежно від форм власності, які вирішили придбати комп'ютерні програми. Для цього необхідно направити до Держдепартаменту вищезазначений запит і отримати довідку про наявність реєстрації і дійсності її на момент закупівлі програмного забезпечення.

З метою збору, систематизації і зберігання на загальнодержавному рівні даних про комп'ютерні програми, які створені повністю або частково за рахунок коштів Державного бюджету України, та забезпечення можливості надання органам державної влади інформації про них у Держдепартаменті створюється Реєстр комп'ютерних програм.

Наказом Міністерства освіти і науки України "Про утворення Реєстру комп'ютерних програм" від 29 листопада 2004 року № 888 (Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 9 грудня 2004 р. за №1569/10168) затверджено також Положення про Реєстр комп'ютерних програм. Воно визначає процедуру реєстрації, форму Реєстру комп'ютерних програм, порядок його формування та ведення. До нього додається бланк Заяви про внесення до Реєстру комп'ютерних програм.

Удалено:

Удалено: ,

Удалено: стосовно

Удалено: ,

Удалено: та

Удалено: які

Удалено: Реєстр
комп'ютерних програм

Удалено: N888

Удалено: N

4.11 Легалізація комп'ютерних програм в органах виконавчої влади

Удалено: ¶
¶

Удалено: 10

Як один із шляхів виправлення ситуації є проведення легалізації комп'ютерних програм в органах виконавчої влади через заміну неліцензійних примірників програм на ліцензійні відповідно до вимог законодавства про авторське право. Засобом досягнення цієї мети з найменшими витратами для державного бюджету має стати Договір про легалізацію комп'ютерних програм виробництва компанії “Майкрософт” від 19 травня 2005 року між компанією “Microsoft Ireland Operations Limited” та Міністерством освіти і науки України, якому було делеговано ці повноваження Урядом України.

Удалено: у

Удалено: сті

Удалено: з

Удалено: ами

Підписання цього договору жодним чином не зобов'язує та, навіть, не надає рекомендацій державним органам щодо придбання виключно програмного забезпечення виробництва “Майкрософт”. Враховуючи специфіку діяльності, функціональні потреби, уподобання користувачів тощо на розсуд кожного з органів покладається вибір з відкритим чи закритим кодом, вільні чи комерційні програми їм використовувати. Договір як інструмент лише допоможе досягти значної економії бюджетних коштів для тих організацій, які використовують програмні продукти “Майкрософт”.

Згідно з Договором державним органам надано можливість на виключно пільгових умовах протягом 2005-2007 років привести у відповідність з чинним законодавством програмне забезпечення компанії “Майкрософт”, яке вони використовують у своїй діяльності, шляхом планомірної заміни неліцензійних примірників програм на ліцензійні, а також здійснювати поточне придбання комп'ютерних програм за спеціальними пільговими цінами.

На підставі Договору та в порядку, встановленому законодавством про закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти, органи виконавчої влади самостійно, у межах передбачених на зазначені цілі бюджетних коштів, здійснюють на тендерній основі закупівлі ліцензійних примірників комп'ютерних програм.

Для участі в програмі з ліцензування для органів виконавчої влади України компанія “Майкрософт” рекомендувала перелік сертифікованих українських партнерів, які мають найбільший досвід і необхідний персонал для встановлення, налаштування, супроводження, оновлення та підтримки комп'ютерних програм, що будуть легалізовані та зможуть забезпечити гідний рівень якості зазначених послуг. Під час проведення тендерних процедур органи виконавчої влади будуть мати можливість вибрати з переліку партнерів “Майкрософт” підприємство, яке надасть їм найсприятливіші цінові та інші умови. Крім цього, ці компанії будуть надавати органам виконавчої влади послуги з встановлення,

Удалено: строювання

Удалено: більш

супроводження, інформаційну підтримку, пов'язану з постачанням програмних продуктів компанії "Майкрософт" за цією програмою.

Запитання до 4-го розділу

1. Охорона, яка надається комп'ютерним програмам в Україні.
2. Поясніть поняття "обгорткова ліцензія".
3. Види стандартних ліцензій для поширення програмних продуктів.
4. Комп'ютерне піратство та основні методи боротьби з ним.
5. Нелегальне поширення програм по телекомунікаційних каналах.
6. Продаж обчислювальної техніки з попередньо інстальованим без згоди правовласника програмним забезпеченням.
7. Установлення і налаштування неліцензійних версій програмного забезпечення за замовленням користувача.
8. Порушення, що допускаються кінцевими користувачами.
9. Легалізація комп'ютерних програм в органах виконавчої влади.

Удалено:

Удалено: ка

5 ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА НАУКОВЕ ВІДКРИТТЯ

5.1 Поняття наукового відкриття

Удалено: ¶

Науковим відкриттям є встановлення невідомих раніше, але об'єктивно існуючих закономірностей, властивостей та явищ матеріального світу, які вносять докорінні зміни у рівень наукового пізнання.

Об'єктами відкриттів є закономірності, властивості та явища матеріального світу. Кожен із названих об'єктів відкриттів може бути визнаний відкриттям окремо. Проте закономірність, явище чи властивість можуть бути визнані відкриттям лише за умови, що вони не були відкриті раніше – вони виявлені вперше в світі.

Закономірність як об'єкт відкриття – це прояв дії об'єктивного закону. Зазначена закономірність в природі існувала, існує і буде існувати завжди. Об'єктом відкриття вона стає лиш тоді, коли про існування цієї закономірності людина взнала, встановила її, виявила її об'єктивне існування. Зазначена закономірність стає об'єктом відкриття з моменту, коли її було вперше сформульовано.

Удалено: ня

Отже, **закономірність матеріального світу як об'єкт відкриття** – це невідомий раніше, але об'єктивно існуючий і такий, що вносить докорінні зміни в рівень пізнання, істотний і стійкий зв'язок між явищами та властивостями матеріального світу.

Такий зв'язок характеризується певними особливостями: це істотний, внутрішньо притаманний явищам або властивостям зв'язок та їх взаємна обумовленість. Він не повинен мати випадкового характеру. Закономірний зв'язок – не просто констатація зв'язку яких-небудь явищ чи властивостей, а й установлений його причинно-наслідковий характер: це певний стійкий зв'язок між явищами і властивостями. Він виражає таке відношення, за яким зміна одних явищ чи властивостей зумовлює певні зміни інших. У такому випадку залежність між явищами чи властивостями виражається, як правило, певною математичною або функціональною залежністю; зв'язок повинен мати універсальний характер і задовольняти вимогу узагальнення і можливості поширення його на інші.

Удалено: так

Удалено:

Удалено: цілком

Удалено: визначені

Явище матеріального світу як об'єкт відкриття – це невідома раніше, об'єктивно існуюча і така, що вносить докорінні зміни в рівень пізнання, форма прояву сутності матеріального світу.

Удалено: і

Явище і сутність перебувають в органічній єдності. Проте єдність сутності і явища не означає їх збігу. Сутність зазвичай прихована за явищем. У результаті розкриття сутності стає можливим наукове пояснення самого явища. Сутність і явище об'єктивні, тобто вони існують незалежно від волі і свідомості людини. Немає такої сутності, яка б не

проявилася зовні і була непізнаною, як нема і явища, яке не включало б в себе яку-небудь інформацію про сутність.

Властивість матеріального світу як об'єкт відкриття – це невідома раніше об'єктивно існуюча якісна сторона об'єкта матеріального світу. Кожний об'єкт має багато різноманітних властивостей як істотних, так і неістотних. Сукупність істотних властивостей об'єкта складає його якісну визначеність, яка відрізняє його в цілому від інших об'єктів. Саме якісна визначеність виражає те спільне, що характеризує весь клас певних об'єктів. Які властивості проявляють даний об'єкт, залежить від того, з якими об'єктами він вступає у взаємодію. Тому встановлення існування раніше існуючої властивості – необхідний, але недостатній елемент змісту відкриття. При цьому повинно бути доведено, чим викликана виявлена властивість, що вона за собою тягне і при яких взаємодіях проявляється. Вимагається науково обґрунтована інтерпретація, яка полягає у сутності даної властивості і її закономірного характеру.

Таким чином, **виявити нову істотну властивість об'єкта** – означає встановити існуючу незалежно від волі і свідомості людини невідому раніше якісну визначеність об'єкта щодо до інших об'єктів, з якими він вступає в взаємодію.

5.2 Право на наукове відкриття

1. Автор наукового відкриття має право надати науковому відкриттю своє ім'я або спеціальну назву.

2. Право на наукове відкриття засвідчується дипломом та охороняється у порядку, встановленому законом.

Проблема надання правової охорони відкриттям досить складна. З одного боку відкриття не може бути об'єктом виключного права, - воно визнається надбанням людства і може використовуватись кожним, хто забажає, без будь-якого дозволу і без виплати винагороди. Отже саме відкриття не може бути чієюсь власністю – це власність усього людства. Проте це не означає, що правовій охороні не підлягає авторство на відкриття, його авторський і державний пріоритет, назва відкриття та інші майнові і особисті немайнові права.

Права суб'єктів на наукові відкриття щодо результатів їхньої наукової творчості виникають лише на підставі державної реєстрації. Остання визнає заявлений результат об'єктом правової охорони і стверджує цей юридичний факт виданням охоронного документа – диплома. Саме охоронний документ визнає за заявником пріоритет заявленої пропозиції, авторство особи, що її розробила, і право власності на об'єкт правової охорони. Права, визначені охоронним документом, виникають у його власника саме від дати публікації про видачу охоронного документа.

Удалено:

Удалено: визначе

Удалено: ,

Удалено: в

Удалено: у

Удалено: у

Удалено: стосовно

Удалено: ч

Удалено: ¶

Удалено:

Удалено: у

Удалено: їй

Удалено: у

Визнається, що автору чи авторам відкриття мають належати певні майнові права за умови, що вони визначені чинним законодавством тієї чи іншої держави. Автор відкриття може мати право на заохочувальну премію, на додаткову житлову площу та інші пільги. Але автор відкриття не повинен мати права на винагороду за використання його відкриття. Держава може встановлювати й інші права і пільги для авторів відкриттів за заслуги в розвитку науки.

Удалено: і

Саме відкриття не може бути об'єктом будь-якого виключного права будь-яких осіб чи держав. Проте права на пріоритет відкриття, право авторства, назви тощо, безперечно, підлягають правовій охороні, як і будь-яке інше право. Цей висновок ґрунтується на міжнародному визнанні відкриттів. Відповідно до Конвенції про заснування ВОІВ (ст. 2 Визначення, п.8), наукові відкриття включено до об'єктів інтелектуальної власності.

Удалено: 6

Запитання до 5-го розділу

1. Поняття наукового відкриття.
2. Закономірність як об'єкт відкриття.
3. Право на наукове відкриття.
4. Явище матеріального світу як об'єкт відкриття.
5. Властивість матеріального світу як об'єкт відкриття.
6. Право на наукове відкриття.

Формат: Список

6 ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ВИНАХІД, КОРИСНУ МОДЕЛЬ, ПРОМИСЛОВИЙ ЗРАЗОК

6.1 Право інтелектуальної власності на винахід

Удалено: ¶

Придатність винаходу для набуття права інтелектуальної власності на нього

1. Винахід вважається придатним для набуття права інтелектуальної власності на нього, якщо він, відповідно до закону, є новим, має винахідницький рівень і придатний для промислового використання.

2. Об'єктом винаходу може бути продукт (пристрій, речовина тощо) або процес у будь-якій сфері технології.

3. Законом можуть бути встановлені продукти та процеси, які не є придатними для набуття права інтелектуальної власності на них.

Винахід — результат інтелектуальної діяльності людини, технологічне (технічне) вирішення в будь-якій галузі суспільної діяльності, що відповідає умовам патентоздатності (новизні, винахідницькому рівню і промисловій придатності).

Удалено: ;

Винахід визнається новим, якщо він не є частиною рівня техніки, відомого у світі. Рівень техніки включає всі відомості, що стали загальнодоступними у світі до дати подання заявки на винахід, або, якщо заявлено пріоритет, до дати її пріоритету. Загальнодоступними вважаються відомості, з якими будь-яка особа може ознайомитись. Рівень техніки включає також зміст будь-якої заявки на видачу в Україні патенту (в тому числі і міжнародної заявки, в якій зазначена Україна). Пропозиція втрачає новизну, якщо відомості про її сутність розголошені до її заявки і це дає можливість її використання будь-якими особами. Винятком з цього правила буде розкриття інформації про винахід винахідником чи особою, яка одержала цю інформацію від винахідника, але не раніше як за 12 місяців до дати подання заявки або до дати її пріоритету.

Винахідницький рівень винахід має, якщо для фахівця він не є очевидним, тобто не впливає явно з рівня техніки. Як бачимо, рівень техніки є критерієм як для встановлення новизни, так і для встановлення винахідницького рівня. Але це не означає збіг цих понять. При перевірці новизни винаходу його порівнюють з існуючими аналогами окремо. При встановленні винахідницького рівня перевіряються окремі риси винаходу. Іншими словами, винахідницький рівень має тільки те рішення, яке має риси, не відомі з рівня техніки. Винахідницький рівень мають пропозиції, які створюють нові види обладнання, машин, виробів або відкривають нові напрямки у виробництві, медицині, нові галузі техніки.

Придатність до промислового використання винаходу визначається за можливістю його використання в промисловості або іншій сфері діяльності. Термін «промислова придатність» не дуже вдалий тому, що використання винаходу може мати місце не тільки в промисловості, а й в

Удалено: м

Удалено: н

Удалено: м

Удалено: володі

Удалено: п

Удалено: о

Удалено: о

Удалено: і

інших галузях діяльності людини. При встановленні промислової придатності винаходу перевіряється наявність у матеріалах заявки посилання на призначення заявленого об'єкта винаходу та опис засобів і методів, за допомогою яких можливе здійснення винаходу. Якщо такі відомості у матеріалах заявки відсутні, допускається, щоб засоби і методи, на які є посилання в заявці, були описані в джерелах інформації, що стали загальнодоступними до дати пріоритету винаходу.

Удалено: у

Пристрій є конструкція чи виріб. Пристрій можна визначити як систему розташованих у просторі елементів, які взаємодіють між собою. Пристрій характеризують такі ознаки, як наявність конструктивного елемента (елементів), наявність зв'язків між елементами, взаємне розташування елементів, форма виконання елемента (елементів) або пристрою в цілому, форма виконання зв'язків між елементами, параметри та інші характеристики елемента (елементів) та їх взаємозв'язки, матеріал, з якого виготовлений елемент (елементи) або пристрій у цілому, середовище, що виконує функцію елемента, та інші характеристики.

Удалено: у

Удалено: у

Удалено: у

Речовина – матеріальне утворення, яке є сукупністю взаємопов'язаних елементів. До речовин належать індивідуальні хімічні сполуки, композиції хімічних сполук (сплави, суміші) та продукти ядерних перетворень (ізотопи).

Процес – дії над матеріальними об'єктами за допомогою інших матеріальних об'єктів, виконані у певній послідовності та з дотриманням певних правил. Це можуть бути процеси із виготовлення продуктів, процеси, спрямовані на змінення стану продукту (обробка), процеси по визначення стану продукту (вимір, діагностика).

Удалено: по

Удалено: ю

Удалено: у

Удалено: ю

Не можуть одержати правову охорону як відкриття наукові теорії та математичні методи; методи організації та управління господарством; плани, умовні позначення; розклади, правила; методи виконання розумових операцій; комп'ютерні програми; результати художнього конструювання; компонування інтегральних мікросхем; сорти рослин, породи тварин тощо.

Не придатні для набуття права інтелектуальної власності винаходи, що суперечать суспільним інтересам, принципам гуманності та моралі.

Удалено: ¶

6.2 Право інтелектуальної власності на корисну модель

1. Корисна модель вважається придатною для набуття права інтелектуальної власності на неї, якщо вона, відповідно до закону, є новою і придатною для промислового використання.

2. Об'єктом корисної моделі може бути продукт (пристрій, речовина тощо) або процес у будь-якій сфері технології.

3. Законом можуть бути встановлені продукти та процеси, які не є придатними для набуття права інтелектуальної власності на них відповідно до цієї статті.

На відміну від винаходу корисна модель повинна бути тільки новою і придатною до промислового використання. До неї не застосовується така ознака, як винахідницький рівень.

Це не означає, що корисною моделлю може бути очевидне для будь-якого фахівця рішення задачі. Корисна модель, як і винахід, повинна бути наслідком самостійної винахідницької творчості. Але сукупність творчості при створенні корисної моделі значно нижча, ніж при створенні винаходу.

Корисна модель визнається новою, якщо вона не є частиною рівня техніки. Рівень техніки включає всі відомості, які стали загальнодоступними у світі до дати подання заявки, а також зміст будь-якої заявки на видачу в Україні патенту, поданої до Установи раніше цієї дати. Як і для винаходу, на новизну корисної моделі не впливає розкриття про неї інформації винахідником або особою, яка отримала таку інформацію від винахідника, протягом дванадцяти місяців до подання заявки.

При встановленні промислової придатності корисної моделі перевіряється наявність у матеріалах заявки посилання на призначення заявленої корисної моделі.

6.3 Право інтелектуальної власності на промисловий зразок

1. Промисловий зразок вважається придатним для набуття права інтелектуальної власності на нього, якщо він, відповідно до закону, є новим.

2. Об'єктом промислового зразка можуть бути форма, малюнок чи розфарбування або їх поєднання, що визначають зовнішній вигляд промислового виробу.

Промисловий зразок – це результат творчої діяльності людини в галузі художнього конструювання, що визначає зовнішній вигляд. Придатність промислового зразка до набуття права інтелектуальної власності визначається його новизною.

Промисловий зразок визнається новим, якщо сукупність його суттєвих ознак не стала загальнодоступною в світі до дати подання заявки до Установи. Також при встановленні новизни промислового зразка береться до уваги зміст всіх заявок, що раніше надійшли до Установи. Винятком з цього правила буде відкриття інформації про промисловий зразок автором або особою, яка отримала цю інформацію від автора, але не раніше, ніж за шість місяців до дати подання заявки на отримання патенту.

Форма – це зовнішній контур, вид виробу. Малюнок – це зображення, виповнене на площині за допомогою контурів, штрихів та кольорів.

Промислові зразки можуть бути об'ємними (моделі), площинними (малюнки) або комбінованими. Об'ємні є композицією, в основу якої

Удалено: визначено

Удалено: е,

Удалено: ча

Удалено: ц

Удалено: ¶

Удалено: з

Удалено: являють собою

покладена об'ємно-просторова структура. Площинні – являють собою композицію, в основу якої покладено лінійно-графічне співвідношення елементів, яке не може бути сприйняте візуально як об'ємне. Комбіновані промислові зразки характеризуються загальними ознаками, властивими об'ємним і площинним зразкам.

Відносини з приводу створення і використання промислових зразків регулюються ЗУ «Про охорону прав на промислові зразки» від 15 грудня 1993р. та змінами, внесеними ЗУ від 21 грудня 2000р. Згідно з цим законом не можуть одержати правову охорону:

- об'єкти архітектури (крім малих архітектурних форм), промислові гідротехнічні та інші стаціонарні споруди;
- друкована продукція як така;
- об'єкти нестійкої форми з рідких, газоподібних, сипких або подібних їм речовин.

6.4 Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок

Удалено: ¶

1. Набуття права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок засвідчується патентом.
2. Обсяг правової охорони визначається формулою винаходу, корисної моделі, сукупністю суттєвих ознак промислового зразка.
3. Умови та порядок видачі патенту встановлюються законом.

Патент (патент на винахід, деклараційний патент на винахід, деклараційний патент на корисну модель, патент (деклараційний патент) на секретний винахід, деклараційний патент на секретну корисну модель) — охоронний документ, що засвідчує пріоритет, авторство і право власності на винахід (корисну модель):

Удалено:);

- патент на винахід — різновид патенту, що видається за результатами кваліфікаційної експертизи заявки на винахід;

Формат: Список

- деклараційний патент на винахід — різновид патенту, що видається за результатами формальної експертизи та експертизи на локальну новизну заявки на винахід;

- деклараційний патент на корисну модель — різновид патенту, що видається за результатами формальної експертизи заявки на корисну модель;

- патент (деклараційний патент) на секретний винахід — різновид патенту, що видається на винахід, віднесений до державної таємниці;

- деклараційний патент на секретну корисну модель — різновид патенту, що видається на корисну модель, віднесено до державної таємниці.

Удалено: ;

Можна виділити кілька важливих особливостей патентного права на винаходи:

- права на запатентовану розробку, обмежені національними рамками відповідної країни. На той самий об'єкт у різних країнах патент може бути виданий різним особам;

- права, що випливають із патенту, діють лише певний проміжок часу;

- на патентовласника покладається обов'язок використати свій патент і сплачувати щорічні мита за його підтримку.

Термін дії патентів:

- патенту України на винахід – 20 років від дати подання заявки до Установи;

- деклараційного патенту на винахід – 6 років від дати подання заявки до Установи;

- патенту на винахід, об'єктом якого є лікарський засіб, засіб захисту тварин, засіб захисту рослин тощо, використання якого потребує дозволу відповідного компетентного органу, може бути продовжено за клопотанням власника цього патенту на строк, що дорівнює періоду між датою подання заявки та датою одержання такого дозволу, але не більше, ніж на 5 років;

- деклараційного патенту на корисну модель – 10 років від дати подання заявки до Установи.

- патенту (деклараційного патенту) на секретний винахід і деклараційного патенту на секретну корисну модель – дорівнює строку засекречування винаходу (корисної моделі), але не може бути довшим від визначеного за Законом „Про охорону прав на винаходи і корисні моделі” строку дії охорони винаходу (корисної моделі).

Дія патенту може припинятися достроково внаслідок відмови власника у вигляді заяви, а також несплати у встановлений строк річного збору за підтримання чинності патенту.

Удалено: Ь

Правова охорона надається винаходу (корисній моделі), що не суперечить публічному порядку, принципам гуманності і моралі та відповідає умовам патентоздатності.

Особі, яка бажає одержати патент, необхідно подати заявку до Установи – Державного департаменту інтелектуальної власності. Заявка може подаватись патентним повіреним або іншою довіреною особою, які належним чином зареєстровані.

Заявка повинна включати:

- заяву про видачу патенту на винахід з проведенням кваліфікаційної експертизи чи деклараційного патенту на винахід (корисну модель);
- опис винаходу (корисної моделі);
- формулу винаходу (корисної моделі);
- креслення (якщо на них є посилання в описі);
- реферат (тільки для винаходів або корисних моделей).

Формула винаходу (корисної моделі) повинна виражати його суть, базуватися на описі і викладатися у певному порядку ясно і стисло. Обсяг охорони, що надається, визначається формулою винаходу або корисної моделі. Докладно порядок складання заявки на видачу патенту на винахід та заявки на корисну модель регулюється «Правилами складання і подання заявки на винахід та заявки на корисну модель», зміненими 17 березня 2004р., а заявки на видачу патенту на промисловий зразок – «Правилами складання та подання заявки на промисловий зразок», зміненими 28 листопада 2003р.

Удалено: визначеному

Після подання заявки здійснюється її попередній розгляд на наявність в ній матеріалів, що містять державну таємницю. Також повинна бути чітко встановлена дата подання заявки. Датою подання є отримання Установою матеріалів, що містять клопотання про видачу патенту, викладене українською мовою; інформація про заявника, опис об'єкта промислової власності, його формулу або зображення виробу. Якщо заявка відповідає закону, приймається рішення про встановлення дати подання заявки. Якщо ні – заявнику надається двомісячний строк для внесення змін до матеріалів. У разі усунення невідповідності у цей строк датою подання заявки вважається дата отримання Установою виправлених або доповнених матеріалів.

Після подання заявки та за наявності документу про сплату збору за її подання проводиться формальна експертиза. За результатами цієї експертизи встановлюється:

- чи є об'єктом промислової власності заявлена пропозиція;
- відповідають чи ні подані матеріали вимогам закону;
- перевіряється документ про сплату збору за подання заявки на відповідність встановленим вимогам.

Установа може прийняти рішення про закінчення формальної експертизи, про необхідність внесення змін чи доповнень до матеріалів заявки; про відмову у видачі патенту. За результатами формальної експертизи Установа приймає рішення про видачу деклараційного патенту на корисну модель або патенту на корисний зразок. Для отримання деклараційного патенту на винахід крім експертизи за формальними ознаками потрібно провести експертизу заявки на локальну новизну винаходу. Локальна новизна винаходу встановлюється за виданими в Україні патентами на винаходи і за поданими до Установи заявками про видачу патентів. При позитивному результаті експертизи заявки на локальну новизну Установа приймає рішення про видачу заявнику деклараційного патенту на винахід.

Удалено: у

Удалено: оду

Наступним етапом у розгляді заявок є кваліфікаційна експертиза. Вона проводиться лише стосовно винаходів. Кваліфікаційна експертиза проводиться за клопотання заявника або будь-якої особи. Ця особа може

ознайомитись з матеріалами заявки в офіційному бюлетні установи, де вони публікуються після проведення формальної експертизи та експертизи на локальну новизну. Метою кваліфікаційної експертизи є встановлення відповідності заявленої пропозиції вимогам патентоспроможності, тобто новизні, винахідницькому рівню та промисловій придатності. За результатами кваліфікаційної експертизи Установа приймає рішення про видачу патенту чи про відмову у видачі патенту.

Удалено: i

На підставі цього рішення та за наявності документа про видачу патенту, за наявності документа про сплату відповідного збору здійснюється державна реєстрація патенту, для чого вносяться відповідні відомості до Реєстру. Одночасно з реєстрацією Установа публікує відомості про видачу патенту на винахід чи промисловий зразок або деклараційного патенту на винахід чи корисну модель. Видача патенту здійснюється Установою у місячний строк після його державної реєстрації.

Удалено: при

Удалено: при

Удалено: у

Удалено: а

Удалено: а

Безсумнівно, програми можуть бути захищені патентом на винахід, якщо вони є частиною патентоспроможного об'єкта — пристрою або способу.

Так, наприклад, у складі деякого сумісного з комп'ютером пристрою можуть бути запатентовані програми-драйвери. Як спосіб, можливе патентування деяких алгоритмів.

Удалено: а

Удалено: ,

Удалено: ¶

6.5 Суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок

Суб'єктами права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок є:

- 1) винахідник, автор промислового зразка;
- 2) інші особи, які набули прав на винахід, корисну модель та промисловий зразок за договором чи законом.

Винахідник – фізична особа, творчою працею якої створено об'єкт, який визнано винаходом або корисною моделлю. Автор – фізична особа, творчою працею якої створено об'єкт, який визнано промисловим зразком.

Для визнання особи винахідником, автором не має значення його вік або стан дієздатності. Малолітнім або недієздатним особам можуть належати особисті немайнові права на винахід, корисну модель та промисловий зразок. Майнові права здійснюють від їхнього імені родичі та опікуни. Особи, дієздатність яких обмежена, здійснюють свої майнові права інтелектуальної власності тільки за згодою їх піклувальників. Особи віком від 14 до 18 років здійснюють свої права самостійно.

Удалено:

На рівні з громадянами країни право інтелектуальної власності мають іноземні громадяни та особи без громадянства, якщо ці особи мають постійне місце проживання поза межами країни, то вони реалізують свої права через патентних повірених.

Удалено: а

Якщо винахідників або авторів декілька, то всі вони мають право на одержання патенту. Вони можуть здійснювати свої права спільно – на підставі угоди між ними. Для визнання особи винахідником необхідний її особистий творчий внесок у створення винаходу, корисної моделі. Для цього недостатньо надання особою технічної, організаційної або матеріальної допомоги.

Винахіднику, автору належить особисте немайнове право на винахід, корисну модель або промисловий зразок. Це право є невід’ємним та діє безстроково. Винахідник має право на присвоєння його імені створеному ним об’єкту промислової власності.

До інших суб’єктів інтелектуальної власності належать інші заявники на одержання патенту та правонаступники цих осіб та винахідників і авторів.

Удалено: o

Крім винахідників та авторів заявниками можуть бути будь-які фізичні та юридичні особи, які мають на це право. Перш за все необхідно згадати про такого суб’єкта як роботодавець. Відповідно до ЦК майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок, створені у зв’язку з виконанням трудового договору, належать працівникові, який створив ці об’єкти, та юридичній або фізичній особі де або у якій він працює. Згідно ЗУ «Про винаходи і корисні моделі» винахідник подає роботодавцю письмове повідомлення про створений ним службовий винахід (корисну модель) з описом, що розкриває суть винаходу (корисної моделі) достатньо ясно і повно.

Удалено: ,

Роботодавець повинен протягом чотирьох місяців від дати одержання від винахідника повідомлення подати до Установи заявку на одержання патенту чи передати право на його одержання іншій особі або прийняти рішення про збереження службового винаходу (корисної моделі) як конфіденційної інформації. У цей же строк роботодавець повинен укласти з винахідником письмовий договір щодо розміру та умови виплати йому (його правонаступнику) винагороди відповідно до економічної цінності винаходу (корисної моделі) і (або) іншої вигоди, яка може бути одержана роботодавцем.

Якщо роботодавець не виконає зазначених вимог у встановлений строк, то право на одержання патенту на службовий винахід (корисну модель) переходить до винахідника або його правонаступника. У цьому випадку за роботодавцем залишається переважне право на придбання ліцензії.

Строк збереження роботодавцем чи його правонаступником службового винаходу (корисної моделі) як конфіденційної інформації у разі його невикористання не повинен перевищувати чотирьох років. У іншому випадку право на одержання патенту на службовий винахід (корисну модель) переходить до винахідника чи його правонаступника.

Удалено: протилежному

П правонаступниками, як суб'єктами права інтелектуальної власності, можуть бути спадкоємці та інші особи, до яких це право переходить в силу закону чи договору. Особисті немайнові права не можуть перейти до іншої особи, тому що вони невід'ємно пов'язані з винахідником чи автором. Майнові права на винахід, корисну модель, промисловий зразок можуть перейти у спадщину в силу закону чи заповіту.

Майнові права можуть перейти до іншої особи повністю – договір чи передачу права власності на об'єкт промислової власності або частково – ліцензійний договір. Майнові права переходять до іншої особи за рішенням Кабінету Міністрів чи суду (примусова ліцензія).

Удалено: ¶

6.6 Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок

Майновими правами інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок є:

- 1) право на використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка;
- 2) виключне право дозволяти використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка (видавати ліцензії);
- 3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню винаходу, корисної моделі, промислового зразка, в тому числі забороняти таке використання;
- 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок належать власникові відповідного патенту, якщо інше не встановлено договором чи законом.

Майнові права інтелектуальної власності діють від дати, наступної за датою їх державної реєстрації.

Згідно зі ст. 28 ЗУ «Про винаходи і корисні моделі»

Патент надає його власнику виключне право використовувати винахід (корисну модель) за своїм розсудом, якщо таке використання не порушує прав інших власників патентів.

Використання секретного винаходу (корисної моделі) власником патенту має здійснюватися з додержанням вимог Закону України “Про державну таємницю” та за погодженням із Державним експертом.

Використанням винаходу (корисної моделі) визнається:

- виготовлення, пропонування для продажу, застосування або ввезення, зберігання, інше введення в господарський обіг в зазначених цілях продукту, виготовленого із застосуванням запатентованого винаходу (корисної моделі);

- застосування способу, що охороняється патентом, або пропонування його для застосування в Україні, якщо особа, яка пропонує цей спосіб, знає про те, що його застосування забороняється без згоди власника патенту або, виходячи з обставин, це і так є очевидним;

- пропонування для продажу, введення в господарський обіг, застосування або ввезення чи зберігання в зазначених цілях продукту, виготовленого безпосередньо способом, що охороняється патентом.

Продукт визнається виготовленим із застосуванням запатентованого винаходу (корисної моделі), якщо при цьому використано кожен ознаку, включену до незалежного пункту формули винаходу (корисної моделі), або ознаку, еквівалентну їй.

Виключні права власника патенту (деклараційного патенту) на секретний винахід і деклараційного патенту на секретну корисну модель обмежуються Законом України “Про державну таємницю” і відповідними рішеннями Державного експерта.

Власник патенту (деклараційного патенту) на секретний винахід чи деклараційного патенту на секретну корисну модель має право на одержання від державного органу, визначеного Кабінетом Міністрів України, грошової компенсації на покриття витрат за сплату зборів, передбачених цим Законом.

Спори щодо розмірів і порядку виплати грошової компенсації вирішуються у судовому порядку.

Власник патенту може використовувати попереджувальне маркування із зазначенням номера патенту на продукті чи на упаковці продукту, виготовленого із застосуванням запатентованого винаходу.

Патент надає його власнику право забороняти іншим особам використовувати винахід (корисну модель) без його дозволу, за винятком випадків, коли таке використання не визнається згідно з Законом порушенням прав, що надаються патентом.

Власник патенту може передавати на підставі договору право власності на винахід (корисну модель) будь-якій особі, яка стає його правонаступником, а щодо секретного винаходу (корисної моделі) — тільки за погодженням із Державним експертом.

Власник патенту надає будь-якій особі дозвіл (видає ліцензію) на використання винаходу (корисної моделі) на підставі ліцензійного договору, а щодо секретного винаходу (корисної моделі) такий дозвіл надається тільки за погодженням із Державним експертом.

За ліцензійним договором власник патенту (ліцензіар) передає право на використання винаходу (корисної моделі) іншій особі (ліцензіату), яка бере на себе зобов’язання вносити ліцензіару обумовлені договором платежі і здійснювати інші дії, передбачені договором про виключну або невиключну ліцензію.

За договором про виключну ліцензію ліцензіар передає право на використання винаходу (корисної моделі) ліцензіату в певному обсязі, на певній території і на обумовлений строк, залишаючи за собою право використовувати винахід (корисну модель) в частині, що не передається ліцензіату. При цьому ліцензіар не має права надавати ліцензії на використання винаходу (корисної моделі) іншій особі на цій самій території в обсязі наданих ліцензіату прав.

Удалено: визначе

Удалено: же

За договором про невиключну ліцензію ліцензіар передає право на використання винаходу (корисної моделі) ліцензіату, залишаючи за собою право на використання винаходу (корисної моделі), включаючи право надання ліцензій іншим особам.

Договір про передачу права власності на винахід (корисну модель) і ліцензійний договір вважаються дійсними, якщо вони укладені у письмовій формі і підписані сторонами. Зазначені договори набувають чинності щодо будь-якої іншої особи лише після їх реєстрації в Установі (Державному департаменті інтелектуальної власності).

Удалено: стосовн

Власник патенту на винахід, деклараційного патенту на винахід, крім патенту (деклараційного патенту) на секретний винахід чи деклараційного патенту на секретну корисну модель, має право подати до Установи для офіційної публікації заяву про готовність надання будь-якій особі дозволу на використання запатентованого винаходу (корисної моделі). У цьому разі річний збір за підтримання чинності патенту зменшується на 50 відсотків починаючи з року, наступного за роком публікації такої заяви.

Особа, яка виявила бажання скористатися зазначеним дозволом, зобов'язана укласти з власником патенту чи деклараційного патенту договір про платежі. Спори, що виникають під час виконання цього договору, вирішуються у судовому порядку.

Якщо жодна особа не заявила власнику патенту про свої наміри щодо використання винаходу (корисної моделі), він може подати до Установи письмове клопотання про відкликання своєї заяви. У цьому разі річний збір за підтримання чинності патенту сплачується у повному розмірі починаючи з року, наступного за роком публікації такого клопотання.

Права, що випливають з патенту, не зачіпають будь-які інші особисті майнові чи немайнові права винахідника, що регулюються іншим законодавством України.

6.7 Дії, які не визнаються порушенням права інтелектуальної власності

Удалено: ¶

Будь-яка особа, яка до дати подання до Установи заявки або, якщо заявлено пріоритет, до дати її пріоритету в інтересах своєї діяльності з комерційною метою добросовісно використала в Україні технологічне

(технічне) вирішення, тотожне заявленому винаходу (корисній моделі), чи здійснила значну і серйозну підготовку для такого використання, зберігає право на безоплатне продовження цього використання або на використання винаходу (корисної моделі), як це передбачалося зазначеною підготовкою (право попереднього користування).

Право попереднього користування обмежується тим обсягом використання тотожного заявленому винаходу вирішення, яким воно було на дату подання заявки.

Право попереднього користування може передаватися або переходити до іншої особи тільки разом з підприємством чи діловою практикою або тією частиною підприємства чи ділової практики, в яких було використано вирішення, тотожне заявленому винаходу (корисній моделі), чи здійснено значну і серйозну підготовку для такого використання.

Не визнається порушенням прав, що впливають з патенту, використання запатентованого винаходу (корисної моделі):

- в конструкції чи при експлуатації транспортного засобу іноземної держави, який тимчасово або випадково перебуває у водах, повітряному просторі чи на території України, за умови, що винахід (корисна модель) використовується виключно для потреб зазначеного засобу;

- без комерційної мети;

- з науковою метою або в порядку експерименту;

- за надзвичайних обставин (стихійне лихо, катастрофа, епідемія тощо);

- при разовому виготовленні ліків в аптеках за рецептом лікаря.

Не визнається порушенням прав, що впливають з патенту, введення в господарський обіг виготовленого із застосуванням запатентованого винаходу (корисної моделі) продукту будь-якою особою, яка придбала його без порушення прав власника.

Продукт, виготовлений із застосуванням запатентованого винаходу (корисної моделі), вважається придбаним без порушення прав власника патенту, якщо цей продукт був виготовлений і (або) після виготовлення введений в обіг власником патенту чи іншою особою за його спеціальним дозволом (ліцензією).

Не визнається порушенням прав, що впливають з патенту, використання з комерційною метою винаходу будь-якою особою, яка придбала продукт, виготовлений із застосуванням запатентованого винаходу, і не могла знати, що цей продукт був виготовлений чи введений в обіг з порушенням прав, що надаються патентом. Проте після одержання відповідного повідомлення власника прав зазначена особа повинна припинити використання продукту або виплатити власнику прав відповідні кошти, розмір яких встановлюється відповідно до законів або за

згодою сторін. Спори щодо цих розрахунків та порядку їх виплати вирішуються у судовому порядку.

В законі є випадки, коли використовувати патент може інша особа без дозволу власника.

Удалено: існують

Таким випадком є невикористання об'єктів промислової власності в Україні протягом трьох років від дати, наступної за датою їх державної реєстрації або від дати, коли їх використання було припинено. У цьому випадку, будь-яка особа у разі відмови власника права на зареєстровані об'єкти промислової власності від укладення ліцензійного договору може звернутися до суду із заявою про надання їй дозволу на їх використання. Якщо власник патенту не доведе, що факт невикористання зумовлений поважними причинами, суд може винести рішення про надання дозволу на використання заінтересованих осіб з зазначенням обсягу використання, строку дії дозволу, розміру та порядку виплати винагороди власнику прав.

Удалено: разі

Власник патенту зобов'язаний дати дозвіл на використання винаходу, корисної моделі чи промислового зразка власнику пізніше виданого патенту, якщо об'єкт промислової власності останнього призначений для іншої мети або має значні техніко-економічні переваги і не може використовуватися без порушення прав першого власника. Такий дозвіл надається в необхідному обсязі.

Удалено: п

Також Кабінет Міністрів України, виходячи з суспільних інтересів та інтересів національної безпеки, може дозволити використання зареєстрованого об'єкта промислової власності без згоди його власника. У цьому випадку власнику виплачується відповідна компенсація.

За умови підтримання чинності патенту його власник повинен сплачувати щорічні збори. Ці збори сплачуються відповідно до «Внесення змін до Положення про порядок сплати за дії, пов'язані з охороною прав на об'єкти інтелектуальної власності» від 16.06.2003р.

Для набрання чинності майнових прав на винахід у загальному порядку їх треба відповідним чином зареєструвати. Але ця процедура дуже складна і потребує багато часу. Тому законом передбачається можливість тимчасової чинності майнових прав.

Майнові права тимчасово набувають чинності після опублікування Установою у своєму офіційному бюлетені відомостей про заявку на умови, якщо вона не є відкликаною, не вважається відкликаною або щодо неї не прийнято рішення про відмову у видачі патенту. Такі відомості публікуються після закінчення 18 місяців від дати подання заявки на видачу патенту про винахід, а якщо заявлено пріоритет, то від дати її пріоритету. За клопотанням заявника Установа публікує відомості про заявку раніше зазначеного строку.

Удалено: за

Удалено: о

Удалено: і

Тимчасова правова охорона надає заявникові можливість отримати відповідну компенсацію за збитки, завдані використанням винаходу без

дозволу будь-якою особою, якщо ця особа дійсно знала або отримала письмове повідомлення про те, що відомості про заявку на винахід опубліковані. Зазначена компенсація може бути одержана заявником тільки після одержання ним патенту.

Дія тимчасової реєстрації майнових прав припиняється від дати публікації в офіційному бюлетні Установи відомостей про видачу патенту на винахід чи повідомлення про припинення діловодства щодо заявки.

Існують випадки, коли загальний строк чинності майнових прав може бути подовжений. Це стосується строку щодо винаходу, використання якого потребує дозволу компетентного органу, він може бути подовжений на строк, що дорівнює періоду між датою подання заявки на винахід та датою одержання такого дозволу, але не більше ніж на 5 років.

Для продовження цього терміну власник патенту повинен подати клопотання до Установи не пізніше, ніж за 6 місяців до закінчення дії патенту. Клопотання викладається в довільній формі українською мовою, має стосуватися одного патенту і містити:

- номер патенту;
- номер та дату подання заявки на винахід;
- назву винаходу;
- повне ім'я особи або найменування юридичної особи – власника патенту, його місце проживання чи місцезнаходження;
- адресу для листування.

Удалено: а

Удалено: ;

До клопотання додаються:

- завірена копія документу, що надає дозвіл на використання винаходу;
- довіреність, якщо клопотання за дорученням власника патенту подає представник у справах інтелектуальної власності або інша довірена особа.

Клопотання розглядається Установою протягом одного місяця. У разі відповідності клопотання та документів, які додаються до нього, вимогам закону Установа приймає рішення про продовження строку. Власнику патенту надсилається доповнення до патенту. У іншому випадку Установа посилає особі, яка подала клопотання, повідомлення із зазначенням невідповідностей та запит про надання додаткових документів, якщо вони необхідні. Власнику патенту надається два місяці від дати одержання повідомлення для усунення невідповідностей та надання додаткових документів. Якщо власник патенту виконає необхідні умови у цей строк, то Установа у місячний строк від дати надходження виправлених матеріалів розглядає їх.

Удалено: протилежно

Удалено: –

Удалено: направляє

Рішення про відмову в продовженні строку дії патенту приймається, якщо:

Удалено:

- клопотання та документи, що додаються до нього, не відповідають вимогам, зазначеним у законі;

- згаяно шестимісячний строк до закінчення дії патенту;

Удалено: опуще

- згаяно строк виправлення матеріалів;

Удалено: опуще

- патент визнано недійсним;

- дію патенту припинено.

Строк чинності майнових прав на корисну модель та промисловий зразок може бути припинений достроково, але не може бути подовжений.

Дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок

Чинність майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок може бути припинено достроково за ініціативою особи, якій вони належать, якщо це не суперечить умовам договору, а також в інших випадках, передбачених законом.

Удалено: ч

Одним з таких випадків є відмовлення в будь-який час власника патенту від нього повністю або частково. Якщо власник патенту раніше уклав договір про надання дозволу на використання винаходу, корисної моделі чи промислового зразка, він зобов'язаний попередити про повну або часткову відмову від патенту особу, з якою такий договір укладений. Відмовитись від патенту можливо, якщо це не суперечить умовам договору. Забороняється відмовлятися від патенту, якщо на об'єкт промислової власності накладено арешт за борги.

Удалено: .

Удалено: Я

Відмова від патенту може статись на підставі заяви, поданої до Установи. Заява про повну або часткову відмову від патенту повинна містити необхідні реквізити. У заяві повинно бути зазначено, що особа, яка використовує об'єкт промислової власності за ліцензійним договором, попереджена про відмову, а також відомості про відсутність накладеного арешту на майно, до складу якого входять права на зазначені об'єкти. Заява підписується власником патенту, а якщо власник патенту юридична особа – уповноваженою особою.

Удалено:

У разі часткової відмови від патенту до заяви додаються:

- документ про сплату збору за внесення змін до реєстру щодо патенту;

- експертний висновок щодо відповідності умовам патентоздатності винаходу у разі часткової відмови від патенту.

Відмова від патенту набуває чинності з дня публікації про це в офіційному бюлетні Установи. Обов'язком власника патенту є сплата щорічного збору за підтримання чинності патенту на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Іншим випадком дострокового припинення чинності майнових прав є відмова від плати цього збору. Річний збір сплачується за кожний рік його дії, починаючи від дати подання заявки. Документ про першу сплату за дію патенту на винахід чи корисну модель має надійти до Установи не пізніше 4 місяців від дати публікації

відомостей про видачу патенту, а за дію патенту на корисний зразок – одночасно з документом про сплату збору за видачу патенту. Документ про сплату збору за кожний наступний рік має надійти або бути відправлений до Установи до кінця поточного року дії патенту за умови сплати збору протягом його останніх чотирьох місяців (для промислових зразків – останніх двох місяців). Дія патенту припиняється з першого дня, за який збір не сплачено.

Але протягом дванадцяти місяців (для промислових зразків протягом шести місяців) після припинення дії патенту власник патенту має право сплатити заборгованість разом зі штрафом у розмірі п'ятдесяти відсотків збору. У цьому випадку чинність майнових прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок відновлюється. Якщо протягом цього строку заборгованість не буде сплачено, Установа публікує відомості про припинення дії патенту.

6.8 Припинення чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок

Удалено: ¶

У разі припинення чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок ці об'єкти можуть вільно та безоплатно використовуватися будь-якою особою, за винятками, встановленими законом.

Якщо у зв'язку з достроковим припиненням чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок завдано збитків особі, якій було надано дозвіл на використання цих об'єктів, такі збитки відшкодовуються особою, яка надала зазначений дозвіл, якщо інше не встановлено договором чи законом.

Строк чинності майнових прав на винахід становить двадцять років, на корисну модель – десять років, на промисловий зразок – п'ятнадцять років. Цей строк обчислюється від дати подання заявки на отримання патенту або деклараційного патенту.

Також припинення виключних прав майнової власності може статися у разі дострокового припинення дії патенту, тобто у разі повної або часткової відмови від патенту або у разі несплати збору за підтримку чинності патенту.

Наслідком припинення виключних майнових прав інтелектуальної власності буде відсутність власника об'єктів промислової власності.

Відновлення чинності достроково припинених виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок

Чинність достроково припинених виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок

може бути відновлено у порядку, встановленому законом, за заявою особи, якій ці права належали у момент їх припинення.

Причини відмови від патенту можуть бути найрізноманітніші – відсутність засобів використання об'єктів промислової власності, неможливість сплачування щорічних зборів, відсутність комерційної перспективи реалізації об'єкта. Але через деякий час в особи, якій належали майнові права у момент їх припинення, може з'явитися можливість використовувати винахід, корисну модель чи промисловий зразок. У законі передбачається можливість відновлення припинених прав.

Удалено: і

Відновити припинені права особа, якій ці права належали у момент їх припинення, може шляхом подання відповідної заяви до Установи.

Як зазначалося раніше, наслідком припинення чинності майнових прав є можливість використання об'єктів іншою особою. Постає питання: що робити, якщо особа, якій належали права до дострокового припинення їх чинності, вирішила їх відновити, а об'єкт промислової власності, який їй належав, використовує будь-яка інша особа? У цьому випадку особа, яка почала добросовісно використовувати винахід, корисну модель чи промисловий зразок або зробила серйозну та ефективну підготовку до такого використання, має право на продовження використання і після відновлення права законного власника.

Проте, у законі передбачається можливість відновлення чинності майнових прав, які були припинені через несплату щорічних зборів за підтримання чинності патенту. Ця можливість полягає в тому, що власник патенту протягом 12 місяців з дати, коли дія патенту була припинена, має право сплатити свою заборгованість, але разом зі штрафом у розмірі 50% збору. При сплаті заборгованості та штрафу, чинність майнових прав інтелектуальної власності відновлюються.

Способом припинення правової охорони є визнання недійсними прав інтелектуальної власності, тобто визнання недійсним патенту. Недійсним повністю або частково може бути визнано тільки деклараційний патент відповідно ЗУ «Про охорону прав на винаходи та корисні моделі» та «Про охорону прав на промислові зразки» тільки в судовому порядку і за таких підстав:

Удалено: и

а) невідповідності запатентованого винаходу, корисної моделі, промислового зразка умовам здатності для набуття права інтелектуальної власності;

Удалено: ,

б) наявності у формулі винаходу, корисної моделі або у сукупності суттєвих ознак промислового зразка ознак, яких не було у поданій заявці;

в) порушення вимог патентування цих об'єктів в іноземних державах.

З метою визнання патенту недійсним будь-яка особа може подати до Держдепартаменту клопотання про проведення експертизи

запатентованого винаходу, корисної моделі чи промислового зразка на відповідність умовам здатності для набуття права інтелектуальної власності. За подання клопотання ця особа сплачує збір. Документ про сплату збору повинен надійти до Установи разом з клопотанням. Якщо такий документ не надійде, клопотання вважається неподаним. Власника деклараційного патенту повідомляють про надходження такого клопотання.

Експертиза запатентованого винаходу проводиться на відповідність умовам новизни, винахідницького рівня, промислової придатності, в обсязі опублікованих формул і опису деклараційного патенту. При перевірці формули винаходу визначають наявність у ній суттєвих ознак заявленого об'єкту, сукупність яких є достатньою для досягнення заявником технічного результату.

Удалено: ,

Удалено: я

Експертиза запатентованої корисної моделі проводиться на відповідність умовам новизни та промислової придатності, а промислового зразка – на відповідність тільки умовам новизни.

За результатами експертизи особі, яка подала клопотання надсилається експертний висновок. На підставі цього висновку суд приймає рішення про визнання патенту недійсним повністю або частково. Відомості про визнання патенту недійсним Установа публікує у своєму офіційному бюлетні. Також, на підставі рішення суду, до Державного реєстра патентів України на винаходи (корисні моделі, промислові зразки) вносяться відомості про визнання патенту недійсним повністю або частково.

Патент або його частина, отже майнові права, що впливають з нього, визнані недійсними, вважаються такими що не набрали чинності з дати, наступної за датою їх державної реєстрації.

6.9 Право попереднього користувача на винахід, корисну модель, промисловий зразок

Удалено: ¶

Будь-яка особа, яка до дати подання заявки на винахід, корисну модель, промисловий зразок або, якщо було заявлено пріоритет, до дати пріоритету заявки в інтересах своєї діяльності добросовісно використала винахід, корисну модель, промисловий зразок в Україні або здійснила значну і серйозну підготовку для такого використання, має право на безоплатне продовження такого використання або використання, яке передбачалося зазначеною підготовкою (право попереднього користувача).

Право попереднього користувача може передаватися або переходити до іншої особи тільки разом із підприємством чи діловою практикою або з тією частиною підприємства чи ділової практики, в яких було використано винахід, корисну модель, промисловий зразок або здійснено значну і серйозну підготовку для такого використання.

Право попереднього користувача існує в законодавстві багатьох країн світу. Його містять авторитетні міжнародні документи, такі як Паризька конвенція про охорону промислової власності або Патентна інструкція до Євразійської патентної конвенції. Право попереднього користувача існує за наявності таких випадків:

Удалено: деяких документів,

Удалено: як

- два різні винахідники самостійно створили два тотожні рішення незалежно один від одного, шляхом власної добросовісної творчої праці;

- особа, яка претендує на право попереднього користувача, реально використовує винахід, корисну модель або промисловий зразок або здійснила значне і серйозне приготування до використання зазначених об'єктів. Не виникне права попереднього користувача, якщо об'єкт промислової власності розроблено, але він не використовується або не робиться підготовка до такого використання;

- використання або підготовка до використання винаходу, корисної моделі або промислового зразка повинно мати на території України. Ті ж самі дії, здійснені за кордоном, не можуть бути підставою для виникнення права попереднього користувача;

- використання чи підготовка до використання повинні бути здійснені до подання заявки на видачу патенту на тотожний винахід, корисну модель, промисловий зразок.

Удалено: таке

Удалено: о

Удалено: е

Удалено: і

Цивільний кодекс підкреслює, що право попереднього користувача має безоплатний характер, тобто суб'єкт цього права не повинен виплачувати будь-яку винагороду суб'єкту права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель чи промисловий зразок. На відміну від власника майнових прав, суб'єкт права попереднього користувача не може заборонити використання зазначених об'єктів промислової власності третім особам. Для попереднього користувача також є обмеженням обсяг користування. Він не може бути розширений проти того, який склався до подання заявки на отримання патенту.

Неможливо відчужити право попереднього користувача. Воно може передаватися або переходити до іншої особи тільки разом із підприємством чи діловою практикою або з тією частиною підприємства чи ділової практики, в яких було використано винахід, корисну модель чи промисловий зразок або здійснено значну і серйозну підготовку до такого використання. Суб'єкт цього права не має права видати іншим особам ліцензії на використання винаходу, корисної моделі чи промислового зразка. Законодавством не передбачено видачу будь-якого охоронного документа, який засвідчував би право попереднього користувача.

Удалено: и

Удалено: у

Спори між власником майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель чи промисловий зразок і суб'єктом права попереднього користувача розв'язуються у судовому порядку. Тягар доведення прав попереднього користувача лежить на його суб'єкті.

6.10 Адміністративна відповідальність

Стаття 51-2 Кодексу про адміністративні правопорушення:

„Незаконне використання об'єкта права інтелектуальної власності, привласнення авторства на такий об'єкт, що охороняється законом, - тягне за собою накладення штрафу від десяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією незаконно виготовленої продукції та обладнання і матеріалів, які призначені для її виготовлення”.

6.11 Кримінальна відповідальність

Стаття 177 Кримінального кодексу України.

1. Незаконне використання винаходу, корисної моделі, промислового зразка, привласнення авторства на них або інше умисне порушення права на ці об'єкти, якщо це завдало матеріальної шкоди у великому розмірі, - караються штрафом від двохсот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк з конфіскацією відповідної продукції та знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для її виготовлення.

2. Ті самі дії, якщо вони вчинені повторно, або за попередньою змовою групою осіб, або завдали матеріальної шкоди в особливо великому розмірі, - караються штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з конфіскацією відповідної продукції та знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для її виготовлення.

3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені службовою особою з використанням службового становища щодо підлеглої особи, - караються штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Запитання до 6-го розділу

1. Поняття винаходу, корисної моделі, промислового зразка.
2. Патент на винахід.
3. Зміст заявки на винахід.
4. Використання винаходу.
5. Дії, які не визнаються порушенням прав, що впливають з патенту.
6. Використання запатентованого винаходу.
7. Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.
8. Продовження терміну дії патенту.

Удалено: ¶

Удалено: Вже згадана с

Удалено: (літературного чи художнього твору, їх виконання, фонограми, передачі організації мовлення, комп'ютерної програми, бази даних, наукового відкриття, винаходу, корисної моделі, промислового зразка, знака для товарів і послуг, топографії інтегральної мікросхеми, раціоналізаторської пропозиції, сорту рослин тощо),

Удалено: або інше умисне порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності

Удалено: ¶

Удалено: „Порушення прав на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію”.

Удалено: „

Удалено: топографії інтегральної мікросхеми, сорту рослин, раціоналізаторської пропозиції,

Удалено: ,

Удалено: ,

Удалено: ,

Удалено: ,

Формат: Список

Удалено: є

Удалено: ,

7 ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА КОМПОНУВАННЯ ІНТЕГРАЛЬНОЇ МІКРОСХЕМИ

Удалено: ¶

7.1 Компонування інтегральної мікросхеми

Удалено: ¶

Компонування інтегральної мікросхеми вважається придатним для набуття права інтелектуальної власності на нього, якщо воно є оригінальним.

Інтегральна мікросхема (ІМС) - мікроелектронний виріб кінцевої або проміжної форми, призначений для виконання функцій електронної схеми, елементи і з'єднання якого неподільно сформовані в об'ємі (або) на поверхні матеріалу, що становлять основу такого виробу, незалежно від способу його виготовлення.

Компонування інтегральної мікросхеми – зафіксоване на матеріальному носіїві просторово-геометричне розміщення сукупності елементів інтегральної мікросхеми та з'єднань між ними.

Тільки оригінальне компонування інтегральної мікросхеми придатне для набуття права інтелектуальної власності. Воно визнається оригінальним, якщо не створено шляхом прямого відтворення (копіювання) іншого компонування інтегральної мікросхеми, має відмінності, що надають йому нові властивості, і не було відоме у галузі мікроелектроніки до дати подання заявки до Установи (Державного департаменту інтелектуальної власності) або до дати його першого використання. Навіть, якщо компонування містить елементи, відомі в галузі мікроелектроніки, воно може бути визнане оригінальним, якщо сукупність цих елементів відповідає вказаним вимогам.

Удалено: ,

Компонування інтегральної мікросхеми визнається оригінальним, якщо інформація про нього була розкрита автором або іншою особою, яка одержала від автора прямо чи опосередковано таку інформацію, але не раніше, ніж за два роки до подання до Установи заявки на реєстрацію цього компонування. Не може бути визнане оригінальним компонування інтегральної мікросхеми, заявка на реєстрацію якого подана до Установи пізніше, ніж через два роки від дати його першого використання. Дата першого використання інтегральної мікросхеми – дата, коли таке використання стало відомим у галузі мікроелектроніки.

7.2 Набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми

Удалено: ¶

Набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми засвідчується свідоцтвом.

Правова охорона компонування ІМС здійснюється шляхом його реєстрації в Установі.

Особливості охорони прав на топології ІМС, віднесені до державної таємниці, визначаються окремим законодавством.

Удалено: топограф

Свідоцтво — документ, що підтверджує реєстрацію Установою топології ІМС і засвідчує виключне право власності на цю топологію ІМС. Свідоцтво діє 10 років від дати подання заявки до Установи. Дія свідоцтва може бути припинена достроково. Цією статтею не охороняються права на ідеї, способи, системи, технології або закодовану інформацію, які можуть бути втілені в компонування ІМС.

Удалено: топограф

Удалено: топограф

Обсяг правової охорони компонування ІМС визначається зображенням цього компонування на матеріальному носіїві.

Для отримання свідоцтва, яке засвідчує право інтелектуальної власності, потрібно зареєструвати компонування ІМС. Особа, яка бажає це зробити, повинна подати заявку до Установи. За дорученням заявника заявку може подавати довірена особа чи патентний повірений.

Заявка повинна відповідати умовам єдності. Заявка складається українською мовою і повинна містити:

- заяву про реєстрацію ІМС;
- матеріали, що ідентифікують компонування ІМС.

У заяві вказуються докладні відомості про заявника (заявників) та автора (авторів). Матеріалами, що ідентифікують компонування ІМС, повинні бути матеріали, які сприймаються візуально і відображають кожний елемент компонування (фотошаблони, збірне креслення або креслення окремих елементів компонування, фотографії кожного елемента компонування, зафіксованого в ІМС), та реферат. Разом із заявкою повинен надійти документ про сплату збору за реєстрацію.

Удалено: у

Датою подання заявки на реєстрацію вважається дата отримання Установою правильно оформленої заявки. У випадку невідповідності матеріалів заявки встановленим вимогам заявникові надається тримісячний термін для їх усунення з дня отримання повідомлення Установою про їх наявність. У разі виправлення матеріалів заявки датою її подання вважається дата отримання Установою виправлених матеріалів.

Наступним етапом є експертиза заявки на реєстрацію ІМС, яка проводиться у тримісячний термін. Під час проведення експертизи:

Удалено: .

Удалено: Експертиза

Удалено: , під час якої:

- визначається належність об'єкта, що заявляється до об'єктів права, які охороняються цією статтею;

- перевіряється заявка на відповідність встановленим вимогам;
- перевіряється наявність документа про сплату збору за реєстрацію встановленого зразка.

За результатами експертизи Установа може прийняти такі рішення:

- про реєстрацію заявленого компонування ІМС;
- про необхідність усунення невідповідності матеріалів заявки або документа про сплату збору за реєстрацію вимогам закону, а якщо це не буде зроблено – про відмову в реєстрації;

Удалено: енту

- про відхилення заявки.

Якщо Установа приймає рішення про реєстрацію заявленого компонування ІМС, то вноситься відповідний запис до Реєстру. Реєстрація компонування здійснюється під відповідальність заявника за його придатність для набуття права інтелектуальної власності. Про реєстрацію компонування Установа публікує відомості в офіційному бюлетні, після чого будь-яка особа може ознайомитись з матеріалами заявки. У місячний термін після реєстрації Установа видає заявникові свідоцтво.

Удалено: якої

Заявник може оскаржити будь-яке рішення Установи до Апеляційної палати. Рішення Апеляційної палати є остаточним і може бути скасоване лише судом.

Удалено: ¶

7.3 Суб'єкти права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми

Суб'єктами права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми є:

- 1) автор компонування інтегральної мікросхеми;
- 2) інші особи, які набули прав на компонування інтегральної мікросхеми за договором чи законом.

Автор компонування ІМС – фізична особа, творчою працею якої створено об'єкт, який визнано компонуванням ІМС. Автором компонування може бути тільки фізична особа.

Удалено: м

Для особи визнання автором не має значення його вік або стан дієздатності. Малолітнім або недієздатним особам можуть належати особисті немайнові права компонування ІМС. Майнові права від їх імені здійснюють від їх родичі та опікуни. Особи, дієздатність яких обмежена, здійснюють свої майнові права інтелектуальної власності тільки за згодою їх піклувальників. Особи, віком від 14 до 18 років здійснюють свої права самостійно.

На рівні з громадянами України мають права іноземні громадяни та особи без громадянства. Якщо ці особи мають постійне місце проживання поза межами України, то вони реалізують свої права через патентних повірених.

Якщо авторів декілька, то всі вони мають право на одержання свідоцтва на компонування ІМС. Вони можуть здійснювати свої права спільно – на підставі угоди між ними. Для визнання особи автором необхідним є її особистий творчий внесок у створення компонування ІМС. Для цього недостатньо надання особою технічної, організаційної або матеріальної допомоги.

Удалено: о

Удалено:

Автору належить особисте немайнове право авторства на компонування ІМС. Це право є невід'ємним та діє безстроково.

До інших осіб – суб'єктів права інтелектуальної власності належать інші заявники на одержання свідоцтва на компонування ІМС та

правонаступники цих осіб та авторів. Крім авторів заявниками можуть бути будь-які фізичні та юридичні особи, які мають на це право. Перш за все, необхідно згадати про такого суб'єкта, як роботодавець. Відповідно до ЦК, майнові права на компонування ІМС, створене у зв'язку з виконанням трудового договору, належить працівникові, який створив цей об'єкт, та юридичній чи фізичній особі, де або у якої він працює, спільно. Договором між цими суб'єктами може бути передбачено інше. ЗУ «Про охорону прав на топології інтегральних мікросхем» віддає право на об'єкт, створений у зв'язку з виконанням трудового договору, роботодавцеві.

Удалено: о

Удалено: ють

ЦК вводить нового суб'єкта інтелектуальної власності – замовника. Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт, створений за замовленням, належить творцеві цього об'єкта та замовникові спільно, якщо інше не передбачено договором.

Правонаступниками як суб'єктами права інтелектуальної власності можуть бути спадкоємці та інші особи, до яких це право переходить в силу закону чи договору. Особисті немайнові права не можуть перейти до іншої особи, тому що вони невід'ємно пов'язані з винахідником чи автором. Майнові права компонування ІМС можуть перейти у спадщину в силу закону або заповіту.

Майнові права можуть перейти до іншої особи повністю – договір про передачу права власності на компонування ІМС або частково – ліцензійний договір. Майнові права переходять до іншої особи за рішенням Кабінету Міністрів України чи суду (примусова ліцензія).

7.4 Майнові права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми

Удалено: Ще одним суб'єктом прав інтелектуальної власності є попередній користувач. Ст 22 ЦК.¶

Удалено: ¶

Майновими правами інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми є:

- 1) право на використання компонування інтегральної мікросхеми;
- 2) виключне право дозволяти використання компонування інтегральної мікросхеми;
- 3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню компонування інтегральної мікросхеми, в тому числі забороняти таке використання;
- 4) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

Майнові права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми належать власнику відповідного свідоцтва, якщо інше не встановлено законом чи договором.

Удалено: о

Удалено: одільцю

Майнові права інтелектуальної власності на компонування ІМС є чинними з дати, наступної за датою їх державної реєстрації. Майнові права можуть бути внеском до статутного капіталу юридичної особи,

Удалено: кладом

предметом договору застави та інших зобов'язань, а також використовуватися в інших цивільних відносинах.

Реєстрація компонування ІМС надає його власнику право використовувати компонування ІМС на свій розсуд, якщо таке використання не порушує прав інших власників зареєстрованих компонувань ІМС. Свідомство про реєстрацію ІМС може бути видано декільком заявникам, якщо таке компонування створено їх спільною працею. У цьому випадку взаємовідносини щодо використання компонування ІМС визначаються договором між ними. У разі відсутності такого договору право інтелектуальної власності здійснюється спільно всіма власниками, але жоден з них не може передавати свої майнові права іншій особі без згоди решти власників.

Удалено: стосовно

Під використанням ІМС слід розуміти:

- копіювання компонування ІМС;
- виготовлення ІМС із застосуванням даного компонування;
- виготовлення будь-яких виробів, що містять такі ІМС;
- ввезення таких ІМС та виробів, що їх містять, на митну територію

України;

- пропонування для продажу, продаж, зберігання в зазначених цілях та інше введення в обіг ІМС, виготовленої із застосуванням даного компонування, та будь-яких виробів, що містять такі ІМС.

ІМС визнається виготовленою із застосуванням зареєстрованого компонування, якщо при цьому використано всі елементи, які визначають компонування ІМС оригінальним.

З метою попередження неправомірного використання, власник прав на зареєстроване компонування ІМС має право сповіщати про реєстрацію цього компонування шляхом позначення відповідним чином компонування або виробів, що містять таке компонування, із зазначенням дати початку строку дії майнових прав на компонування ІМС.

Удалено: ,

Закон визначає дії, які не визнаються порушенням прав на зареєстроване компонування ІМС. Такими діями є використання зареєстрованого компонування ІМС:

- у конструкції чи процесі експлуатації транспортного засобу іноземної держави, який тимчасово або випадково знаходиться у водах, повітряному просторі чи на території України, за умови, що зареєстроване компонування ІМС використовується лише для потреб зазначеного засобу;
- без комерційної мети;
- з науковою метою або в порядку експерименту;
- за надзвичайних обставин (стихійне лихо, катастрофа, епідемія, тощо).

Не визнається порушенням прав власника використання будь-якою особою компонування ІМС, якщо ця особа не знала, не могла знати, що компонування ІМС виготовлено і введено в обіг з порушенням прав. Ця

особа, після одержання відповідного повідомлення повинна припинити використання компонування ІМС.

Удалено: ,

Випадком використання компонування ІМС іншою особою без дозволу власника є: невикористання компонування ІМС в Україні протягом трьох років від дати, наступної за датою його державної реєстрації або від дати, коли використання компонування ІМС було припинено. У цьому разі будь-яка особа, у разі відмови власника прав на зареєстроване компонування ІМС від укладення ліцензійного договору, може звернутися до суду із заявою про надання їй дозволу на використання компонування ІМС. Якщо власник свідоцтва не доведе, що факт невикористання зумовлений поважними причинами, суд може винести рішення про надання дозволу на використання компонування ІМС зацікавленій особі з визначенням обсягу її використання, строку дії дозволу, розміру та порядку виплати винагороди власнику прав.

Удалено: ч

Удалено: не

У випадку, коли Кабінет Міністрів України, виходячи з суспільних інтересів та інтересів національної безпеки, дозволяє використання зареєстрованого компонування ІМС без згоди власника, йому виплачується відповідна компенсація.

Удалено: його

7.5 Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми

Майнові права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми є чинними з дати, наступної за датою їх державної реєстрації за умови підтримання чинності цих прав відповідно до закону.

Строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми спливає через десять років, що відліковуються від дати подання заявки на компонування інтегральної мікросхеми в установленому законом порядку.

Державна реєстрація майнових прав є ключовим моментом їх чинності. Державна реєстрація – це внесення запису про компонування ІМС до Державного реєстру після прийняття відповідного рішення Установи. Про державну реєстрацію в офіційному бюлетні публікуються відомості. Запис про державну реєстрацію компонування ІМС повинен містити такі відомості:

- номер реєстрації, який є номером свідоцтва;
- дату реєстрації;
- номер заявки;
- дату подання заявки;
- дату, з якої набувають чинності права, що засвідчуються свідоцтвом;
- дату публікації відомостей про видачу свідоцтва та номер бюлетеня;

- повне ім'я фізичної особи – заявника (заявників) або найменування юридичної особи – власника (власників) свідоцтва, його адресу та двобуквенний код держави відповідно до стандарту BOIB (ст.3);

- назву компонування ІМС;

- реферат;

- повне ім'я та реєстраційний номер представника у справах інтелектуальної власності (патентного повіреного) або повне ім'я довіреної особи;

Удалено: і

- місце проживання та повне ім'я фізичної особи або місцезнаходження та найменування юридичної особи, якій надсилається свідоцтво, адресу для листування.

Чинність майнових прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми може бути припинена достроково за ініціативою особи, якій вони належать, якщо це не суперечить умовам договору, а також в інших випадках, передбачених законом.

Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності може бути достроково припинений. ЗУ «Про охорону прав на топології ІМС» не містить підстав та порядку дострокового припинення свідоцтва. Але ЦК передбачає таку можливість.

Удалено:

Удалено: тополог

Підстави та порядок зміни чинності майнових прав на компонування ІМС можуть бути такими ж, які передбачені для винаходів. Тобто однією з підстав за ініціативою особи без відмови від майнових прав. Це може статися на основі заяви, поданої до Установи. Заява повинна містити:

Удалено: що

Удалено:

- номер свідоцтва;

- номер заявки;

- дату подання заявки;

- назву компонування ІМС;

- повне ім'я фізичної особи-власника (власників) і найменування юридичної особи-власника (власників) і адресу власника (власників) свідоцтва;

Удалено: –

Удалено:

Удалено:

- адресу для листування.

Якщо компонування ІМС використовує за ліцензійним договором будь-яка особа, то у заявці повинно бути зазначено, що ця особа попереджена про відмову. У заяві повинні бути відомості про відсутність накладеного арешту на майно, до складу якого входять права на зазначений об'єкт. Заява підписується власником свідоцтва, а якщо власник свідоцтва, юридична особа, то уповноваженою особою. Чинність майнових прав припиняється з дня публікації про це в офіційному бюлетні Установи.

Удалено: –

Річний збір належить сплачувати за кожний рік дії свідоцтва. Дія свідоцтва припиняється з першого дня року, за який збір не сплачено. Але протягом деякого строку після припинення дії свідоцтва його власник повинен мати можливість сплатити заборгованість разом із штрафом у

Удалено:

Удалено: у

Удалено: на

Удалено: належ

розмірі п'ятдесяти відсотків збору. У разі сплати чинність майнових прав на компонування ІМС відновлюється. Якщо протягом цього строку заборгованість не буде сплачено, Установа публікує відомості про припинення дії свідоцтва.

У разі припинення чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми воно може вільно та безоплатно використовуватися будь-якою особою, за винятками, встановленими законом.

Якщо у зв'язку з достроковим припиненням чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми завдано збитків особі, якій було надано дозвіл на його використання, такі збитки відшкодовуються особою, яка надала зазначений дозвіл, якщо інше не встановлено договором чи законом.

Власнику виключних майнових прав інтелектуальної власності на компонування ІМС надано право укласти договір про надання дозволу на використання цього об'єкта. Проте, після укладення такого договору, власник майнових прав може відмовитись від свідоцтва. У законі необхідно передбачити обов'язок власника свідоцтва попереджувати особу, якій надано таке право, про відмову від нього. Також у ліцензійному договорі може бути передбачено заборону відмови від свідоцтва.

Удалено: ,

Удалено: а

Удалено: а

Але, якщо ця умова буде відсутня в договорі, дострокове припинення чинності майнових прав може завдати величезних збитків особі, яка отримала право використовувати компонування ІМС. Тому власник свідоцтва повинен відшкодувати збитки, завдані цій особі. Але той самий договір може звільнити власника свідоцтва від цього обов'язку.

Удалено: о

Удалено: же

Чинність достроково припинених виключних майнових прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми може бути відновлено у порядку, встановленому законом, за заявою особи, якій ці права належали у момент їх припинення.

Причини відмови від свідоцтва можуть бути найрізноманітнішими – відсутність засобів використання компонування ІМС, неможливість сплачування щорічних зборів, відсутність комерційної перспективи реалізації об'єкта. Але через деякий час в особи, якій належали майнові права у момент їх припинення, може з'явитися можливість використовувати компонування ІМС. У законі передбачено можливість відновлення припинених прав.

Удалено: а

Відновити права особа, якій ці права належали у момент їх припинення, може шляхом подання відповідної заявки до Установи. Законодавство України хоча і надає можливість припинення майнових прав шляхом подання заявки, але не визначає порядок її подання.

Удалено: , тобто

Як зазначено в інших статтях, наслідком припинення чинності майнових прав компонування ІМС є можливість використання цього

Удалено: ,

об'єкту будь-якою особою. Постає питання, що робити, якщо особа, якій належали права дострокового припинення їх чинності, вирішила їх відновити, а компонування ІМС, яке їй належало, використовує будь-яка інша особа? У цьому випадку особа, яка добросовісно почала використовувати компонування ІМС або зробила серйозну та ефективну підготовку до такого використання, має право на продовження використання і після відновлення права законного власника.

Проте у законі передбачено можливість відновлення чинності майнових прав, які були припинені через несплату щорічних зборів за підтримання чинності свідоцтва на компонування ІМС. Ця можливість полягає в тому, що власник свідоцтва протягом деякого терміну з дати, коли дія свідоцтва була припинена, має сплатити свою заборгованість, але разом зі штрафом у розмірі 50% збору. При сплаті заборгованості та штрафу, чинність майнових прав відновлюється.

Удалено: необхідно

Удалено: ати

Реєстрація топології ІМС може бути визнана у судовому порядку недійсною у разі:

Удалено: топограф

а) невідповідності зареєстрованого компонування ІМС умовам здатності для набуття права інтелектуальної власності;

б) порушення вимог реєстрації компонування ІМС в іноземних державах.

Будь-яка особа може зареєструвати компонування ІМС в іноземній державі. Для цього необхідно подати заявку на реєстрацію прав на компонування ІМС в орган іноземної держави. До подання такої заявки, якщо інше не передбачено міжнародним договором України, заявник зобов'язаний подати заявку до Установи і повідомити про його наміри здійснити таку реєстрацію. У разі відсутності заборони, заявку на реєстрацію компонування ІМС може бути подано в орган іноземної держави.

З метою визнання реєстрації компонування недійсним будь-яка особа може подати до Держдепартаменту клопотання про проведення експертизи зареєстрованого компонування на відповідність умовам здатності для набуття права інтелектуальної власності. За подання клопотання ця особа сплачує збір. Документ про сплату збору повинен надійти до Укрпатенту разом з клопотанням. Якщо такий документ не надійде, клопотання визнається неподаним. Власника майнових прав на компонування ІМС повідомляють про надходження такого клопотання.

Експертиза зареєстрованого компонування проводиться на відповідність умовам оригінальності.

За результатами клопотання особі, яка подала клопотання, надсилається експертний висновок. На підставі цього висновку суд приймає рішення про визнання реєстрації недійсною. Відомості про це Установа публікує в офіційному бюлетні. Також на підставі рішення суду

до Державного реєстру топології ІМС вносяться відомості про визнання реєстрації компонування недійсною.

Свідоцтво про компонування ІМС, а отже і майнові права, що впливають із нього, визнані недійсними, вважаються такими, що не набрали чинності від дати, наступної за датою їх державної реєстрації:

Удалено: .

в) реєстрації топології ІМС внаслідок подання заявки з порушенням прав інших осіб.

Удалено: топограф

7.6 Право попереднього користувача на компонування інтегральної мікросхеми

Удалено: ¶

Будь-яка особа, яка до дати подання заявки на компонування інтегральної мікросхеми або, якщо було заявлено пріоритет, до дати пріоритету заявки в інтересах своєї діяльності добросовісно використала компонування інтегральної мікросхеми в Україні або здійснила значну і серйозну підготовку для такого використання, має право на безоплатне продовження такого використання або використання, яке передбачалося зазначеною підготовкою (право попереднього користувача).

Право попереднього користувача може передаватися або переходити до іншої особи тільки разом із підприємством чи діловою практикою або з тією частиною підприємства чи ділової практики, в яких було використано компонування інтегральної мікросхеми або здійснено значну і серйозну підготовку для такого використання.

Право попереднього користувача існує за наявності деяких умов, таких як:

- два різні винахідники самостійно створили два тотожні компонування ІМС незалежно один від одного, шляхом власної добросовісної творчої праці;

- особа, яка претендує на право попереднього користувача, реально використовує компонування ІМС або здійснила необхідне значне і серйозне приготування до його використання. Не виникне права попереднього користувача, якщо компонування створено, але воно не використовується або не робиться підготовка до такого використання;

Удалено: оо

Удалено: до й

Удалено: .

- використання або підготовка до використання компонування ІМС повинно мати місце на території України. Ті ж самі дії, здійснені за кордоном, не можуть бути підставою для виникнення права попереднього користувача;

- таке використання або приготування до використання має бути здійснено до подання заявки на видачу свідоцтва на тотожне компонування ІМС.

ЦК підкреслює, що право попереднього користувача має безоплатний характер, суб'єкт цього права не повинен виплачувати будь-яку винагороду суб'єкту права інтелектуальної власності на компонування ІМС. На відміну від майнових прав, суб'єкт права попереднього

користувача не може заборонити використання зазначеного компонування іншим особам. Для попереднього користувача також є обмеженим обсяг користування. Він не може бути розширений проти того, який склався до подання заявки на отримання свідоцтва на компонування.

Законодавством не передбачено видачу будь-якого охоронного документа, який би засвідчував право попереднього користувача.

Удалено: у

Спори між власником майнових прав інтелектуальної власності на компонування ІМС і суб'єктом права попереднього користувача розв'язуються у судовому порядку. Тобто доведення права попереднього користувача лежить на його суб'єктові.

Запитання до 7-го розділу

1. Придатність компонування інтегральної мікросхеми для набуття права ІВ.

Формат: Список

2. Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на компонування ІМС.

3. Використання ІМС.

4. Строк чинності майнових прав ІВ на компонування інтегральної мікросхеми.

5. Відомості, які повинен містити запис про державну реєстрацію компонування ІМС.

6. Дострокове припинення чинності майнових прав ІВ на компонування ІМС.

7. Право попереднього користувача на компонування інтегральної мікросхеми.

8 ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКУ ПРОПОЗИЦІЮ

8.1 Поняття раціоналізаторської пропозиції

Удалено: ¶

Раціоналізаторською пропозицією є визнана юридичною особою пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення у будь-якій сфері її діяльності.

Об'єктом раціоналізаторської пропозиції може бути матеріальний об'єкт або процес.

Раціоналізаторською пропозицією є тільки така пропозиція, яка визнана раціоналізаторською юридичною особою. Для визнання пропозиції раціоналізаторською її автор подає документи, що причетні до раціоналізаторської пропозиції. Це може бути опис пропозиції, креслення. Заява повинна подаватись в письмовій формі та складатись українською мовою.

Заява подається до юридичної особи, діяльність якої пов'язана з раціоналізаторською пропозицією. Юридична особа, яка прийняла до розгляду таку заяву, повинна її зареєструвати та в місячний термін з дати реєстрації прийняти щодо неї рішення. Після прийняття рішення про визнання пропозиції раціоналізаторською юридична особа видає автору посвідчення на раціоналізаторську пропозицію.

Для визнання пропозиції **раціоналізаторською**, вона повинна бути новою, корисною для юридичної особи та відповідати профілю юридичної особи, до якої вона подається. Пропозиція буде визнана новою, якщо її сутність була невідомою до її надання. Для встановлення новизни пропозиції юридична особа може використовувати всі відомі джерела, які містять дані про раціоналізаторські пропозиції. На новизну пропозиції не впливає використання її за ініціативою автора протягом трьох місяців до її надання.

Удалено: це

Удалено: а

Раціоналізаторська пропозиція визнається корисною для юридичної особи, якщо її використання дає змогу підвищити економічну ефективність або одержати інший позитивний ефект.

Не визнається раціоналізаторською пропозиція, яка знижує якість продукції або погіршує умови праці, а також викликає або погіршує рівень забруднення навколишнього природного середовища. Також не визнається раціоналізаторською пропозицією запозичення чужого досвіду без власного творчого внеску або пропозиції, що містять відомі рішення. Раціоналізаторськими пропозиціями можуть бути як технічні, так і організаційні рішення. Об'єктом раціоналізаторської пропозиції може бути як матеріальний об'єкт, так і процес у будь-якій сфері технології чи організації.

Матеріальним об'єктом може бути пристрій або речовина, пристроєм є конструкція чи виріб. Пристрій можна визначити як систему

розташованих у просторі елементів, які взаємодіють між собою. Речовина – матеріальне утворення, яке є сукупністю взаємопов'язаних елементів.

Процес – будь-які дії, виконані у певній послідовності та з додержанням певних правил. Процес може бути технологічним, тобто таким, що здійснюється над матеріальним об'єктом, або організаційним.

Удалено: й

Обсяг правової охорони раціоналізаторської пропозиції визначається її описом, а також кресленнями, якщо вони подані.

Подання креслень чи необхідних матеріалів для визнання пропозиції раціоналізаторською, є необхідним для визначення, яке саме рішення повинно охоронятися.

Удалено: и

Удалено: ,

Опис повинен розкривати суть раціоналізаторської пропозиції та робити це настільки зрозуміло і повно, щоб юридична особа могла здійснити пропозицію, що подається.

Креслення (це може бути власне креслення або схеми, діаграми) оформляється на окремому аркуші. В описі необхідно пояснювати, що власне зображено на кресленні.

Удалено: в

Удалено: ¶

8.2 Суб'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію

Суб'єктами права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію є її автор та юридична особа, якій ця пропозиція подана.

Автором раціоналізаторської пропозиції може бути тільки фізична особа.

Для визнання автором раціоналізаторської пропозиції не має значення вік або стан дієздатності. Малолітнім або недієздатним особам можуть належати особисті немайнові права на раціоналізаторську пропозицію.

Удалено: його

На рівні з громадянами України мають право іноземні громадяни та особи без громадянства. Якщо ці особи мають постійне місце проживання поза межами України, то вони реалізують свої права через патентних повірених.

Якщо раціоналізаторську пропозицію створено творчою працею кількох осіб, усі вони визнаються співавторами. Порядок користування правами на раціоналізаторську пропозицію, створену у співавторстві, визначається угодою між ними.

Не визнаються авторами фізичні особи, які не зробили особистого творчого внеску у створення раціоналізаторської пропозиції, надали автору тільки технічну, організаційну чи матеріальну допомогу або сприяли оформленню прав на раціоналізаторську пропозицію чи її використання. Автору раціоналізаторської пропозиції належить право авторства, яке є невідчужуваним особистим правом. Авторство на раціоналізаторську пропозицію охороняється безстроково.

Удалено: ча

Автор раціоналізаторської пропозиції має право на добросовісне заохочення від юридичної особи, якій ця пропозиція подана.

Юридична особа, яка визнала пропозицію раціоналізаторською, має право на використання цієї пропозиції у будь-якому обсязі.

Розмір винагороди визначається відповідно до Тимчасового положення про правову охорону об'єкта промислової власності і раціоналізаторських пропозицій, затвердженого Указом Президента України від 18 вересня 1992_р. Якщо використання раціоналізаторської пропозиції дає певний економічний ефект, то юридична особа, яка застосовує цю пропозицію, складає розрахунок річної ефективності. У випадку, коли використання раціоналізаторської пропозиції не дає економічного ефекту, але створює інший позитивний результат, винагорода визначається в розмірі, визначеному залежно від дійсної цінності такого використання з урахуванням досягнутого позитивного ефекту й обсягу використання.

Удалено: у

Удалено: го

Право на отримання винагороди автор раціоналізаторської пропозиції має протягом двох років від дати початку її використання юридичною особою, яка видала автору посвідчення про раціоналізаторську пропозицію.

Розмір винагороди визначається умовами договору між автором і юридичною особою, але не може бути менше:

- 10% прибутку, одержуваного щорічно юридичною особою від використання раціоналізаторської пропозиції;
- 2% від частки собівартості продукції (робіт, послуг), що припадає на раціоналізаторську пропозицію, корисний ефект від якої не впливає на одержання доходу.

Винагорода сплачується автору відповідно до договору, але не пізніше 3 місяців після закінчення кожного року використання раціоналізаторської пропозиції.

Формат: Список

Юридична особа може використовувати раціоналізаторську пропозицію не в повному обсязі, а тільки її частину.

Запитання до 8-го розділу

1. Поняття та об'єкти раціоналізаторської пропозиції.
2. Характеристики, необхідні для визнання пропозиції раціоналізаторською.
3. Суб'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.
4. Розмір винагороди суб'єкта права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

9 ФІРМОВІ НАЙМЕНУВАННЯ

9.1 Поняття фірмового, комерційного, найменування

Удалено: ¶

Удалено: Ь

З 1 січня 2004 року набрав чинності Цивільний кодекс України, що визначає поняття інтелектуальної власності і надає перелік об'єктів права інтелектуальної власності, зокрема, комерційні (фірмові) найменування. З цього означення інтелектуальної власності впливає головна функція об'єкта «фірмове найменування», а саме: індивідуалізувати юридичну особу. Правовідносини, пов'язані з фірмовими найменуваннями, регулюються, головним чином, Цивільним кодексом України.

Удалено: ВИ

«Стаття 90. Найменування юридичної особи... 1. Юридична особа повинна мати своє найменування, яке містить інформацію про її організаційно-правову форму. Найменування установи має містити інформацію про характер її діяльності... 3. Найменування юридичної особи вказується в її установчих документах і вноситься до єдиного державного реєстру... 5. Юридична особа не має права використовувати найменування іншої юридичної особи.

Стаття 489. Правова охорона комерційного найменування... 2. Право інтелектуальної власності на комерційне найменування є чинним з моменту першого використання цього найменування та охороняється без обов'язкового подання заявки на нього чи його реєстрації і незалежно від того, є чи не є комерційне найменування частиною торговельної марки...»

Відомості про комерційне найменування можуть вноситися до реєстрів, порядок ведення яких встановлюється законом.

Особи можуть мати однакові комерційні найменування, якщо це не вводить в оману споживачів щодо товарів, які вони виробляють та (або) реалізують, та послуг, які ними надаються.

Принциповою ознакою комерційного найменування на відміну від фірмового є те, що останнє може використовуватись лише юридичними особами, тоді як учасниками комерційної діяльності можуть бути скажімо, і приватні підприємці без статусу юридичної особи. Тому поняття «комерційне найменування» за своїм змістом значно ширше, ніж поняття «фірмове найменування».

Комерційне найменування виконує здебільшого дві функції: дистинктивну, тобто дозволяє відрізнити одного учасника комерційної діяльності від іншого незалежно від того, які товари чи послуги вони реалізують та пропонують на ринку та запобіжну, тобто не дає ввести в оману споживачів щодо справжньої їхньої діяльності. Вимоги до найменування зазначено в ст.159 Господарсько кодексу України.

Удалено: ї

Суб'єкт господарювання — юридична особа або громадянин-підприємець може мати комерційне найменування.

Громадянин-підприємець має право заявити як комерційне найменування своє прізвище або ім'я.

Відомості про комерційне найменування суб'єкта господарювання вносяться за його поданням до реєстрів, порядок ведення яких встановлюється законом. Суб'єкт господарювання, комерційне найменування якого було включено до реєстру раніше, має пріоритетне право захисту перед будь-яким іншим суб'єктом, тотожне комерційне найменування якого включено до реєстру пізніше.

9.2 Охорона права інтелектуальної власності на комерційне найменування

Удалено: ¶

Правовій охороні підлягає як повне, так і скорочене комерційне найменування суб'єкта господарювання, якщо воно фактично використовується ним у господарському обігу.

У разі якщо комерційне найменування суб'єкта господарювання є елементом його торговельної марки, то здійснюється правова охорона і комерційного найменування, і торговельної марки.

Особа, яка використовує чуже комерційне найменування, на вимогу його власника зобов'язана припинити таке використання і відшкодувати завдані збитки.

Охорона права інтелектуальної власності на комерційне найменування передбачає можливість реалізації заходів, визначених законом, за допомогою яких власник комерційного найменування може в разі необхідності забезпечити відновлення своїх порушених прав, припинити їх порушення та застосувати до порушника інші санкції. Правова охорона здійснюється незалежно від того, зареєстровано воно чи ні, головне, щоб комерційне найменування було дистинктивним. У даному випадку це означає, що споживачі визнають найменування як посилання на специфічне комерційне джерело. З цієї позиції, зокрема, можна пояснити ситуацію, коли наявність в осіб однакових комерційних найменувань не вважатиметься протизаконним за умови, якщо споживачі товарів, які ці особи виробляють (реалізують), та послуг, які ними надаються, не будуть введені цим в оману. Приміром, це може статися, якщо підприємства діють на територіально розмежованих ринках або одна з фірм спеціалізується виключно на виробленні машинного обладнання, а інша, скажімо, напоїв. Таким чином, комерційне найменування, яке за своєю природою не здатне служити для розпізнавання учасника комерційного обігу, може отримати матеріальний захист тільки за рахунок того, що воно фактично асоціюється з позначенням певної особи, тобто здобуло авторитет.

Удалено: ,

Передумовою для захисту комерційного найменування є принаймні факт його незаконного використання в комерційному обігу. Для правової охорони комерційного найменування вирішальним є момент початку його використання, за допомогою якого у разі виникнення правової колізії можна буде виявити пріоритетність права інтелектуальної власності на

комерційне найменування тієї чи іншої особи. Захист прав на комерційне найменування може відбуватися як в рамках цивільно-правових взаємовідносин (позивний порядок), так і в адміністративному порядку через заяву до Антимонопольного комітету України, чи його територіальних відділень, яка подається в письмовій формі з доданням документів, що підтверджують порушення прав на комерційне найменування.

Удалено: ,

9.3 Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування

Удалено: ¶

Майновими правами інтелектуальної власності на комерційне найменування є:

- 1) право на використання комерційного найменування;
- 2) право перешкоджати іншим особам неправомірно використовувати комерційне найменування, в тому числі забороняти таке використання;
- 3) інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом.

Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування передаються іншій особі лише разом з цілісним майновим комплексом особи, якій ці права належать, або його відповідною частиною.

Під майновими правами інтелектуальної власності на комерційне найменування слід розуміти суб'єктивні права учасників комерційного обігу, які безпосередньо пов'язані із володінням, користуванням та розпоряджанням комерційним найменуванням в процесі здійснення на ринку підприємницької діяльності.

Удалено: e

Право на комерційне найменування в юридичній літературі досить часто розглядається як особисте немайнове право учасника комерційного обігу. Цей факт обумовлений тим, що це право безпосередньо пов'язане з діловою репутацією учасника комерційної діяльності, а також його правом на захист честі і гідності. Але з іншого боку матеріальне становище суб'єкта комерційної діяльності, між іншим, має пряму залежність від ступеня відомості найменування та ставлення до нього з боку контрагентів і споживачів.

Взагалі, право інтелектуальної власності на комерційне найменування належить до розряду так званих абсолютних прав, тобто це право діє стосовно кожної людини, яка повинна утримуватися від порушення правомочностей власника цього права. З цього постулату, зокрема, і випливає таке майнове право учасника комерційного обігу, як право перешкоджати іншим особам неправомірно використовувати комерційне найменування, в тому числі забороняти таке використання. Воно може реалізовуватися, наприклад, шляхом подання до суду позовів

Удалено: ,

Удалено: o

Удалено: одільця

Удалено: ,

Удалено: и

щодо припинення дії, яка порушує право учасника комерційної діяльності на комерційне найменування, та відшкодування збитків, які були заподіяні йому цими діями.

Удалено: що

Сутність права інтелектуальної власності на комерційне найменування проявляється не тільки в тому, що учасник комерційного обігу має гарантовану законодавством України можливість виступати в обігові під власним комерційним найменуванням, але й у тому, що він може реалізувати щодо свого права всі правомочності власника, тобто права володіння, користування та розпорядження. А виходячи з того, що будь-яке майнове право має у своїй основі економічний зміст, у п.1 ст.492 ЦК передбачено і таке майнове право учасника комерційної діяльності, як право на використання комерційного найменування, тобто отримання від цього користі. Воно може використовуватись на виставках та ярмарках, на товарах та їх упаковках, у рекламі, на офіційних документах фірми, а також і в інших випадках, що так чи інакше стосуються самої діяльності учасника комерційного обігу на ринку. На відміну від інших майнових прав промислової власності, які згідно з чинним законодавством України можуть бути вільно передані власником за договором іншій особі, майнові права на комерційне найменування належать до так званих невідчужуваних прав, тобто можуть бути передані лише за умови передання разом із ними іншій особі цілого майнового комплексу учасника комерційного обігу, якому ці права і належать, або його відповідною частиною. Згідно з п.2 ст. 192 ЦК до складу підприємства як єдиного майнового комплексу можуть входити всі види майна, призначені для його діяльності, включаючи земельні ділянки, будівлі, споруди, устаткування, інвентар, сировину, продукцію, права вимоги, борги, а також право на торговельну марку або інше позначення та інші права, якщо інше не встановлено договором або законом.

Удалено: отримання

Удалено: и

Удалено: .

Удалено: Б

Чинність майнових прав інтелектуальної власності на комерційне найменування припиняється разом з припиненням підприємницької діяльності самого носія цього права. В ЦК, зокрема, зазначається, що юридична особа може припинити свою діяльність і через реорганізацію – злиття, приєднання та поділ (ст. 104 ЦК). Тому ці випадки також можуть стати підставами для припинення майнових прав інтелектуальної власності суб'єкта підприємницької діяльності на комерційне найменування.

Запитання до 9-го розділу

1. Поняття фірмового, комерційного, найменування.
2. Поняття суб'єкту господарювання.
3. Охорона права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
4. Захист прав на комерційне найменування.
5. Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування.

Удалено: ь

10 ТОРГОВЕЛЬНА МАРКА

10.1 Поняття торговельної марки

Удалено: ¶

Удалено: торговельна

Удалено: марка

Торговельною маркою може бути будь-яке позначення або будь-яка комбінація позначень, які придатні для вирізнення товарів_(послуг), що виробляються (надаються) однією особою, від товарів_(послуг), що виробляються (надаються) іншими особами. Такими позначеннями можуть бути, зокрема, слова, літери, цифри, зображувальні елементи, комбінації кольорів.

До прийняття нового ЦК в законодавстві, і зокрема в ЗУ «Про охорону прав на знаки для товарів і послуг» замість поняття «торговельна марка» вживався термін «знак» для товарів та послуг. За своїм змістом ці категорії є тотожними. **Знак** – це позначення, за яким товари і послуги одних осіб відрізняються від однорідних товарів та послуг інших осіб. Для того ж, щоб той чи інший знак розглядався як **торговельна марка**, він повинен відповідати певним умовам. По-перше торговельною маркою називається лише той знак, котрий розміщується на продукції певного суб'єкта підприємницької діяльності, що ним виробляється. По-друге, торговельна марка повинна мати новизну, тобто не бути тотожною або схожою настільки, що її можна сплутати з:

- знаками, раніше зареєстрованими чи заявленими на реєстрацію в Україні на ім'я іншої особи для таких самих або споріднених з ними товарів і послуг;

- знаками інших осіб, якщо ці знаки охороняються без реєстрації на підставі міжнародних договорів, учасником яких є Україна, зокрема знаками, визнаними добре відомими відповідно до статті 6 Паризької конвенції про охорону промислової власності ;

- фірмовими найменуваннями, що відомі в Україні і належать іншим особам, які одержали право на них до дати подання до Установи заявки щодо таких самих або споріднених з ними товарів і послуг;

Удалено: же

Удалено:

- кваліфікованими зазначеннями походження товарів (у тому числі спиртів та алкогольних напоїв), що охороняються відповідно до Закону України “Про охорону прав на зазначення походження товарів”. Такі позначення можуть бути лише елементами, що не охороняються, знаків осіб, які мають право користуватися вказаними зазначеннями;

- знаками відповідності (сертифікаційними знаками), зареєстрованими у встановленому порядку.

10.2 Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку

Удалено: ¶

Суб'єктами права інтелектуальної власності на торговельну марку є фізичні та юридичні особи.

Право інтелектуальної власності на певну торговельну марку може належати одночасно кільком фізичним та (або) юридичним особам.

Удалено:

У теорії права суб'єктом прийнято вважати того, хто може мати права, тобто його носія. Щодо суб'єктів права інтелектуальної власності на торговельну марку, то тут потрібно зазначити, що ними можуть бути тільки ті суб'єкти права, хто безпосередньо здійснює підприємницьку діяльність. Згідно зі ст.50 ЦК, фізична особа може здійснювати підприємницьку діяльність з моменту її повної цивільної дієздатності. Таким чином, щоб та чи інша особа стала суб'єктом права інтелектуальної власності на торговельну марку, вона повинна відповідати двом умовам: має досягти 18 років або вступити в шлюб та здійснювати підприємницьку діяльність згідно з чинним законодавством.

Крім фізичних осіб суб'єктами права інтелектуальної власності на торговельну марку можуть бути і юридичні особи всіх форм власності.

Взаємовідносини при користуванні торговельною маркою, свідоцтво на яку належить кільком особам, визначаються угодою між ними. У разі відсутності такої угоди, кожен власник свідоцтва може користуватися і розпоряджатися знаком на свій розсуд, але жоден з них не має права давати дозвіл (видавати ліцензію) на використання знака та передавати право власності на знак іншій особі без згоди решти власників свідоцтва.

10.3 Набуття та охорона права інтелектуальної власності на торговельну марку

Удалено: ¶

Набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку засвідчується свідоцтвом.

Особа, яка бажає одержати свідоцтво, подає до Установи заявку, яка складається українською мовою і повинна містити заяву про реєстрацію знака, зображення позначення, що заявляється, перелік товарів і послуг, для яких заявник просить зареєструвати знак, згрупованих за Міжнародною класифікацією товарів і послуг для реєстрації знаків.

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Удалено:

Обсяг правової охорони торговельної марки визначається наведеними у свідоцтві її зображенням та переліком товарів і послуг, якщо інше не встановлено законом.

Набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку, яка має міжнародну реєстрацію або визнана в установленому законом порядку добре відомою, не вимагає засвідчення свідоцтвом.

В Україні до чинного законодавства існує реєстраційна система набуття права інтелектуальної власності на торговельну марку. Законом України «Про охорону прав на знаки для товарів та послуг» визначаються умови та порядок видачі свідоцтва. Право на правову охорону прав на торговельну марку виникає з моменту отримання свідоцтва, яке засвідчує право власності певного суб'єкта підприємницької діяльності на торговельну марку. Між тим правова охорона не може надаватися знакові

(торговельній марці), який суперечить суспільним інтересам, принципам гуманності і моралі та на який поширюються підстави для відмови в наданні правової охорони, встановлені ст.6 вказаного закону.

Вимога законодавства щодо обов'язкової реєстрації торговельних марок, втім має деякі винятки. Наприклад, правовій охороні можуть підлягати також і ті торговельні марки, які не пройшли процедуру реєстрації, але згідно з міжнародними договорами, учасником яких є Україна, вони повинні охоронятися і без наявності такої реєстрації. Правова охорона надається також і торговельним маркам, які мають лише міжнародну реєстрацію чи настільки відомі у світі, що можуть бути асоційовані лише з певним суб'єктом підприємницької діяльності.

Удалено: ,

10.4 Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку

Удалено: ¶

Майновими правами інтелектуальної власності на торговельну марку є:

- 1) право на використання торговельної марки;
- 2) виключне право дозволяти використання торговельної марки;
- 3) виключне право перешкоджати неправомірному використанню торговельної марки, в тому числі забороняти таке використання;

Закон застерігає, що передача права власності на знак для товарів та послуг не допускається, якщо вона може стати причиною введення в оману споживача щодо товару і послуги або щодо особи, яка виготовляє товар чи надає послугу, але це питання належить до компетенції суду, оскільки законом визначено, що суди відповідно до їх компетенції розглядають спори про встановлення власника охоронного документа, укладання та виконання ліцензійних договорів, порушення майнових прав власника охоронного документа тощо.

Отже, питання введення в оману споживача може вирішуватися тільки у судовому порядку, тому що факт введення в оману повинен бути доведеним.

У результаті придбання Державним концерном “Укрспирт” у ВКК “АЛКО” знаків для товарів і послуг та промислових зразків споживачі були введені в оману щодо виробника товарів. Пізніше концерн “Укрспирт” надав ліцензії на використання цих самих об'єктів промислової власності ВКК “АЛКО”. Аналогічні ліцензії було надано й іншим підприємствам-виробникам (всього близько 50 ліцензій).

Удалено: відносн

Як було встановлено судом, така передача прав нанесла збитки ВКК “АЛКО” у зв'язку з тим, що підприємство платило правонаступнику за дозвіл на використання тих об'єктів промислової власності, власником яких воно було спочатку. Такі дії призвели до зменшення прибутку підприємства та відповідно до зменшення відрахувань до держбюджету, а також вплинули на зростання собівартості продукції.

Удалено: ,

Рішенням Арбітражного суду м. Києва від 17.05.99 ці договори про передачу прав власності на знаки для товарів і послуг та промислові зразки було визнано недійсними повністю.

Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку належать власнику відповідного свідоцтва, власнику міжнародної реєстрації, особі, торговельну марку якої визнано в установленому законом порядку добре відомою, якщо інше не встановлено договором.

Після реєстрації торговельної марки суб'єкт підприємницької діяльності отримує **свідоцтво**, яке надає його власнику виключне право користуватися і розпоряджатися знаком на свій розсуд. Виключне право користування торговельною маркою у свою чергу охоплює принаймні два моменти, пов'язані безпосередньо з майновими правами інтелектуальної власності на торговельну марку: право на використання торговельної марки, та право не допускати інших суб'єктів цивільного обігу до використання цієї марки, тобто виключне право перешкоджати неправомірному використанню торговельної марки, в тому числі і забороняти таке використання. З виключного права розпоряджатися торговельною маркою випливає таке право як право дозволяти використання торговельної марки іншим суб'єктам комерційного обігу. Для цього необхідно укласти ліцензійний договір, на підставі якого власник торговельної марки може надати будь-якій особі дозвіл на використання знака для товарів і послуг чи передати право власності на знак.

Удалено: право використання:

Удалено: ,

Удалено: в

Сторона договору має право на інформування невизначеного кола осіб про передачу права власності на знак або видачу ліцензії на використання знака. Таке інформування здійснюється шляхом публікації в офіційному бюлетні відомостей в обсязі та порядку, встановлених Установою, з одночасним внесенням їх до Реєстру.

Удалено: е

За опублікування відомостей про передачу права власності на знак повністю і видачу ліцензії на використання знака, а також запропонованих стороною договору змін до відомостей про видачу ліцензії сплачуються збори.

У разі опублікування відомостей про передачу права власності на знак стосовно частини зазначених у свідоцтві товарів і послуг Установа видає нове свідоцтво на ім'я особи, якій передане це право, за наявності документа про сплату державного мита за видачу свідоцтва.

Однак передача права власності не допускається, якщо вона може ввести в оману споживача щодо товару чи послуги або щодо особи, яка виготовляє товар або послуг.

Права, що випливають із свідоцтва, діють від дати подання заявки.

Удалено: ¶
¶

10.5 Знаки, які не підлягають правовій охороні

Удалено: ої

Не можуть одержати правову охорону такі знаки:

Удалено: и

- державні герби, прапори та емблеми;
- офіційні назви держав;
- емблеми, скорочені або повні найменування міжнародних міжурядових організацій;
- офіційні контрольні, гарантійні та пробірні клейма, печатки;
- позначення, які не мають розрізняльної здатності;
- позначення, які є загальноновживаними як позначення товарів і послуг певного виду;
- позначення, що вказують на вид, якість, кількість, властивості, призначення, цінність товарів і послуг, а також на місце і час виготовлення чи збуту товарів або надання послуг;
- позначення, які є оманливими або такими, що можуть ввести в оману щодо товару, послуги або особи, яка виробляє товар або надає послугу;
- позначення, які є загальноновживаними символами і термінами.

Не можуть бути зареєстровані як знаки позначення, які є тотожними або схожими настільки, що їх можна сплутати з:

- знаками, раніше зареєстрованими чи заявленими на реєстрацію в Україні на ім'я іншої особи для однорідних товарів і послуг;
- знаками інших осіб, якщо ці знаки охороняються без реєстрації на підставі міжнародних договорів, учасником яких є Україна;
- фірмовими найменуваннями, що відомі в Україні і належать іншим особам, які одержали право на них до дати подання до Установи заявки щодо однорідних товарів і послуг;
- кваліфікованими зазначеннями походження товарів, крім випадків, коли вони включені до знака як елементи, що не охороняються, зареєстровані на ім'я осіб, які мають право користуватися такими зазначеннями (Абзац п'ятий пункту 3 статті 6 в редакції Закону № 2783-III (2783-14) від 15.11.2001) ;
- сертифікаційними знаками, зареєстрованими у встановленому порядку.

Не може бути зареєстровано як знак таке позначення, яке добросовісно використовувалося до 1 січня 1992 року двома і більше юридичними особами для позначення однорідних товарів.

Не реєструються як знаки позначення, які відтворюють:

- промислові зразки, права на які належать в Україні іншим особам;
- назви відомих в Україні творів науки, літератури і мистецтва або цитати і персонажі з них, твори мистецтва та їх фрагменти без згоди власників авторського права або їх правонаступників;
- прізвища, імена, псевдоніми та похідні від них, портрети і факсиміле відомих в Україні осіб без їх згоди.

Удалено: ;

Удалено: N

10.6 Чинність майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку

Удалено: ¶

Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку є **чинними** протягом десяти років з дати, наступної за датою подання заявки на торговельну марку в установленому законом порядку, якщо інше не встановлено законом. Зазначений строк може бути продовженим щоразу на десять років у порядку, встановленому законом.

Чинність майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку припиняється в установленому законом порядку достроково у зв'язку з перетворенням торговельної марки у загальноживане позначення певного виду товарів чи послуг.

Чинність майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку може бути припинено достроково за ініціативою особи, якій вони належать, якщо це не суперечить умовам договору, а також в інших випадках, передбачених законом.

Якщо у зв'язку з достроковим припиненням чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку завдано збитків особі, якій було надано дозвіл на її використання, такі збитки відшкодовуються особою, яка надала зазначений дозвіл, якщо інше не встановлено договором чи законом.

Власник свідоцтва в будь-який час може відмовитися від нього повністю або частково на підставі заяви, поданої до Установи. Зазначена відмова набирає чинності від дати публікації відомостей про це в офіційному бюлетні Установи.

Удалено: e

Дія свідоцтва припиняється у разі несплати збору за продовження строку його дії. Документ про сплату збору за кожне продовження строку дії свідоцтва має надійти до Установи до кінця поточного періоду строку дії свідоцтва за умови сплати збору протягом шести останніх його місяців. Збір за продовження дії свідоцтва може бути сплачено, а документ про його сплату надійти до Установи протягом шести місяців після встановленого строку. У цьому разі розмір зазначеного збору збільшується на 50 відсотків.

Удалено: сплату

Удалено: сплату

Удалено: —

Дія свідоцтва припиняється з першого дня періоду строку дії свідоцтва, за який збір не сплачено.

Дія свідоцтва припиняється за рішенням суду у зв'язку з перетворенням знака в позначення, що стало загальноживаним як позначення товарів і послуг певного виду після дати подання заявки (Пункт 3 статті 18 із змінами, внесеними згідно із Законом № 762-IV від 15.05.2003 р.).

Удалено: .

Удалено: N

Якщо знак не використовується в Україні повністю або щодо частини зазначених у свідоцтві товарів і послуг протягом трьох років від дати публікації відомостей про видачу свідоцтва або від іншої дати після

цієї публікації, будь-яка особа має право звернутися до суду із заявою про дострокове припинення дії свідоцтва повністю або частково.

У цьому разі дія свідоцтва може бути припинена повністю або частково лише за умови, що власник свідоцтва не зазначить поважні причини такого невикористання. Такими поважними причинами, зокрема є:

- обставини, що перешкоджають використанню знака незалежно від волі власника свідоцтва, такі як обмеження імпорту чи інші вимоги до товарів і послуг, встановлені законодавством;

- можливість введення в оману щодо особи, яка виробляє товари або надає послуги, під час використання знака особою, що звернулася до суду, чи іншою особою щодо товарів і послуг, відносно яких висунуто вимогу про припинення дії свідоцтва.

Удалено: a

Удалено: a

Для цілей цього пункту використанням знака власником свідоцтва вважається також використання його іншою особою за умови контролю з боку власника свідоцтва (Статтю 18 доповнено пунктом 4 згідно із Законом № 850-IV від 22.05.2003 р.).

Удалено: .¶

(

Удалено: N

1. Свідоцтво може бути визнано у судовому порядку недійсним повністю або частково у разі:

- а) невідповідності зареєстрованого знака умовам надання правової охорони;

- б) наявності у свідоцтві елементів зображення знака та переліку товарів і послуг, яких не було у поданій заявці;

- в) видачі свідоцтва внаслідок подання заявки з порушенням прав інших осіб.

2. При визнанні свідоцтва чи його частини недійсними Установа повідомляє про це у своєму офіційному бюлетені.

3. Свідоцтво або його частина, визнані недійсними, вважаються такими, що не набрали чинності від дати подання заявки.

Протягом шести місяців від дати публікації відомостей про видачу свідоцтва будь-яка особа може звернутися до Апеляційної палати із запереченням проти видачі свідоцтва. Якщо ж протягом шести місяців від дати публікації відомостей про видачу свідоцтва ніякого заперечення не надійшло, свідоцтво на торговельну марку може бути визнано недійсним тільки в судовому порядку.

Дострокове припинення чинності майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку передбачає відшкодування збитків особі, якій було надано дозвіл на її використання, за рахунок коштів особи, яка надала зазначений дозвіл.

Чинність достроково припинених виключних майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку може бути відновлено у

порядку, встановленому законом, за заявою особи, якій ці права належали у момент їх припинення.

Права інтелектуальної власності на торговельну марку визнаються недійсними з підстав та в порядку, встановлених законом.

Дострокове припинення чинності свідоцтва через його визнання недійсним повністю чи частково може відбуватися у випадках:

- невідповідності зареєстрованої торговельної марки умовам надання правової охорони;

- наявності у свідоцтві елементів зображення знака та переліку товарів та послуг, яких не було подано в заявці;

- реєстрації кваліфікаційного зазначення походження товару, якщо раніше зареєстрований знак для товарів і послуг складається тільки з цього зазначення походження товару або містить його як елемент, крім випадків, коли власник такого знака для товарів і послуг є особою, яка має право на використання цього кваліфікованого зазначення походження товару як елемент, що не охороняється.

Удалено: а

10.7 Право попереднього користувача на торговельну марку

Будь-яка особа, яка до дати подання заявки на торговельну марку або, якщо було заявлено пріоритет, до дати пріоритету заявки в інтересах своєї діяльності добросовісно використала торговельну марку в Україні або здійснила значну і серйозну підготовку для такого використання, має право на безоплатне продовження такого використання або використання, яке передбачалося зазначеною підготовкою (право попереднього користувача).

Це відбувається у випадках, коли суб'єкт підприємницької діяльності, який використовував торговельну марку, не зміг своєчасно за різних обставин зареєструвати її в Державному Департаменті інтелектуальної власності або просто не мав наміру цього робити взагалі, має право на безоплатне продовження такого використання торговельної марки, яке він здійснив до того часу чи планував здійснити відповідно до проведеної підготовки щодо цього, незважаючи на те, що інший суб'єкт підприємницької діяльності пізніше зміг отримати свідоцтво щодо цієї торговельної марки відповідно до поданої заявки або пріоритету заявки.

Право попереднього користувача може передаватися або переходити до іншої особи тільки разом із підприємством чи діловою практикою або з тією частиною підприємства чи ділової практики, в яких було використано торговельну марку або здійснено значну і серйозну підготовку для такого використання.

Удалено: ¶

Удалено: 7

Удалено: у

10.8 Особливості використання товарного знака в Інтернеті

Завдяки технологіям Інтернету підприємці отримали можливість використовувати свої знаки для товарів і послуг в найрізноманітніших

формах. Таке використання часто не підпадає під традиційне поняття «використання знака».

Найчастіше в Інтернеті використовується знак для товарів і послуг в доменних іменах. В усьому світі для цього використовують власні фірмові найменування або знаки для товарів і послуг — торговельні марки. Це дає відповідний ефект: створює або підтримує у користувача Інтернету зв'язок між діяльністю певного підприємства і змістом інформаційних масивів в Інтернеті. Таким чином, доменні імена також можна віднести до засобів індивідуалізації комерційних підприємств.

Удалено: i

Але під час реєстрації знаків для товарів і послуг проводиться експертиза і при виявленні невідповідності умовам надання правової охорони, встановленим законом, знак не реєструється. Право на доменне ім'я виникає разом з підключенням користувача до Інтернету та його реєстрацією в недержавній організації, і ніяка експертиза при цьому не проводиться. Власники доменів отримують право на їх використання, яке багато в чому є подібним до виключного права на використання знака для товарів та послуг, через що і комерційна цінність таких доменів дуже велика. Крім того, використання доменів не має територіальних обмежень. Така система реєстрації доменних імен призводить до конфліктів між власниками доменів і власниками виключних прав на знак.

Поширеним порушенням прав власників інтелектуальної власності є неправомірна реєстрація чи притримування назв доменів, тотожних чи подібних до існуючих знаків для товарів і послуг, з метою їх комерційного використання чи продажу законним власникам цих знаків. Така діяльність отримала назву «кіберсквотинг» — захоплення доменних імен. Використовуючи недосконалість реєстраційної системи доменних імен, кіберсквотери реєструють назви відомих знаків для товарів і послуг, фірмових найменувань, прізвища відомих людей без згоди їхніх власників. Оскільки реєстрація доменних імен є порівняно недорогою процедурою, кіберсквотери реєструють сотні доменних імен. Потім вони виставляють на продаж або пропонують ці імена безпосередньо компаніям-власникам знака або фірмового найменування за значні суми. Це прояв недобросовісної конкуренції у віртуальному світі. Власники цих позначень змушені для власного використання в Інтернеті купувати свої ж назви знаків для товарів і послуг.

Удалено: ¶

Удалено: 8

10.2 Адміністративна відповідальність

Стаття 51-2 Кодексу про адміністративні правопорушення:

„Незаконне використання об'єкта права інтелектуальної власності (літературного чи художнього твору, їх виконання, фонограми, передачі організації мовлення, комп'ютерної програми, бази даних, наукового відкриття, винаходу, корисної моделі, промислового зразка, знака для товарів і послуг, топології інтегральної мікросхеми, раціоналізаторської

Удалено: топограф

пропозиції, сорту рослин тощо), привласнення авторства на такий об'єкт або інше умисне порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності, що охороняється законом, - тягне за собою накладення штрафу від десяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією незаконно виготовленої продукції та обладнання і матеріалів, які призначені для її виготовлення”.

Удалено: ¶

Удалено: 9

10.10 Кримінальна відповідальність

Згідно зі статтею 229 Кримінального кодексу України:

Удалено: i

Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару, або інше умисне порушення права на ці об'єкти, якщо це завдало матеріальної шкоди у великому розмірі, - караються штрафом від двохсот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк, з конфіскацією відповідної продукції та знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для її виготовлення.

Удалено: ,

Ті самі дії, якщо вони вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, або завдали матеріальної шкоди в особливо великому розмірі, - караються штрафом від тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років з конфіскацією відповідної продукції та знарядь і матеріалів, які спеціально використовувались для її виготовлення.

Удалено: ,

Ці дії, вчинені службовою особою з використанням службового становища щодо підлеглої особи, - караються штрафом від п'ятисот до тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

Удалено: ,

Удалено: ,

Примітка. Матеріальна шкода вважається завданою у великому розмірі, якщо її розмір у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян, а завданою в особливо великому розмірі - якщо її розмір у тисячу і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян (Стаття 229 в редакції Закону № 850-IV (850-15 від 22.05.2003 р.)).

Удалено: .

Удалено: N

Удалено: ¶

Удалено: 10

10.11 Найменування місця походження товару

Не менш цікавим є такий об'єкт інтелектуальної власності, як зазначення походження товарів. Чи є порушенням Закону України “Про охорону прав на зазначення походження товарів” та Кодексу України про адміністративні правопорушення виготовлення, з метою реалізації суб'єктами підприємницької діяльності, на території України товарів

широкого вжитку (одяг, взуття тощо), на яких, крім знака для товарів і послуг нанесено маркування “MADE IN EUROPE”, “MADE IN GERMANY”, “MADE IN ITALY” тощо, якщо на самому товарі, на упаковці, бирках чи ярликах відсутня інша інформація щодо географічного місця походження товару?

Удалено: ,

Зазначення походження товару – термін, який охоплює просте зазначення походження товару та кваліфіковане зазначення походження товару. Просте зазначення походження товару – будь-яке словесне чи зображувальне (графічне) позначення, що прямо чи опосередковано вказує на географічне місце походження товару. Наприклад, “MADE IN GERMANY”, зображення Ейфелевої вежі тощо. А маркування “MADE IN EUROPE” не може розглядатися як географічне зазначення походження товару, тому що взагалі не вказує на конкретне місце виробництва товарів. Така вказівка зазвичай вживається в Україні щодо пунктів продажу товарів “second hand” для інформування про те, що товари зібрані для перепродажу і походять з країн Європейського континенту.

Законом України “Про охорону прав на зазначення походження товарів” від 16.06.1999 р. № 752-XIV (із змінами, внесеними згідно із Законом № 2188-III від 21.12.2000 р.) встановлено, що правова охорона простого зазначення походження товару полягає у недопущенні використання зазначень, які є неправдивими (фальшивими) чи такими, що вводять споживачів в оману щодо дійсного географічного місця походження товару. Якщо існує можливість введення споживача в оману, за рішенням суду такий неправомірно маркований товар може бути вилучено з обігу.

Використанням найменування місця походження товару визнається застосування його на товарі, етикетках, упаковці, у рекламі, проспектах, рахунках, бланках і іншій документації, пов'язаній з уведенням товару в цивільний обіг.

Удалено: ої

Удалено: орот

Запитання до 10-го розділу

1. Поняття торговельної марки.
2. Набуття та охорона права інтелектуальної власності на торговельну марку.
3. Знаки, які не підлягають правовій охороні.
4. Чинність майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку.
5. Право попереднього користувача на торговельну марку.
6. Особливості використання товарного знаку в Інтернеті.
7. Види відповідальності, передбаченої за порушення права ІВ на торговельну марку.

11 ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА КОМЕРЦІЙНУ ТАЄМНИЦЮ

11.1 Поняття комерційної таємниці

Визнання прав приватної власності, відмова держави від монополії в сфері управління економікою і проголошення свободи підприємницької діяльності спричинили появу великої кількості суб'єктів підприємницької діяльності. Підприємці одержали право здійснювати у встановленому законом порядку будь-які види діяльності, вибирати торговельних партнерів і укладати угоди, наймати працівників, самостійно визначати порядок використання отриманого прибутку.

Одночасно з новими економічними відносинами з'явилися нові економічні правопорушення серед самих підприємців — несумлінна конкуренція. Одним із проявів неконкурентних дій є неправомірне використання відомостей, що складають комерційну таємницю суб'єкта підприємницької діяльності. Про деякі питання, пов'язані із застосуванням терміну «комерційна таємниця», піде мова в даному розділі.

Термін «комерційна таємниця» був введений у правовий обіг Законом України «Про підприємства в Україні» від 27.03.1991р.

Комерційною таємницею є інформація, яка є секретною в тому розумінні, що вона в цілому чи в певній формі та сукупності її складових є невідомою та не є легкодоступною для осіб, які звичайно мають справу з видом інформації, до якого вона належить, у зв'язку з цим має комерційну цінність та була предметом адекватних існуючим обставинам заходів щодо збереження її секретності, вжитих особою, яка законно контролює цю інформацію.

Комерційною таємницею можуть бути відомості технічного, організаційного, комерційного, виробничого та іншого характеру, завинятком тих, які відповідно до закону не можуть бути віднесені до комерційної таємниці.

У ст. 34 Конституції України проголошено: «Кожен громадянин має право на результати своєї інтелектуальної, творчої діяльності, ніхто не може використовувати чи поширювати їх без його згоди, за винятками, встановленими законом». Будучи об'єктом інтелектуальної власності, комерційна таємниця має специфічні особливості. Насамперед, слід зазначити, що в її основі лежить фактична монополія певної особи на певну сукупність знань. Правові засоби, якими володіє власник комерційної таємниці хоча і надають йому можливість для огороження його інтересів є менш ефективними, ніж ті, які мають у розпорядженні власники інших об'єктів інтелектуальної власності. Тому, насамперед, від самого правовласника, від повноти і ефективності вжитих ним заходів для збереження його фактичної монополії на знання залежить життєвість його права на комерційну таємницю.

Удалено: 11 ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА КОМЕРЦІЙНУ ТАЄМНИЦЮ

Удалено: лення

Удалено: за собою

Удалено: а

Удалено: ійсній статті

Удалено: .

Удалено:

Важливою особливістю комерційної таємниці є її найбільша універсальність серед інших об'єктів інтелектуальної власності. Якщо під винаходами, промисловими зразками, товарними знаками та іншими об'єктами інтелектуальної власності закон розуміє цілком визначені результати інтелектуальної діяльності, то під поняття комерційної таємниці можуть бути підведені найрізноманітніші відомості, пов'язані з виробництвом, технологічною інформацією, управлінням фінансами та іншою діяльністю підприємця. При цьому комерційною таємницею можуть бути оголошені цілком потенційно патентоспроможні рішення, що правовласник з якихось причин не бажає обнародувати і запатентувати у встановленому порядку.

Удалено: ц

Конфіденційна інформація відіграє дедалі більшу роль в інформаційному суспільстві, зокрема за умов ринкової економіки. Для того, щоб певна інформація вважалася комерційною таємницею і підлягала охороні, вона повинна а відповідати таким вимогам:

Удалено:

Удалено: еде

1) бути таємною, у тому розумінні, що вона як єдине ціле або в точній сукупності або поєднанні її компонентів не є загальновідомою або легкодоступною для осіб у колах, що мають справу з вказаним видом інформації;

Удалено: я

Удалено: наступн

Удалено: є

2) мати комерційну цінність через те, що вона є таємницею;

Удалено: є

3) бути об'єктом достатніх для певних обставин заходів із збереження її в таємниці особою, яка законно здійснює контроль за цією інформацією.

Удалено: є

Аналогічні ознаки для таємної інформації викладено в Модельних положеннях про захист проти небросовісної конкуренції 1996__р., прийнятих ВОІВ.

11.2 Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю

Удалено: ¶

Майновими правами інтелектуальної власності на комерційну таємницю є:

1) право на використання комерційної таємниці;

2) виключне право дозволяти використання комерційної таємниці;

3) виключне право перешкоджати неправомірному розголошенню, збиранню відомостей або використанню комерційної таємниці.

Удалено: ;

Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю належать особі, яка правомірно визначила інформацію комерційною таємницею, якщо інше не встановлено договором.

Удалено: ¶

11.3 Захист комерційної таємниці

Сутність права на комерційну таємницю полягає в забезпеченні власнику інформації можливості засекречувати цю інформацію від широкої публіки і вимагати, щоб треті особи утримувалися від

використання незаконних методів одержання даної інформації. Розглянуте право має, як це можна помітити, дві тісно взаємозалежні, проте досить самостійні сторони. Першу з цих сторін утворює можливість правовласника на власні активні дії, спрямовані на збереження конфіденційності інформації. Оскільки право на комерційну таємницю базується на фактичній монополії правовласника, на ньому самому лежить головна турбота про те, щоб зберегти цю монополію.

Удалено: відносно

Удалено:

Удалено:

Для цього об'єкт права на комерційну таємницю може використовувати всі допущені законом засоби із забезпечення таємності інформації. Арсенал цих засобів досить багатий. Сюди належать різноманітні організаційні заходи, пов'язані, зокрема, з підбором працівників, організацією документообігу, введення пропускнуго режиму та ін. Найважливіше значення має розроблення і прийняття локальних правових актів, таких, наприклад, як Правила внутрішнього трудового розпорядку, Положення про охорону комерційної таємниці. Забезпечення охорони комерційної таємниці – це покладання на осіб, які володіють відповідними відомостями в силу своєї службової діяльності, юридичного обов'язку щодо їх нерозголошення. В цих цілях в трудові договори і контракти з працівниками, а також з іншими залучуваними особами, може включатися спеціальна умова про збереження конфіденційності та відповідальності за її порушення. Можливе і оформлення спеціального зобов'язання про нерозголошення комерційної таємниці. Нарешті, власник комерційної таємниці може застосувати будь-які технічні засоби, що допущені законом, для охорони приміщень, захисту телефонних переговорів від прослуховування тощо.

Удалено: по

Удалено: ю

Удалено: по

Удалено: ю

Іншу сторону розглянутого права складає можливість вимагати від третіх осіб утримання від незаконного заволодіння інформацією, що складає комерційну таємницю. Важливо підкреслити, що мова в даному випадку йде не про заборону використання даної інформації третіми особами без згоди її власника. Власник комерційної таємниці має лише фактичну, а не юридичну монополію на її використання. Забороняється лише посягати на цю монополію за допомогою незаконних засобів. Якщо інформація отримана зацікавленою особою законним чином, хоча і без санкції її власника, наприклад, у зв'язку з яким-небудь недоглядом останнього, зацікавлена особа порушником не вважається.

Удалено:

Удалено: -

Удалено: він

Удалено: незаконними

Удалено: ,

В усьому світі незаконними методами одержання інформації вважаються такі, як промислове шпигунство, підкуп службовців власника комерційної таємниці, проникнення в приміщення, прослуховування засобів зв'язку, розкриття кореспонденції і т. ін. Більшість із зазначених засобів заборонена спеціальним законодавством і є адміністративними чи кримінальними правопорушеннями. У таких випадках, коли кримінальної заборони на використання деяких засобів немає, слід виходити із змісту правил, що забороняють несумлінну конкуренцію.

Удалено: утворюють

Удалено: склади

Удалено: х

Удалено: х

Удалено: ь

До числа правових можливостей власника комерційної таємниці належить віднести також його можливість розпорядження належним йому об'єктом інтелектуальної власності. Насамперед, він може в будь-який момент розкривати перед публікою ті відомості, що склали комерційну таємницю, якщо це не порушує прийнятих ним зобов'язань перед контрагентами. Далі, власник інформації, що є конфіденційною, може продати чи іншим способом переуступити цю інформацію зацікавленій особі. Зокрема, предметом такого договору можуть бути результати проведених маркетингових досліджень, технологія чи інше технічне нововведення (секрет виробництва, ноу-хау) і т.п. Умовами такої переступки інформації є звичайно відмова самого правовласника від її подальшого використання, а також його зобов'язання не передавати цю інформацію іншим особам. Виробничі, комерційні і ділові секрети (комерційні таємниці) можуть бути предметами договорів відчуження і використання. Договори називаються ліцензійними чи договорами передачі ноу-хау.

Удалено: при

Удалено:

Удалено:

Удалено: я

Предметом передачі можуть бути і несекретні ноу-хау. Це можливо, коли набувач розраховує на швидкий, ефективний спосіб досягнення того стану, що забезпечується використанням несекретного ноу-хау. У таких договорах центр ваги переміщується з ноу-хау як такого на додаткову діяльність, за допомогою якої забезпечується найефективніше його використання.

Удалено: -

Удалено: більш

Удалено: й

Органи державної влади зобов'язані охороняти від недобросовісного комерційного використання інформацію, яка є комерційною таємницею та створення якої потребує значних зусиль і яка надана їм з метою отримання встановленого законом дозволу на діяльність, пов'язану з фармацевтичними, сільськогосподарськими, хімічними продуктами, що містять нові хімічні сполуки. Ця інформація охороняється органами державної влади також від розголошення, крім випадків, коли розголошення необхідне для забезпечення захисту населення або не вжито заходів щодо її охорони від недобросовісного комерційного використання.

Комерційна таємниця як об'єкт інтелектуальної власності не вимагає офіційного визнання її охороноспроможності, державної реєстрації чи виконання будь-яких інших формальностей, а також сплати державних мит.

Удалено: ,

Удалено: й

Як і стосовно інших об'єктів інтелектуальної власності, стосовно комерційної таємниці закон установлює ряд критеріїв охороноспроможності, яким вона повинна відповідати, щоб користуватися правовою охороною. Особливістю розглянутого об'єкта інтелектуальної власності є те, що перевірка охороноспроможності комерційної таємниці здійснюється не в порядку спеціальної попередньої процедури, а тільки тоді, коли право на комерційну таємницю порушується чи оскаржується і потрібно установити, чи існувало воно взагалі.

Існують два цивільно-правових режими охорони комерційної таємниці:

Удалено: ів

- режим охорони, заснований на договірних відносинах;
- режим охорони, заснований на зобов'язаних, що впливають із заподіяння шкоди.

Шкода у вигляді збитків, заподіяних протиправним посяганням на комерційну таємницю, має місце в обох випадках, однак правова охорона відшкодування цієї шкоди залежить від виду цивільно-правового зобов'язання і визначається його специфікою. Саме воно лежить в основі розмежування і класифікації зазначених вище правових режимів.

Удалено: ¶

11.4 Відомості, які не складають комерційну таємницю

Кабінетом Міністрів України затверджений перелік відомостей, що не складають комерційну таємницю. Ці відомості використовуються при здійсненні перевірок контролюючими органами, аудиторами для проведення аудита, при здачі звітності в різні фонди. До них відносяться:

- 1) статутні документи, документи, що дозволяють займатися підприємницькою або господарською діяльністю і її окремими видами;
- 2) інформація з усіх установлених форм державної звітності;
- 3) дані, необхідні для перевірки вирахування і сплати податків і інших обов'язкових платежів;
- 4) зведення про чисельність і склад працюючих, їхню заробітну плату в цілому за професіями і посадами, а також наявність вільних місць;
- 5) документи про сплату податків і обов'язкових платежів;
- 6) інформація про забруднення навколишнього природного середовища, недотримання безпечних умов праці, реалізацію продукції, що заподіє шкоду здоров'ю, а також інші порушення законодавства України і розміри заподіяних при цьому збитків;
- 7) документи про платоспроможність;
- 8) відомості про участь посадових осіб підприємства в кооперативах, малих підприємствах, союзах, об'єднаннях і інших організаціях, що займаються підприємницькою діяльністю;
- 9) відомості, що відповідно до діючого законодавства підлягають розголошенню.

Удалено: ій

Удалено: ій

Удалено: ій

Удалено: і

Удалено: сам

Удалено: і

Удалено: сам

Удалено: их

Удалено: ь

Удалено: ах

Хоча зазначені відомості не віднесені до відомостей, що складають комерційну таємницю, але вони і не є відкритими і загальнодоступними.

Надаватися вони можуть лише на підставах, встановлених у нормативних актах України. Так, наприклад, відповідно до Закону України «Про міліцію» від 20.12.1990 р. міліції для виконання своїх обов'язків дане право безперешкодно і безкоштовно одержувати від підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності за письмовим запитом відомості, у тому числі відомості, що складають комерційну таємницю, необхідні у справах про злочини, що знаходяться на впровадженні міліції. Для

Удалено: по

Удалено: м

Удалено: по

Удалено: ому

Удалено: і

Удалено: по

Удалено: у

Удалено: в

здійснення загального нагляду підприємства, установи й організації повинні надавати прокуророві свою документацію, у тому числі, за його письмовою вимогою, відомості, що складають комерційну таємницю, і, у разі потреби, прокурор має право вимагати передачу для перевірки зазначених документів у прокуратуру.

Удалено: представляти

Удалено: по

Удалено: їй

Удалено: зі

Терміном «комерційна таємниця» не охоплюються відомості, що складають банківську таємницю, страхову таємницю, авторські права. Зазначені відомості складають самостійні групи конфіденційної інформації із своїм відмінним від «комерційної таємниці» правовим регулюванням.

11.5 Порушення, від яких держава охороняє комерційну таємницю

Удалено: ¶

Органи державної влади зобов'язані охороняти комерційну таємницю від таких порушень:

- 1) неправомірне збирання інформації, яка складає комерційну таємницю;
- 2) розголошення комерційної таємниці;
- 3) схилення до розголошення комерційної таємниці;
- 4) неправомірне використання комерційної таємниці.

Неправомірним збиранням інформації, яка складає комерційну таємницю вважається добування протиправним способом відомостей, які відповідно до законодавства України становлять комерційну таємницю, якщо це завдало або могло завдати шкоди господарюючому суб'єкту.

Схиленням до розголошення комерційної таємниці є спонукання особи, якій були довірені у встановленому порядку або стали відомими у зв'язку з виконанням службових обов'язків відомості, які відповідно до чинного законодавства становлять комерційну таємницю, до розкриття цих відомостей, якщо це завдало або могло завдати шкоди господарюючому об'єкту.

Неправомірним використанням комерційної таємниці є впровадження у виробництво або врахування під час планування чи здійснення підприємницької діяльності без дозволу уповноваженої на те особи неправомірно здобутих відомостей, що становлять відповідно до чинного законодавства України комерційну таємницю.

Удалено: особи

Розголошенням комерційної таємниці є ознайомлення іншої особи без згоди особи, уповноваженої на те, з відомостями, які відповідно до чинного законодавства України становлять комерційну таємницю, особою, якій ці відомості були довірені у встановленому порядку або стали відомими в зв'язку з виконанням службових обов'язків, якщо це завдало або могло завдати шкоди господарюючому суб'єкту.

У Законі України «Про підприємства в Україні» установлені дві форми розголошення відомостей, що складають комерційну таємницю: передача і витік відомостей, що складають комерційну таємницю. З

юридичної точки зору зазначені форми є самостійними складовими правопорушень. Передача відомостей, що складають комерційну таємницю — це незаконне ознайомлення третіх осіб із відомостями, віднесеними суб'єктом підприємницької діяльності до комерційної таємниці, особою, якій такі відомості відомі в зв'язку з виконанням своїх трудових обов'язків або в якій є доступ до них і в зв'язку з виконанням посадових обов'язків. Під витоком відомостей, що складають комерційну таємницю, розуміються навмисні або ненавмисні дії осіб, що мають доступ до комерційної таємниці, що сприяють ознайомленню з такими відомостями третіх осіб.

Удалено: являють

Удалено: собою

Удалено: і

Удалено: і

Удалено: го

Удалено: ма

Удалено: ться

Способи розголошення відомостей, що складають комерційну таємницю, можуть бути різними: передача інформації конкурентам підприємця; ознайомлення з комерційною таємницею службових осіб державних організацій і органів без належних на те прав і основ як з боку розголошувача, так і з боку державного службовця; розголошення відомостей, що складають комерційну таємницю, через засоби масової інформації; використання в особистих цілях — передача родичам, знайомим для заняття власною підприємницькою діяльністю. Мотиви розголошення так само можуть бути різні: користь, особисті неприязні відносини, халатне відношення до трудових і службових обов'язків.

Удалено: ,

Здійснення дій, визначених як недобросовісна конкуренція, юридичними особами, їх об'єднаннями й об'єднаннями громадян, які не є господарюючими суб'єктами, спричиняє накладання на них Антимонопольним комітетом України штрафів у розмірі двох тисяч неоподаткованих мінімумів прибутків громадян.

Удалено: хозяйну

Удалено: ен

Удалено: ,

Удалено: неоподаткованих
податком.

Удалено: ¶

11.6 Строк чинності права інтелектуальної власності на комерційну таємницю

Строк чинності права інтелектуальної власності на комерційну таємницю обмежується строком існування сукупності ознак комерційної таємниці, встановлених частиною першою статті 505 ЦК.

Специфічною рисою комерційної таємниці, що виділяє її серед інших об'єктів інтелектуальної власності, є необмеженість терміну її охорони. Право на комерційну таємницю діє доти, доки зберігається фактична монополія особи на інформацію, що її утворює, а також є передбачені законом умови її охорони. Ця обставина робить обрання даної форми охорони привабливим для підприємців у тих випадках, коли їх не задовольняє принцип строковості патентної охорони.

Удалено: п

Удалено: н

Удалено: терміновості

Удалено: ¶

11.7 Види відповідальності за порушення права власника комерційної таємниці

В даний час за порушення прав власника комерційної таємниці законодавством України встановлені такі види відповідальності:

Удалено: наступн

- 1) відповідальність у рамках трудових відносин;
- 2) цивільно-правова відповідальність;
- 3) адміністративна відповідальність;
- 4) кримінальна відповідальність.

Відповідальність у рамках трудових відносин. За недотримання режиму роботи з інформацією, що складає комерційну таємницю, до працівників суб'єкта підприємницької діяльності може бути застосована матеріальна і дисциплінарна відповідальність. Залучення до матеріальної і дисциплінарної відповідальності здійснюється на загальних підставах, з урахуванням особливостей правового статусу «комерційної таємниці». Для законного застосування санкцій за правопорушення, пов'язані з комерційною таємницею в рамках трудових відносин, підприємцеві необхідно мати деякі документи, а саме:

Удалено: их

а) документ, що встановлює перелік відомостей, які складають комерційну таємницю. Це може бути затверджене підприємцем (компетентним органом управління суб'єкта підприємницької діяльності) Положення про комерційну таємницю, у якому б чітко зазначалися, які відомості є комерційною таємницею, порядок віднесення їх до таких, умови збереження, а також хто з працівників підприємця може передавати закриті відомості представникам державних органів і організацій;

Удалено: обмовлялися

Удалено: ній

Удалено: сам

б) посадові інструкції. Посадовими інструкціями повинно визначатися коло повноважних працівників підприємця і відомості, що містять комерційну таємницю, з якими працівник має право працювати, порядок роботи з ними;

Удалено: е

Удалено: н

в) трудовий договір (контракт). У трудовому договорі або контракті повинні бути зазначені зобов'язання працівника дотримувати комерційної таємниці і наслідки недотримання цього обов'язку. Умови матеріальної відповідальності працівника за розголошення комерційної таємниці можуть бути передбачені як трудовим договором, так і окремою угодою про матеріальну відповідальність.

Удалено: а

Удалено: о

З документами, зазначеними в пунктах а) і б), працівник повинний бути ознайомлений перед початком своєї трудової діяльності в даного підприємця. Факт ознайомлення повинний фіксуватися письмово, із вказанням дати ознайомлення.

Удалено: і

Удалено: указіркою

За порушення режиму комерційної таємниці до працівника можуть бути застосовані такі дисциплінарні санкції: догана, звільнення. Якщо була укладена угода про матеріальну відповідальність за розголошення відомостей, що складають комерційну таємницю, працівник так само відповідає і матеріально, у розмірах передбачених угодою сторін.

Удалено: наступні

Цивільно-правова відповідальність. Відповідно до статті 440 Цивільного кодексу України заподіяна шкода повинна бути відшкодована в повному обсязі. При цьому, відповідно до статті 440 зазначеного

Удалено: у

Удалено: сті

Удалено: із

Удалено: ею

кодексу, відшкодування моральної шкоди не пов'язано з відшкодуванням матеріальної, а розмір відшкодування визначається судом.

Моральний збиток відшкодовується в грошовій або іншій матеріальній формі. У будь-якому випадку розмір відшкодування не може бути меншим 5 мінімальних розмірів заробітної плати.

Законодавство України не містить вичерпного переліку обставин, з настанням яких підприємець може пов'язувати заподіяння йому моральної шкоди. У позовній заяві із справ, пов'язаних з розголошенням комерційної таємниці, необхідно вказувати яка саме шкода була заподіяна розголошенням, у чому саме складається заподіяний моральний збиток, якими протиправними діями відповідача був заподіяний збиток.

Удалено: з

Удалено: по

Удалено: ах

Удалено: з

Удалено: м

Підставою для відшкодування збитку є рішення суду (господарського суду).

Удалено: ¶

11.8 Адміністративна відповідальність

Адміністративна відповідальність за порушення, пов'язані з комерційною таємницею, установлюється за одержання, використання, розголошення комерційної таємниці ч. 3 ст. 164-3 Кодексу про адміністративні правопорушення України. Установлене для порушника покарання — штраф у розмірі від 10 до 20 мінімальних розмірів заробітної плати.

Удалено: з

Законом України «Про захист від недобросовісної конкуренції» передбачена відповідальність за неправомірний збір комерційної інформації (ст.16), розголошення комерційної таємниці (ст.17), схилення до розголошення комерційної таємниці (ст.18.), неправомірне використання комерційної таємниці (ст.19). Цим самим законом регулюється порядок подачі і розгляду заяв щодо зазначених правопорушень в Антимонопольний комітет України.

Удалено: же

Удалено: п

Удалено: нях

Удалено: .

11.9 Кримінальна відповідальність

Кримінальна відповідальність передбачає такі злочини, пов'язані з порушенням вимог охорони комерційної таємниці:

Удалено: наступні

Удалено: з

стаття 148-6 незаконний збір з метою використання або використання відомостей, що складають комерційну таємницю. Установлене покарання: позбавлення волі на термін до 3 років або штраф до п'ятисот мінімальних розмірів заробітної плати;

Удалено: ом

стаття 148-7 розголошення комерційної таємниці. Установлене покарання: позбавлення волі до 2 років або виправні роботи до 2 років, позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на термін до 3 років або штраф до 50 мінімальних розмірів заробітних плат.

Удалено: ,

Удалено: за

Удалено: визначені

Удалено: визначеною

Удалено: ,

Удалено: ом

Удалено: ¶

Удалено: більш

Відповідальність за розголошення відомостей в рамках трудового права і цивільно-правова відповідальність найзначиміші для підприємця

тому, що дозволяють оперативно реагувати на факти порушення режиму «комерційної таємниці» і одержувати відшкодування збитку, заподіяного таким розголошенням.

Запитання до 11-го розділу

1. Поняття комерційної таємниці.
2. Вимоги до інформації для її належності правовій охороні як комерційної таємниці.
3. Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
4. Відомості, які не складають комерційну таємницю.
5. Порушення, від яких держава охороняє комерційну таємницю.
6. Строк чинності права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
7. Види відповідальності за порушення права власника комерційної таємниці.

← - - - - **Формат:** Список

12 ЕЛЕКТРОННИЙ ЦИФРОВИЙ ПІДПИС

12.1 Поняття електронного цифрового підпису

Удалено: ¶

Термін «електронний підпис» є новим для економічного і правового поля України. Відносини, пов'язані із застосуванням електронного підпису, безумовно, мають юридичне забарвлення (наприклад, використання електронного підпису при укладанні договорів), і тому потребують окремого правового регулювання на рівні Закону.

Верховною Радою України були прийняті закони України, які набули чинності, „Про електронні документи та електронний документообіг“, „Про електронний цифровий підпис“, „Про обов'язковий примірник документів“, „Про Національну програму інформатизації“, „Про телекомунікації“, „Про Національну систему конфіденційного зв'язку“, „Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах“, тощо.

Удалено: ,

Закон України „Про електронні документи та електронний документообіг“ визначив основні організаційно-правові засади електронного документообігу та використання електронних документів.

Законом встановлено, що **електронний документ** – документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа, зокрема, електронного цифрового підпису. Юридична сила електронного документа не може бути заперечена виключно через те, що він має електронну форму.

Удалено: ий

Проте, закон також встановив певні обмеження на застосування електронного документа як оригіналу. Зокрема в електронній формі не може бути створено оригінал свідоцтва про право на спадщину; інший документ, який, згідно із законодавством, може бути створений лише в одному примірнику (поки не буде створено централізованого сховища оригіналів електронних документів).

Електронний цифровий підпис (ЕЦП) дає змогу підтвердити цілісність електронного документа, тобто його захищеність від несанкціонованого спотворення, руйнування або знищення в процесі руху від відправника до одержувача, та ідентифікувати підписувача.

Удалено: у

Згідно зі ст. 1 Закону України №852-IV від 22.05.2003 р. „Про електронний цифровий підпис“ наведемо такі означення:

Удалено: ви

„електронний підпис - дані в електронній формі, які додаються до інших електронних даних або логічно з ними пов'язані та призначені для ідентифікації підписувача цих даних;

електронний цифровий підпис - вид електронного підпису, отриманого за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних, який додається до цього набору або логічно з ним поєднується і дає змогу підтвердити його цілісність та ідентифікувати

підписувача. Електронний цифровий підпис накладається за допомогою особистого ключа та перевіряється за допомогою відкритого ключа”.

Правочини, здійснені за допомогою накладання на них електронного цифрового підпису та передані адресату в мережі передачі даних, мають великий ступінь захисту від несанкціонованого доступу, спотворення чи знищення змісту правочину, адже такий підпис отримується за результатом криптографічного перетворення набору електронних даних.

Удалено: е

Електронний цифровий підпис (ЕЦП) за правовим статусом прирівнюється до власноручного підпису (печатки), якщо: електронний цифровий підпис підтверджено з використанням посиленого сертифіката ключа за допомогою надійних засобів цифрового підпису; під час перевірки використовувався посилений сертифікат ключа, чинний на момент накладення електронного цифрового підпису; особистий ключ підписувача відповідає відкритому ключу, зазначеному у сертифікаті.

Удалено: ¶

12.2 Засвідчення чинності та умови використання ЕЦП

Електронний цифровий підпис накладається за допомогою особистого ключа та перевіряється за допомогою відкритого ключа. Особистий ключ має бути відомий лише його власнику. Відкритий ключ доступний всім учасникам електронного документообігу.

Удалено: олодільцеві

Засвідчення чинності відкритого ключа здійснюється шляхом формування сертифіката відкритого ключа – документа, що видається центром сертифікації ключів. Посилений сертифікат відкритого ключа видається акредитованим центром сертифікації ключів, засвідчувальним центром, центральним засвідчувальним органом.

Сертифікат ключа містить найменування та реквізити центру сертифікації ключів (центрального засвідчувального органу, засвідчувального центру); зазначення, що сертифікат виданий в Україні; унікальний реєстраційний номер сертифіката ключа; основні дані (реквізити) підписувача – власника особистого ключа; дату і час початку та закінчення строку чинності сертифіката; відкритий ключ; найменування криптографічного алгоритму, що використовується власником особистого ключа; інформацію про обмеження використання підпису.

Посилений сертифікат ключа, крім обов'язкових даних, які містяться в сертифікаті ключа, повинен мати ознаку посиленого сертифіката ключа.

Юридичні та фізичні особи можуть на договірних засадах засвідчувати чинність відкритого ключа сертифікатом ключа, а також використовувати електронний цифровий підпис без сертифіката ключа.

Розподіл ризиків збитків, що можуть бути заподіяні підписувачам, користувачам та третім особам, які користуються електронними цифровими підписами без сертифіката ключа, визначається суб'єктами

правових відносин у сфері послуг електронного цифрового підпису на договірних засадах.

Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації державної форми власності для засвідчення чинності відкритого ключа використовують лише посилений сертифікат ключа.

Отже, електронний цифровий підпис спрямований на спрощення та прискорення документообігу між суб'єктами господарювання, що, в свою чергу, має зміцнити конкурентоспроможність вітчизняних підприємств, адже пришвидшиться процедура укладення цивільно-правових та господарських договорів, оформлення експортно-імпортних операцій, надання електронних банківських послуг.

Удалено: ¶

12.3 Центральний засвідчувальний орган

Центральний засвідчувальний орган визначається Кабінетом Міністрів України.

Центральний засвідчувальний орган:

- формує і видає посилені сертифікати ключів засвідчувальним центрам та центрам сертифікації ключів з дотриманням вимог статті 6 цього Закону;
- блокує, скасовує та поновлює посилені сертифікати ключів засвідчувальних центрів та центрів сертифікації ключів у випадках, передбачених цим Законом;
- веде електронні реєстри чинних, блокованих та скасованих посилених сертифікатів ключів засвідчувальних центрів та центрів сертифікації ключів;
- веде акредитацію центрів сертифікації ключів, __отримує та перевіряє інформацію, необхідну для їх акредитації;
- забезпечує цілодобово доступ засвідчувальних центрів та центрів сертифікації ключів до посилених сертифікатів ключів та відповідних електронних реєстрів через загальнодоступні телекомунікаційні канали;
- зберігає посилені сертифікати ключів засвідчувальних центрів та центрів сертифікації ключів;
- надає засвідчувальним центрам та центрам сертифікації ключів консультації з питань, __пов'язаних з використанням електронного цифрового підпису.

Удалено: ¶

12.4 Засвідчувальний центр

Кабінет Міністрів України за необхідності призначає засвідчувальний центр центрального органу виконавчої влади для забезпечення реєстрації, засвідчення чинності відкритих ключів та акредитації групи центрів сертифікації ключів, які надають послуги електронного цифрового підпису цьому органу і підпорядкованим йому

Удалено: ВИ

підприємствам, установам та організаціям. Інші державні органи за необхідності, за погодженням з Кабінетом Міністрів України, визначають свої засвідчувальні центри. Засвідчувальний центр відносно групи центрів сертифікації ключів має ті самі функції і повноваження, що й центральний засвідчувальний орган стосовно центрів сертифікації ключів, він відповідає вимогам, встановленим законодавством для акредитованого центру сертифікації ключів, реєструється, засвідчує свій відкритий ключ і акредитується у центральному засвідчувальному органі.

Удалено: по

Удалено: шенню

Удалено: до

Удалено: ж

Згідно зі статтею 8 Закону України „Про електронний цифровий підпис”, центром сертифікації ключів може бути юридична особа незалежно від форми власності або фізична особа, яка є суб'єктом підприємницької діяльності, що надає послуги електронного цифрового підпису та засвідчила свій відкритий ключ у центральному засвідчувальному органі або засвідчувальному центрі з дотриманням вимог цього Закону. Центр сертифікації ключів, акредитований в установленому порядку, є акредитованим центром сертифікації ключів.

Удалено: і

Станом на сьогодні, згідно з інформацією, розміщеною на офіційному веб-сайті центрального засвідчувального органу, акредитацію пройшли три центри сертифікації ключів, тобто система електронного цифрового підпису є повністю структурно укомплектованою для належного функціонування.

Удалено: і

Удалено: ій

Центр сертифікації ключів має право:

Удалено: ¶

- надавати послуги електронного цифрового підпису та обслуговувати сертифікати ключів;
- отримувати та перевіряти інформацію, необхідну для реєстрації підписувача і формування сертифіката ключа безпосередньо у юридичної або фізичної особи чи у її уповноваженого представника.

Центр сертифікації ключів зобов'язаний:

- забезпечувати захист інформації в автоматизованих системах відповідно до законодавства;
- забезпечувати захист персональних даних, отриманих від підписувача, згідно з законодавством;
- встановлювати під час формування сертифіката ключа належність відкритого ключа та відповідного особистого ключа підписувачу;
- своєчасно скасовувати, блокувати та поновлювати сертифікати ключів у випадках, передбачених цим Законом;
- своєчасно попереджувати підписувача та додавати в сертифікат відкритого ключа підписувача інформацію про обмеження використання електронного цифрового підпису, які встановлюються для забезпечення можливості відшкодування збитків сторін у разі заподіяння шкоди з боку центру сертифікації ключів;

- перевіряти законність звернень про скасування, блокування та поновлення сертифікатів ключів та зберігати документи, на підставі яких були скасовані, заблоковані та поновлені сертифікати ключів;
- цілодобово приймати заяви про скасування, блокування та поновлення сертифікатів ключів;
- вести електронний перелік чинних, скасованих і заблокованих сертифікатів ключів;
- забезпечувати цілодобово доступ користувачів до сертифікатів ключів та відповідних електронних переліків сертифікатів через загальнодоступні телекомунікаційні канали;
- забезпечувати зберігання сформованих сертифікатів ключів протягом строку, передбаченого законодавством для зберігання відповідних документів на папері;
- надавати консультації з питань, пов'язаних з електронним цифровим підписом.

Зі своєї сторони, **власник сертифіката ключа підпису зобов'язаний**:

- зберігати особистий ключ у таємниці;
- надавати центру сертифікації ключів дані для засвідчення чинності відкритого ключа;
- своєчасно надавати центру сертифікації ключів інформацію про зміну даних, відображених у сертифікаті ключа.

Сертифікат ключа за законом має містити такі обов'язкові дані:

- найменування та реквізити центру сертифікації ключів (центрального засвідчувального органу, засвідчувального центру);
- зазначення, що сертифікат виданий в Україні;
- унікальний реєстраційний номер сертифіката ключа;
- основні дані (реквізити) підписувача - власника особистого ключа;
- дату і час початку та закінчення строку чинності сертифіката;
- відкритий ключ;
- найменування криптографічного алгоритму, що використовується власником особистого ключа;
- інформацію про обмеження використання підпису.

Акредитований центр сертифікації ключів негайно **скасовує** сформований ним посилений сертифікат ключа у разі:

- закінчення строку чинності сертифіката ключа;
- подання заяви власника ключа або його уповноваженого представника;
- припинення діяльності юридичної особи - власника ключа;
- смерті фізичної особи - власника ключа або оголошення його померлим за рішенням суду;
- визнання власника ключа недієздатним за рішенням суду;

- надання власником ключа недостовірних даних;
- компрометації особистого ключа.

Центральний засвідчувальний орган негайно **скасовує** посилений сертифікат ключа центру сертифікації ключів, засвідчувального центру у разі:

- припинення діяльності з надання послуг електронного цифрового підпису;
- компрометації особистого ключа.

Центральний засвідчувальний орган, засвідчувальний центр, акредитований центр сертифікації ключів негайно **блокують** посилений сертифікат ключа:

- у разі подання заяви власника ключа або його уповноваженого представника;
- за рішенням суду, що набрало законної сили;
- у разі компрометації особистого ключа.

Скасування і блокування посиленого сертифіката ключа набирає чинності з моменту внесення до реєстру чинних, скасованих і блокованих посилених сертифікатів і з зазначенням дати та часу здійснення цієї операції.

Центральний засвідчувальний орган, засвідчувальний центр, акредитований центр сертифікації ключів негайно повідомляють про скасування або блокування посиленого сертифіката ключа його власника.

Блокований посилений сертифікат ключа поновлюється:

- у разі подання заяви власника ключа або його уповноваженого представника;
- за рішенням суду, що набрало законної сили;
- у разі встановлення недостовірності даних про компрометацію особистого ключа.

Удалено: ¶

12.5 Порядок застосування ЕЦП

Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи та організації державної форми власності для засвідчення чинності відкритого ключа використовують лише посилений сертифікат ключа. Інші юридичні та фізичні особи можуть на договірних засадах засвідчувати чинність відкритого ключа сертифікатом ключа, сформованим центром сертифікації ключів, а також використовувати електронний цифровий підпис без сертифіката ключа.

Розподіл ризиків збитків, що можуть бути заподіяні підписувачам, користувачам та третім особам, які користуються електронними цифровими підписами без сертифіката ключа, визначається суб'єктами правових відносин у сфері послуг електронного цифрового підпису на договірних засадах. Захист прав споживачів послуг електронного цифрового підпису, а також механізм реалізації захисту цих прав

регулюються Законом України „Про електронний цифровий підпис” та Законом України "Про захист прав споживачів".

У випадках, коли відповідно до законодавства необхідне засвідчення дійсності підпису на документах та відповідності копій документів оригіналам печаткою, на електронний документ накладається ще один електронний цифровий підпис юридичної особи, спеціально призначений для таких цілей.

Порядок застосування електронного цифрового підпису органами державної влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами та організаціями державної форми власності визначається Кабінетом Міністрів України. Порядок застосування цифрового підпису в банківській діяльності визначається Національним банком України.

Удалено: ¶

12.6 Обов'язкові реквізити документа на машинному носії

Як впливає зі змісту статті 8 Закону № 851-IV „Про електронні документи та електронний документообіг”, електронний документ тепер може розглядатися в судовому процесі як доказ. Для цього електронний документ повинен відповідати вимогам Державного стандарту Союзу РСР (ДСТ 6.10.4-84): " Придание юридической силы документам на машинном носителе и машинограмме, создаваемым средствами вычислительной техники". Зазначений стандарт донині є обов'язковим для всіх підприємств, організацій і установ, що здійснюють інформаційний обмін документами на машинному носії і машинограмами.

Стандарт містить перелік обов'язкових реквізитів документа на машинному носії:

- найменування організації - автора документа;
- місцезнаходження організації - автора документа або поштова адреса;
- найменування документа;
- дату виготовлення документа;
- код особи, відповідальної за правильність виготовлення документа на машинному носії або машинограми, або, як правило, код особи, яка затвердила документ.

Кожен із зазначених реквізитів повинен бути оформлений згідно з вимогами відповідних стандартів, у той же час, як уже відзначалося, практично усі вони містяться в документі.

Удалено: відповід

Удалено: до

ДСТ уперше закріпив один з основних юридичних принципів електронного документообігу: оригінали, дублікати і копії документа на машинному носії і машинограми, отримані стандартними програмними засобами обчислювального комплексу, мають однакову юридичну чинність, якщо вони оформлені відповідно до вимог цього стандарту.

Названі в стандарті види документів означають таке.

Удалено: наступне

- Оригіналом документа на машинному носії є перший за часом запис документа на машинному носії за наявності вказівки, що цей документ є оригіналом.

- Дублікатами документа на машинному носії є всі пізніші за часом, автентичні за змістом запису документи на машинному носії й за наявності вказівки, що ці документи є дублікатами.

Удалено: а

- Копіями документа на машинному носії або машинограмі є документи, переписані з оригіналу або дубліката документа на машинному носії або машинограмі на інший носій інформації, автентичні за змістом й за наявності вказівки, що ці документи є копіями.

На жаль, стандарт містить фразу, що різко скорочує сферу його застосування: "Документ на машинному носії і машинограму варто застосовувати тільки при наявності відповідних рішень міністерств, відомств". І майже зводить його цінність до мінімуму словами: "Документ на машинному носії і машинограма здобувають юридичну чинність після виконання вимог дійсного стандарту і підписання супровідного листа".

В цілому використання електронних документів у судовому процесі - це їх вторинне (хоча і досить важливе) призначення, а основне - це легітимність в електронному документообігу.

Удалено: ¶

12.7 Міжнародна практика застосування ЕЦП

З метою гармонізації національних законодавств у сфері використання ЕЦП у рамках СНД був розроблений модельний закон "Про електронний цифровий підпис". Відповідно до нього, електронний цифровий підпис - електронні дані, отримані в результаті перетворення вихідних електронних даних з використанням закритого ключа підпису, що за допомогою відповідної процедури при використанні відкритого ключа підпису дозволяють:

Удалено: ,

- підтвердити незмінність вихідних даних після підписання їх електронним цифровим підписом;

- установити, що електронний цифровий підпис створений з використанням закритого ключа, що відповідає відкритому;

- встановити власника реєстраційного посвідчення на відкритий ключ електронного цифрового підпису при наявності такого посвідчення.

Удалено: ,

Удалено: ви

Удалено: роз

Удалено: ю

Удалено: більш

Удалено: в

Удалено: ості

Удалено: ого

Удалено: ог

Удалено: о

Удалено: у

Взагалі, у міжнародній практиці застосовується кілька основних підходів до означення поняття "електронний цифровий підпис" (електронний підпис, цифровий підпис), що різняться за характером і ступенем деталізації пропонованих до них вимог. Найм'якший з них припускає, що як електронний цифровий підпис, повинні розглядатися будь-які елементи, що включаються в електронний документ, тим або іншим чином пов'язані з відправником цього документа (у тому числі проставлені наприкінці електронного документа ініціали, відсканований відбиток пальця).

Інший, жорсткіший, припускає, що електронний цифровий підпис повинен відповідати ряду законодавчо закріплених вимог (забезпечувати можливість вірогідно установити відправника, бути пов'язаним із переданими даними таким чином, щоб при їх зміні ставати недійсним). Саме такий підхід одержав найбільше поширення в європейських країнах. Третій підхід визначає електронний цифровий підпис як результат криптографічного перетворення вихідного електронного документа і висуває найдеталізованіші вимоги до самого підпису і до використовуваної технології.

Удалено: більш ж

Удалено: е

Удалено: широк

Удалено: більш д

Гідний уваги міжнародний документ - Директива ЄС про електронні підписи - містить два означення електронного підпису: звичайний "електронний підпис" і "спеціальний (посилений) електронний підпис". Під електронним підписом у Директиві розуміються "дані в електронній формі, що додані або логічно приєднані до інших електронних даних, використовуваних як метод аутентифікації", а під спеціальним електронним підписом (advanced electronic signature) у Директиві розуміється електронний підпис, що відповідає таким вимогам:

Удалено: ви

Удалено: прикладені

Удалено: наступн

1. відноситься винятково до особи, що підписує;

2. дозволяє ідентифікувати особу, що підписує;

Удалено: а

3. створена за допомогою коштів, які особа, що підписує, може мати під своїм винятковим контролем;

Удалено: що

4. по'єднаний з даними, до яких він відноситься, таким чином, що мається можливість знайти наступну модифікацію таких даних.

Удалено: з

Удалено: а

Удалено: о

Удалено: а

Варто помітити, що жодна з цих умов не пов'язує створення електронного підпису з якою-небудь конкретною технологією (наприклад, криптографією). Таким чином, хоча і визнається юридична значимість найскладнішої складової - криптографічного підпису, це не заважає визнанню менш захищених форм електронного підпису.

Удалено: більш

До числа інших міжнародних розробок у розглянутій області відносяться розроблені в рамках ООН у Комісії з міжнародного торговельного права (UNCITRAL) модельні закони про електронну комерцію і про електронні підписи. Обидва модельні закони орієнтовані на надання юридичного статусу електронним документам.

Перший з них досить чітко визначає еквівалентність підписання: якщо національний закон передбачає, що документ повинен бути підписаний, розпорядження вважається виконаним, коли метод підписання дозволяє:

- ідентифікувати підписувача,

- установити, що підписувач схвалив документ,

- бути упевненим, що надійність методу підписання адекватна цілям його застосування.

Серед найважливіших положень другого модельного закону - умови, коли підпис під документом може бути визнаний юридично значимим:

Удалено: У числі найбільш

- дані, які є електронним підписом, повинні бути безпосередньо пов'язані з особою, що підписала документ;

- підписання в той момент, коли воно відбувалося, контролюється лише підписувачем;

- легкість виявлення змін електронного підпису, зроблених після підписання;

- легкість виявлення змін в електронному документі.

Крім цих вимог, модельний закон про електронні підписи містить указівку про те, що законодавство країни може визнати надійною ту або іншу технологію підписання. Цим буде встановлена презумпція, що всі документи, підписані з використанням цієї технології, будуть мати юридичну чинність.

Удалено: , що представляють собою

Удалено: й

Удалено: з

Удалено: було під

Удалено: ьно

Удалено: тільки

Удалено: у

Удалено: того, крім

Удалено: ,

Запитання до 12-го розділу

1. Поняття електронного цифрового підпису.

2. Засвідчення чинності та умови використання ЕЦП.

3. Обов'язки центру сертифікації ключів.

4. Обов'язки власника сертифіката ключа підпису.

5. Дані, які повинен містити сертифікат ключа.

6. Порядок застосування ЕЦП.

7. Міжнародна практика застосування ЕЦП.

Удалено: ¶

¶

¶

¶

¶

¶

Формат: Список

ЛІТЕРАТУРА

Удалено: ВИКОРИСТАНІ
ДЖЕРЕЛА

1. Господарський кодекс України, 16 січня 2003 року (Глава 16 "Використання в господарській діяльності прав інтелектуальної власності", С.154-162, стаття 32 "Недобросовісна конкуренція").

Удалено: долі

Удалено:

Удалено: ст

2. Декрет Кабінету Міністрів України "Про державне мито" (С.2-12.), 21.01.1993 р.

Удалено: .

Удалено: ст

3. Закон України "Про авторське право і суміжні права", від 23.12.1993 р.

Удалено: 1

Удалено: 3-6у

4. Закон України "Про науково-технічну інформацію", від 25.06.1993 р.

Удалено: ,

Удалено: ,

5. Закон України "Про наукову і науково-технічну експертизу", 10.02.1995 р.

Удалено: .

6. Закон України "Про охорону прав на топології інтегральних мікросхем" від 5.11.1997 р.

Удалено: топограф

Удалено:

7. Закон України "Про державну таємницю" від 21.01.1994 р.

Удалено: ,

8. Закон України "Про власність" (ст.13-2,40, 41, 42), від 7.02.1991 р.

Удалено: ,

9. Закон України "Про охорону прав на винаходи і корисні моделі", від 01.07.1994 р.

Удалено: ,

10. Закон України "Про охорону прав на промислові зразки", від 01.07.1994 р.

Удалено: ,

Удалено: 0

11. Закон України "Про Антимонопольний комітет України", від 26.11.1993 р.

Удалено: ,

12. Закон України "Про інноваційну діяльність", від 04.07.2002 р.

Удалено: ,

13. Качинський А. Сучасні проблеми екологічної безпеки України. - Київ: 1994. - 48 с. (Препринт / Національний інститут стратегічних досліджень; №33).

Удалено:

13. Закон України Про електронні документи та електронний документообіг, 2003.

14. Кодекс законів про працю України від 1.06.1971 р. (ст. 42, 91, 126).

Удалено: , 1.06.1971

15. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 1.06.1985 р. (ст.51-2, 164-3).

Удалено: ,

Удалено: 1.06.1985.

16. Конституція України (ст. 41 й 54), 28.06.1996.

17. Кримінальний кодекс України (ст. 176, 177, 229), 5.04.2001.

18. Митний кодекс України (Глава 45 "Особливості переміщення через митний кордон України товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності"), 11.07.2002.

19. Цивільний кодекс України (Книга четверта "Право інтелектуальної власності", ст.418-508, ст.1107-1114), 16.01.2003.

20. Цивільний процесуальний кодекс України (ст. 126, 218, 422), 1.01.1964.

21. Управление риском в социально-экономических системах: концепция и методы ее реализации. Часть I // ВИНТИ. Проблемы безопасности при чрезвычайных ситуациях. – 1995. - №11. – С. 3-35.

Удалено: 1.

22. <http://pravo.biz.ua/content/007/0119.htm>

Удалено: <#>¶
<#>¶

23. http://ilaw.org.ua/bill_descr.php?id=12

Удалено: ¶

24. <http://www.sdip.gov.ua>

Удалено: ¶

Удалено: ¶

Навчальне видання
Олександр Іванович Гороховський
Ірина Сергіївна Колесник

«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ В ГАЛУЗІ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ»

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК

Оригінал – макет підготовлено авторами

Редактор Т.О. Старічек

Науково-методичний відділ ВНТУ

Свідоцтво Держкомінформу України
серія ДК № 746 від 25.12.2001
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95, ВНТУ

Підписано до друку
Формат 29,7×42¼

Гарнітура Times New Roman
Папір офсетний

Друк різнографічний
Тираж прим.
Зам №

Ум. друк. арк.

**Віддруковано в комп'ютерному інформаційно-видавничому центрі
Вінницького національного технічного університету**

Свідоцтво Держкомінформу України
серія ДК № 746 від 25.12.2001
21021, м. Вінниця, Хмельницьке шосе, 95, ВНТУ

Зміст

Вступ

1 Інтелектуальна власність.....	
1.1. Визначення права інтелектуальної власності.....	
1.2 Суб'єкти права інтелектуальної власності.....	
1.3 Майнові та немайнові права інтелектуальної власності.....	
1.4 Передача прав інтелектуальної власності.....	
1.5 Порухення та захист права інтелектуальної власності.....	
II Авторське право і суміжні права.....	
2.1 Авторське право і суміжні права.....	
2.2 Об'єкти авторського права.....	
2.3 Суб'єкти авторського права.....	
2.4 Співавторство.....	
2.5 Виникнення авторського права.....	
2.6 Особисті немайнові права автора.....	
2.7 Майнові права інтелектуальної власності на твір.....	
2.8 Опублікування твору.....	
2.9 Право автора на винагороду за використання твору.....	
2.10 Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір.....	
3. Суміжні права.....	
3.1. Суміжні права. Суб'єкти та об'єкти суміжних прав.....	
3.2 Виникнення суміжних прав.....	
3.3 Майнові права інтелектуальної власності на об'єкт суміжних прав.....	
3.4 Строки чинності суміжних майнових прав.....	
3.5 Винагорода суб'єктів авторського права.....	

3.6 Колективне керування майновими правами.....	
3.7 Цивільно-правова відповідальність.....	
3.8 Адміністративна відповідальність.....	
3.9 Кримінальна відповідальність.....	
4 Комп'ютерна програма – особливий об'єкт авторського права.....	
4.1 Комп'ютерна програма - поняття і правовий режим.....	
4.2 Охорона, яка надається комп'ютерним програмам в Україні.....	
4.3 Класифікація програм.....	
4.4 Особливості правового режиму.....	
4.5 Продаж екземплярів програм.....	
4.6 Поширення програмних продуктів на умовах стандартних ліцензій.....	
4.7 Комп'ютерне піратство та основні методи боротьби з ним.....	
4.8 Різновиди комп'ютерного піратства.....	
4.9 Реєстр виробників та розповсюджувачів програмного забезпечення. Реєстр комп'ютерних програм.....	
4.10 Легалізація комп'ютерних програм в органах виконавчої влади.....	
5 Право інтелектуальної власності на наукове відкриття.....	
5.1 Поняття наукового відкриття.....	
5.2 Право на наукове відкриття.....	
6. Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.....	
6.1 Право інтелектуальної власності на винахід.....	
6.2 Право інтелектуальної власності на корисну модель.....	
6.3 Право інтелектуальної власності на промисловий зразок.....	
6.4 Засвідчення набуття права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.....	

6.5 Суб'єкти права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.....	
6.6 Майнові права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.....	
6.7 Дії, які не визнаються порушенням права інтелектуальної власності.....	
6.8 Припинення чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок.....	
6.9 Право попереднього користувача на винахід, корисну модель, промисловий зразок.....	
6.10 Адміністративна відповідальність.....	
6.11 Кримінальна відповідальність.....	
7 Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.....	
7.1 Компонування інтегральної мікросхеми.....	
7.2 Набуття права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.....	
7.3 Суб'єкти права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.....	
7.4 Майнові права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.....	
7.5 Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.....	
7.6 Право попереднього користувача на компонування інтегральної мікросхеми.....	
8 Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.....	
8.1 Поняття раціоналізаторська пропозиція.....	
8.2 Суб'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.....	
9 Фірмове найменування.....	

9.1	Поняття фірмового, комерційного, найменувань.....
9.2	Охорона права інтелектуальної власності на комерційне найменування..
9.3	Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
10	Торговельна марка.....
10.1	Поняття торговельна марка.....
10.2	Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку.....
10.3	Набуття та охорона права інтелектуальної власності на торговельну марку.....
10.4	Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку.....
10.5	Знаки, які не підлягають правовій охороні.....
10.6	Чинність майнових прав інтелектуальної власності на торговельну марку.....
10.7	Особливості використання товарного знаку в Інтернеті.....
10.8	Адміністративна відповідальність.....
10.9	Кримінальна відповідальність.....
10.10	Найменування місця походження товару.....
11	Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.....
11.1	Поняття комерційної таємниці.....
11.2	Майнові права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.....
11.3	Захист комерційної таємниці.....
11.4	Відомості, які не складають комерційну таємницю.....
11.5	Порушення, від яких держава охороняє комерційну таємницю.....
11.6	Строк чинності права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.....
11.7	Види відповідальності за порушення права власника комерційної таємниці.....

11.8	Адміністративна відповідальність
11.9	Кримінальна
	відповідальність.....
12	Електронний цифровий підпис.....
12.1	Поняття електронного цифрового
	підпису.....
12.2	Засвідчення чинності та умови використання
	ЕЦП.....
12.3	Центральний засвідчувальний
	орган.....
12.4	Засвідчувальний центр.....
12.5	Порядок застосування ЕЦП.....
12.6	Обов’язкові реквізити документа на машинному
	носії.....
12.7	Міжнародна практика застосування
	ЕЦП.....